

Programmabegroting Duiven 2022-2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Begroting in een notendop	5
Programma 1 Bestuur	7
Programma 2 Maatschappij	19
Programma 3 Omgeving	33
Algemene Dekkingsmiddelen	53
Wensenlijst Programmabegroting 2022-2025	57
Beleidsbegroting - Paragrafen	59
Paragraaf 1 Lokale heffingen	60
Paragraaf 2 Weerstandvermogen en Risicobeheersing	68
Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen	79
Paragraaf 4 Financiering	84
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	88
Paragraaf 6 Verbonden partijen	91
Paragraaf 7 Grondbeleid	101
Financiële begroting - Baten en Lasten	105
Baten en lasten per programma 2022	106
Mutaties reserves per programma	107
Voorcalculaties in meerjarenperspectief	108
Financiële begroting - Financiële positie	109
Begrotingsrichtlijnen	110
Begrotingsresultaten en maatregelen	112
Financiële begroting - Conclusie	119
Bijlagen	121
Kerngegevens	122
Berekening tarieven afvalstoffenheffing	124
Berekening tarieven rioolrecht	126
Overzicht van reserves en voorzieningen	127
Vervangingsinvesteringen	141
EMU-saldo	143
Baten en Lasten per Taakveld	144
Overheadkosten	146
Indicatoren	147
Model E	149

Inleiding

Bijna aan het einde van de huidige collegeperiode biedt het college u deze meerjarenbegroting aan. Ook **bijna** aan het einde van een periode van ingrijpende maatregelen om Corona te bestrijden. Het college ziet graag dat de laatste maanden van deze collegeperiode in het teken staan van elkaar weer werkelijk ontmoeten, elkaar niet alleen digitaal spreken, weer volop kunnen sporten, genieten van cultuur, natuur, evenementen en het verenigingsleven. Graag willen we als gemeente aansluiten op de positieve energie die deze herstart op kan leveren. Met daarbij uiteraard oog voor die inwoners, ondernemers of organisaties die als gevolg van de afgelopen periode achterstanden hebben opgelopen of kansen hebben gemist.

Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op de keuzes die we samen met u in de voorjaarsnota hebben gemaakt. In meerjarig perspectief is er sprake van een sluitende begroting, een begroting die min of meer duurzaam en structureel in evenwicht is. Nog steeds is er sprake van aanzienlijke risico's, onduidelijkheid over mogelijke extra middelen vanuit het rijk en de wens om te blijven investeren in woningbouw, duurzaamheid en de andere grote projecten die we nog willen afronden zoals het vitaal centrum en de A15. Draagt het rijk voldoende bij aan de investeringen die we gaan realiseren op het vlak van duurzaamheid en de energietransitie?

De extra gelden die we ontvangen voor de jeugdzorg voor de komende jaren, zorgen nu wel voor een evenwichtiger en stabiel beeld. Op een duurzame en verantwoorde manier gebruik maken van de financiële ruimte die er is blijft volgens het college ook de komende jaren de juiste houding.

Over het algemeen zijn we tevreden over de bereikte resultaten in deze collegeperiode. Veel is bereikt of in gang gezet; ondanks de beperkingen die we de afgelopen 1,5 jaar hebben gekend door de Corona-crisis. Dit in goede samenwerking met de Duivense samenleving en de gemeenteraad. Onze ambtelijke organisatie heeft ons daarbij op flexibele wijze ondersteund. De start van 1Stroom ging gepaard met aanloopproblemen die de nodige aandacht vroegen. Maar het adagium "tijdens de verbouwing gaat de verkoop door" is steeds blijven gelden.

Naar de toekomst hopen we dat het met de doorontwikkeling van 1Stroom het nog beter lukt er een lerende organisatie van te maken, die excellente dienstverlening biedt aan onze inwoners en bedrijven. Een organisatie die betrouwbaar is, inspeelt op dat wat leeft in de samenleving en uitgaat van het samen met die samenleving werken aan de uitdagingen die op ons afkomen.

Op korte termijn zien we dat de organisatie extra inspanning moet verrichten wat betreft de communicatie bij onze woningbouwprojecten en het behandelen van de WOB-verzoeken die worden ingediend. Een actieve rol in de groene metropoolregio waarbij we ervoor zorgen dat we de kansen die de ontwikkelingen Duiven gaan bieden benutten, vraagt om versterking en adequate inzet van de strategische capaciteit binnen 1stroom. Extra investering in menskracht bij deze punten is nodig.

Naast concrete resultaten zijn er veel zaken in gang gezet. Er zijn keuzes gemaakt en er is budget vrijgemaakt om een fundament te leggen voor zichtbare resultaten in de komende jaren. Denk hierbij aan de woningbouw, de nieuwbouw voor het onderwijs, het centrumplan en verdere stappen op het vlak duurzaamheid, duurzame energie en klimaat adaptatie. Er is meer grip en zicht op de uitgaven in het sociaal domein.

Bij de behandeling van de voorjaarsnota is het thema **Geluk** uitdrukkelijk aan de orde geweest. Ook in deze begroting geven we meer inhoud aan geluk als sturingsinstrument. Vanuit het besef dat we pas de eerste stappen zetten op dit vlak willen we graag samen met de raad en samenleving verder invulling geven aan het bevorderen of behouden van het gelukgevoel van onze inwoners. Extra aandacht is daarbij nodig voor de grotere kloof die er aan het ontstaan is op het gebied van geletterdheid en digitale vaardigheden, gezondheid, de woningmarkt en de mismatch op de arbeidsmarkt. Hoe kunnen we de inwoners die zich aan de verkeerde kant van die kloof bevinden helpen een beter perspectief op de toekomst te krijgen? Hoe zorgen we voor eerlijke kansen en welke invloed hebben wij daar als gemeente op? Graag gaan we over dit thema in gesprek met u.

Vooruit kijkend ziet het college graag dat er oog is voor de verschillen, oog voor wat beter kan maar vooral dat er oog is voor de overeenkomsten en voor alles wat goed gaat in onze gemeente. Ook de komende jaren zullen er de nodige ontwikkelingen op ons afkomen die aandacht vragen:

- Hoe keren we de krimp van het aantal inwoners die sinds 2018 is opgetreden?
- Hoe bewegen we mee in de actualiteit?
- Wat zijn de gevolgen van een nieuw kabinet en welke kansen gaat dit ons bieden?
- Hoe versterken we onze positie in de Liemers en de Groene Metropool regio?

In een overdrachtsdocument wil dit college deze doorkijk naar de toekomst maar ook een terugblik op de collegeperiode doorgeven aan het volgende college. Voor dit college zijn samenwerken als één team en streven naar harmonie belangrijke pijlers geweest. De begrippen ruimte en vertrouwen bleken niet voor niets gekozen en passen daar ook goed bij.

Tegelijkertijd onderkennen we dat een aantal zaken blijvend onderhoud vragen. Zoals de samenwerking met inwoners, de interactie met de gemeenteraad en de afstemming binnen het bestuur van 1Stroom.

Met deze meerjarenbegroting kunnen we in ieder geval, samen met u, de komende jaren met vertrouwen tegemoet zien en bieden we ruimte voor het inspelen op de ontwikkelingen die we zien en de uitdagingen die op onze gemeente afkomen.

Duiven, 28 september 2021.

Begroting in een notendop

Highlights per programma

BESTUUR	MAATSCHAPPIJ	OMGEVING
<p>Wij willen een bestuur zijn dat midden in de samenleving staat. De samenleving is aan zet. De gemeente faciliteert. Het accent verschuift van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Wat bijdraagt aan een vitale samenleving die zelf verantwoordelijkheid neemt voor het eigen welbevinden, is een gevoel van veiligheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit. Dit zien we ook bij onze dienstverlening: de vraag van de klant staat centraal. Wij zorgen voor eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten en een integrale dienstverlening.</p>	<p>Wij willen een waardevolle bijdrage leveren aan een veerkrachtige, gezonde en sociaal samenhangende samenleving. We doen dat door de sterke basis van Duiven te benutten. Zo dragen we bij aan het versterken van de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van onze inwoners. We investeren in preventie en verbinding. Waar nodig organiseren wij een vangnet voor inwoners waarmee zij naar eigen vermogen kunnen participeren in de samenleving.</p>	<p>Wij willen een aantrekkelijke werk- en woonomgeving bieden die toekomstgericht en duurzaam is. We zijn ons bewust van bestaande kwaliteiten, (natuur)waarden en potenties van Duiven. We zorgen er samen met inwoners, ondernemers, bedrijven en bezoekers voor dat deze worden benut en beschermd. Wij verbinden en doen mee. De nadruk ligt op versterking van een goed ondernemings- en vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en een passend woonaanbod. Zo maakt Duiven het waar.</p>
<p>Speerpunten: Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen Aanpak Ondernijning Verbinding tussen zorg en veiligheid Modernisering van de dienstverlening Organisatie 1Stroom</p>	<p>Speerpunten: Acties Samen Sterk Uitvoering Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023 Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het Sociaal Domein Jongerenwerk</p>	<p>Speerpunten: Continueren van het programma Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitaties Een circulaire economie dichterbij brengen Realisatie van Vitaal Centrum Duiven Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12 Uitvoeren nieuwe Woonvisie Versnellen van de woningbouw Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen Implementatie nieuwe omgevingswet</p>

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat willen we bereiken?

Hoger doel: bijdragen aan het geluk van de inwoners

De gemeente is er voor de inwoners. Ons hogere doel is dan ook dat wij bewust en doelgericht een bijdrage willen leveren aan het geluk van de inwoners van gemeente Duiven. Daar dragen we graag aan bij met dit programma en programmadoel.

Het hebben van vertrouwen in de overheid draagt bij aan het geluk van de inwoners. Wij willen bijdragen aan het vergroten van dat vertrouwen door focus en aandacht te hebben voor laagdrempelige en vlotte dienstverlening, laagdrempelige en vlotte contacten, laagdrempelige en vlotte communicatie en aandacht te hebben voor het nakomen van afspraken. Door inwoners actief te betrekken bij het vormgeven van hun eigen (veilige) leefomgeving, versterken we de onderlinge verbinding en leefbaarheid in wijk en dorp. En ook deze betrokkenheid en verbinding draagt in belangrijke mate bij aan het geluk van onze inwoners.

Programmadoel

Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Externe ontwikkelingen

- Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet Open overheid", de "Wet modernisering elektronisch bestuur", de "Wet digitale overheid" en het "Besluit digitale toegankelijkheid" nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. We zorgen ervoor dat we zoveel mogelijk aanhaken bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Zo zijn steeds meer gemeenten met de burgerbegroting aan het experimenteren. Ook het Right to Challenge is een ontwikkeling die je steeds meer ziet bij gemeenten. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burgerbetrokkenheid bij de lokale politiek.

1.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. "Krachtige overheid": Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge
Doel	Het experimenteren met en invoeren van nieuwe vormen van lokale democratie heeft onder andere als doel om de energie en de participatiekracht die er is in de samenleving positief te benutten en in te zetten voor het verbeteren van de leefbaarheid in Duiven en de dorpen en het vergroten van het vertrouwen tussen burgers en het bestuur.

1.A.1	Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge
Toelichting	<p>In 2020 is besloten het onderwerp Burgerbegroting niet langer als speerpunt in de meerjarenbegroting op te nemen en geen nieuwe experimenten met de Burgerbegroting op te starten.</p> <p>In 2020 is eveneens besloten om in 2021 te gaan experimenteren met het nieuwe Uitdaagrecht en dit op te nemen als speerpunt in de begroting. Het landelijke besluit tot de invoering van de Wet versterking participatie op decentraal niveau wordt voorsnog eind 2021 / begin 2022 verwacht. Om in onze gemeente aan het 'uitdaagrecht' handen en voeten te kunnen geven zullen de kaders hiervoor in een bij deze wet behorende Participatieverordening opgenomen moeten worden. Het jaar 2021 wordt benut als jaar om te experimenteren met het uitdaagrecht. De ervaringen die we hiermee op doen geven input voor de eind 2021 op te stellen Participatieverordening en de mogelijke invoering van het Uitdaagrecht in 2022.</p>
Risico's	<p>Het instrument Right to Challenge is complex. Een deel van de complexiteit zit in het feit dat bij vrijwel iedere challenge meerdere afdelingen betrokken zijn. Vanaf het begin moeten de juiste afdelingen en personen erbij betrokken worden om geen verkeerde verwachtingen tussen de gemeente en de challengers te wekken. Ook bestaat het risico dat challengers afhaken omdat er meer bij komt kijken dan zij op het eerste gezicht hadden verwacht. Het is van belang dat er voldoende ondersteuning en begeleiding wordt aangeboden in de aanloopfase.</p>
Planning	Uitvoeren experiment in 2021/opstellen Participatieverordening 2e helft 2021.
Financiën	<p>Voor het invoeren van het Uitdaagrecht vragen wij een uitvoeringsbudget van € 15.000 in 2022. Dit bedrag is vooral bedoeld om de aanloopfase goed te faciliteren en waar nodig nog deskundigheid en expertise te kunnen inkopen. We stellen voor dit bedrag te dekken uit de Bestemmingsreserve Democratische Vernieuwingen.</p>
Participatie	<p>Dit speerpunt is gericht op participatieve trajecten en het verder brengen van ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. De gemeente geeft meer verantwoordelijkheid aan de samenleving en de samenleving pakt deze verantwoordelijkheid actief op. De thema's duurzaamheid, omgevingswet en woningbouw bieden volop kansen voor experimenten met het uitdaagrecht.</p>
1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Doel	<p>Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.</p>

1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Toelichting	<p>Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.</p> <p>In het voorjaar van 2021 is de Opgave-agenda 2022 van de Groene Metropoolregio gepresenteerd. Een ambitieuze agenda die is opgebouwd uit een 5-tal opgaven, onderling met elkaar verbonden. Een analyse op de agenda leert ons dat het hierbij onder andere gaat om kennisdeling en het verzamelen van data welke verspreid bij de deelnemende gemeenten aanwezig is. Maar ook het gezamenlijk regionaal oppakken van gemeentegrens overschrijdende onderwerpen, zoals de RES en Woondeal. Onderwerpen waarbij de regionale samenwerking nu al haar vruchten afwerpt en bewezen nut heeft. Met de agenda komt ook de vraag om financiering kijken. Geen opgave kan zonder geld en het meedoen aan de agenda, maar eigenlijk; regionale samenwerking, kost nu eenmaal geld. Er wordt hierbij een forse input gevraagd van de deelnemende gemeenten. De totale investeringsagenda betreft € 3.405.000 voor 2022.</p>
Risico's	<p>Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.</p>
Planning	<p>Op 8 december 2020 heeft de besluitvorming plaats gevonden voor de versterkte Gemeenschappelijke regeling 'Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen'. Tevens is besloten het Gemeenschappelijke orgaan 'Regio Arnhem-Nijmegen' op te heffen. Het proces om de komen tot de nieuwe Gemeenschappelijke regeling heeft een groot deel van 2020 in beslag genomen met betrekking tot dit onderwerp. In 2021 zal deze Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen verder worden vormgegeven met onder andere een opgavegerichte agenda.</p>
Financiën	<p>Bij de financiering van de regionale samenwerking wordt onderscheid gemaakt tussen de bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de samenwerking, die door alle deelnemende gemeenten wordt betaald naar rato van inwonertal (de basisfinanciering), de financiering per opgave door de gemeenten die aan een opgave deelnemen (de opgavenfinanciering) en de bijdrage aan The Economic Board.</p> <p>Gedeputeerden van de Provincie Gelderland zijn voornemens om Provinciale Staten te vragen financieel bij te dragen met een bedrag van € 1.200.000, gelijk verdeeld over 2021 en 2022, wanneer de regiogemeenten langjarig instemmen met de nieuwe samenwerking (en de inwonerbijdrage opnemen in de meerjarenprogrammabegroting). Duiven heeft met het voorstel ingestemd.</p>

1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen																																				
	<i>Wat betekent dit?</i> In de meerjarenbegroting is tot op heden rekening gehouden met € 0,88 voor de regio Arnhem-Nijmegen en € 1 voor Stichting The Economic Board. In onderstaand schema is opgenomen wat de kosten de aankomende jaren zijn:																																				
	<table><tr><th>Regio Arnhem-Nijmegen</th><th>Gemeente</th><th>Provincie</th><th>Totaal</th><th>Inwoners (1-1-'20)</th><th>Meerkosten t.o.v. huidig</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>25.067</td><td></td></tr><tr><td>2020</td><td>0,88</td><td></td><td>0,88</td><td>€ 22.059</td><td></td></tr><tr><td>2021</td><td>1,73 (0,88 + 0,85)</td><td>0,77</td><td>2,50</td><td>€ 43.366</td><td>€ 22.732</td></tr><tr><td>2022</td><td>1,73</td><td>0,77</td><td>2,50</td><td>€ 43.366</td><td>€ 22.732</td></tr><tr><td>2023-en verder</td><td>2,50</td><td>0,00</td><td>2,50</td><td>€ 62.810</td><td>€ 42.176</td></tr></table>	Regio Arnhem-Nijmegen	Gemeente	Provincie	Totaal	Inwoners (1-1-'20)	Meerkosten t.o.v. huidig					25.067		2020	0,88		0,88	€ 22.059		2021	1,73 (0,88 + 0,85)	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732	2022	1,73	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732	2023-en verder	2,50	0,00	2,50	€ 62.810	€ 42.176
	Regio Arnhem-Nijmegen	Gemeente	Provincie	Totaal	Inwoners (1-1-'20)	Meerkosten t.o.v. huidig																															
					25.067																																
	2020	0,88		0,88	€ 22.059																																
	2021	1,73 (0,88 + 0,85)	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732																															
	2022	1,73	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732																															
	2023-en verder	2,50	0,00	2,50	€ 62.810	€ 42.176																															
	<table><tr><th>Economic Board</th><th>Gemeente</th><th>Inwoners (1-1-'20)</th><th>Meer/minderkosten t.o.v. huidig</th></tr><tr><td></td><td></td><td>25.067</td><td></td></tr><tr><td>2021</td><td>1,00</td><td>€ 25.067</td><td>€ 67 (meerkosten)</td></tr><tr><td>2022</td><td>1,00</td><td>€ 25.067</td><td>€ 67 (meerkosten)</td></tr><tr><td>2023-en verder</td><td>0,50</td><td>€ 12.534</td><td>€ 12.467 (minderkosten)</td></tr></table>	Economic Board	Gemeente	Inwoners (1-1-'20)	Meer/minderkosten t.o.v. huidig			25.067		2021	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)	2022	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)	2023-en verder	0,50	€ 12.534	€ 12.467 (minderkosten)																
	Economic Board	Gemeente	Inwoners (1-1-'20)	Meer/minderkosten t.o.v. huidig																																	
			25.067																																		
	2021	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)																																	
2022	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)																																		
2023-en verder	0,50	€ 12.534	€ 12.467 (minderkosten)																																		
Bovenstaande houdt in dat in de Voorjaarsnota een bedrag van € 1,73 voor de jaren 2021 en 2022 zal worden opgenomen en voor 2023 en verder € 2,50 per inwoner. Het huidige bedrag welke is opgenomen in de reguliere begroting, van € 0,88 komt te vervallen. Daarnaast zal voor Stichting The Economic Board een bedrag van € 1 voor de jaren 2021 en 2022 worden opgenomen en € 0,50 voor 2023 en verder. Een ruime meerderheid van de gemeenten in de regio heeft besloten om ook na 2022 een bedrag van € 1 per inwoner beschikbaar te stellen aan de Stichting The Economic Board.																																					
<i>Opgave agenda</i>																																					
Voor de gemeente Duiven betekent het deelnemen aan alle onderdelen in de Opgave agenda 2022 een bijdrage van € 104.028. Als alle, voor de regio Arnhem-Nijmegen opgenomen bijdragen in de begroting, hierop in mindering worden gebracht dan resteert een bedrag van € 62.166 voor deelname aan de opgaven. In de tweede helft van 2021 zal definitieve besluitvorming plaats vinden op de deelname aan de regionale opgave agenda 2022, alsmede de bijdrage hieraan. Vervolgens zal ieder jaar een nieuwe opgaveagenda worden vastgesteld met een daarbij behorende investeringsagenda. Deze zal in 2022 dan ook opnieuw worden voorgelegd.																																					
Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming zoals hierboven omschreven nemen we hiervoor in 2022 een bedrag van € 63.000 op. We nemen voor de agenda in de daaropvolgende jaren structureel € 50.000 op.																																					
Participatie	De Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is een samenwerkingsverband tussen 18 gemeenten en kent als zodanig geen participatie.																																				

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Ondernijning
Doel	Het voorkomen en terugdringen van ondermijnende criminaliteit.

1.B.1	Aanpak Ondernijning
Toelichting	<p>De aanpak van ondernijning is een speerpunt in ons integraal veiligheidsbeleid. Ondernijning is een nog steeds groeiend probleem en de bestuurlijke aandacht is hoog. Belangrijke onderdelen in onze aanpak zijn het vergroten van de bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners, ondernemers en personeel van de gemeente en haar veiligheidspartners, het uitvoeren van integrale controles en het gericht onderzoeken van signalen. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn hennep/drugs, mensenhandel, zorgfraude en witwassen.</p> <p>In 2021 is er een weerbaarheidsscan uitgevoerd van onze organisatie. Op basis daarvan is een nieuw Uitvoeringsplan Ondernijning opgesteld. De hiervoor benoemde onderdelen komen daarin terug, waarbij enkele onderdelen extra aandacht zullen krijgen in 2022 en 2023.</p>
Risico's	<p>Ondernijning heeft impact op de maatschappij. Als we als gemeente (samen met de veiligheidspartners) ondernijning onvoldoende aanpakken, bestaat het risico dat het zich als een olievlek door onze gemeente verspreid. Zeker omdat andere gemeenten hun aanpak ook steeds meer verstevigen.</p>
Planning	<p>Uitvoering conform het vastgestelde beleid en plan van aanpak.</p>
Financiën	<p>Er zijn geen nieuwe financiële consequenties aan dit speerpunt verbonden.</p>
Participatie	<p>Wij stimuleren inwoners en ondernemers om alert te zijn op signalen van ondernijnende criminaliteit en eventuele signalen te melden. Met verschillende doelgroepen gaan we actief in gesprek. Op die manier pakken we samen ondernijning aan.</p>

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Doel	<p>Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.</p>
Toelichting	<p>Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker, nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. In 2021 zijn belangrijke stappen gezet om zorg en veiligheid beter op elkaar aan te laten sluiten. Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur gaat in 2022 verder en blijft daarom een speerpunt.</p>
Risico's	<p>Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan.</p>
Planning	<p>Doorlopend.</p>
Financiën	<p>Vanwege dit speerpunt is sinds 1 mei 2020 - binnen de bestaande formatie voor openbare orde en veiligheid - een medewerker speciaal vrij gemaakt voor Zorg & Veiligheid thema's en het versterken van de interne en externe samenwerking op deze thema's. Aan het opzetten van de bestendige zorg en veiligheidsstructuur wordt nog hard gewerkt. Het beschikbaar gestelde bedrag van € 18.900 kan daarbij goed van pas komen. Als de structuur eenmaal staat en naar behoren functioneert, verwachten we het bedrag niet meer nodig te hebben. Dat zou in de loop van 2022 het geval moeten zijn. Vanaf 2023 kan het bedrag worden afgeraamd.</p>

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Participatie	<p>We informeren onze inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen zodat de drempels om deze te uiten verlaagd worden. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) opgestart kunnen worden.</p> <p>Een sluitende aanpak voor personen met verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon/personen zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.</p>

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten. We stellen daarbij de wensen en behoeften, mogelijkheden en beperkingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal.
Toelichting	<p>Bij alle nieuwe keuzes stellen we onszelf de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is digitaliseren zinnig: wordt het er makkelijker op? • Hoe waarborgen we de toegankelijkheid: is alles makkelijk te vinden en te gebruiken, en welke oplossingen bieden we voor mensen die niet goed kunnen meekomen? • Kunnen we samenwerken met anderen: hoe zorgen we dat we integrale oplossingen bedenken die aanvullend zijn aan elkaar en waarbij we kunnen aansluiten op landelijke of regionale ontwikkelingen? • Hoe waarborgen we de flexibiliteit: sluit de oplossing voldoende aan op de leefwereld van onze inwoners en op veranderingen in de samenleving? • Hoe zorgen we dat informatie transparant en betrouwbaar is en waarborgen we daarnaast de privacy van onze inwoners? <p>Er zijn veel verschillende ict-oplossingen beschikbaar. Dat vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. We werken daarbij zoveel mogelijk samen in de Liemers.</p> <p>Zoals gezegd, blijven we aandacht houden voor de groep inwoners die niet of minder zelfredzaam is, mensen met een beperking en de groep digibeten en laaggeletterden. We zorgen dat ook voor deze doelgroepen de gemeentelijke producten en diensten toegankelijk zijn, zowel digitaal als analoog. Dat betekent dat we ook blijven investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact.</p>
Risico's	<p>Als we uitgaan van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, dan vraagt dat om een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen. Ook vraagt dit iets anders in houding en gedrag en in kennis en vaardigheden van medewerkers. De maatschappelijke ontwikkelingen en ict-ontwikkelingen gaan vaak sneller dan dat de organisatie bij kan houden. Daarnaast zijn we zuinig met het geld. Vandaar dat het niet altijd lukt om onze plannen waar te maken.</p>

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
	<p>In 2020 heeft het AB van 1Stroom de keuze gemaakt om de fysieke openingstijden van het gemeentehuis per 2021 in te perken. Concreet betekent dit dat het gemeentehuis op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag alleen de ochtenden van 8.00-12.00 uur geopend is. Hiermee realiseren we binnen 1Stroom een structurele besparing op personeelskosten van € 35.000. De woensdagmiddag houden we beschikbaar om ouders met kinderen tegemoet te komen op de schoolvrije middag. Deze woensdagmiddagopenstelling zal weer gaan gelden zodra de beperkende maatregelen rondom het Coronavirus opgeheven worden. Deze maatregel was onderdeel van een heel pakket aan maatregelen om de begroting van 1Stroom rond te kunnen maken.</p>
Planning	<p>Het moderniseren van de dienstverlening is een continu proces. Er is geen moment waarop we “klaar” zijn. Ontwikkelingen gaan soms zo snel dat stilstand achteruitgang betekent. We blijven steeds op zoek naar oplossingen om onze dienstverlening op peil te houden.</p> <p>Eind 2021/begin 2022 wordt de gemeentelijke website overgezet naar een nieuw platform. Daarbij krijgt de website een nieuwe look & feel en komen er ook nieuwe technische mogelijkheden om de website nog flexibeler te kunnen inrichten en dus beter te kunnen laten aansluiten op steeds veranderende eisen en wensen.</p>
Financiën	<p>De meeste investeringen in de technologie die nodig is om een goede dienstverlening te kunnen bieden, worden betaald vanuit RID-budgetten. Vooralsnog lijkt de beschikbaarheid van die budgetten voldoende. Als er aanvullende investeringen nodig zijn, dan zal dit in een apart voorstel worden voorgelegd.</p>
Participatie	<p>We hebben een dienstverleningsconcept met als motto “aandacht voor wat nodig is”. Dat wat nodig is, bepalen we in afstemming met onze inwoners, bedrijven en instellingen. Bijvoorbeeld via klantonderzoeken.</p> <p>Daarnaast werken we sinds 2021 met een klantpanel bestaande uit vertegenwoordigers vanuit de gemeente. We vragen dit klantpanel regelmatig om met ons mee te kijken en hun wensen en behoeften in het contact met de gemeente aan te geven. Ook monitoren we klantgedrag via web-statistieken en de data die we vanuit de verschillende backofficeapplicaties verkrijgen. Zo zorgen we dat we de goede dingen doen en dat we deze ook goed doen.</p>

D. Een organisatie die waarmaakt dat de gemeente een transparante en betrouwbare partner is middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief, die invulling geeft aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten en die de opdrachten van beide besturen uitvoert.

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Doel	Doorontwikkeling van 1Stroom

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Toelichting	<p>In 2018 is 1Stroom, de ambtelijke werkorganisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort, gestart. Op basis van de missie, visie en de besturingsfilosofie is er binnen 1Stroom de afgelopen jaren hard gewerkt aan een goed functionerende organisatie. Nu de organisatie meer dan drie jaar draait, is echter duidelijk geworden dat een aantal punten verbetering behoeft om de stip op de horizon 'een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving' te bereiken. Daarom is in 2020-2021 besloten een volgende stap te doen in de ontwikkeling van 1Stroom en is een veranderstrategie gekozen. De kern van deze strategie is de doorontwikkeling van de structuur van de organisatie, waardoor deze beter in staat is de bestaande en waardevolle uitgangspunten in de besturingsfilosofie te versterken. In 2021 is de nieuwe structuur ingericht: een directiestructuur bestaande uit een algemeen directeur en twee adjunct-directeuren/ gemeentesecretarissen en tien afdelingen, elk aangestuurd door een afdelingsmanager. Op basis hiervan wordt de komende periode verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de cultuur en de ontwikkeling van medewerkers. De leidraad voor deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategische HR-beleid. De belangrijkste lijnen hierin zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We werken vanuit onze missie/visie en kernwaarden • We zetten de juiste mens op de juiste plek • We geven invulling aan onze veranderende rol in de samenleving <p>We zijn de partner van de gemeentebesturen bij het realiseren van hun doelen.</p>
Risico's	<p>Uit evaluaties van ambtelijke fusies elders, blijkt dat risico's, die ervoor zorgen dat we het doel niet bereiken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende harmonisatie van beleid; als beide besturen niet openstaan voor harmonisatie van beleid, komt er van efficiencyvoordelen en kwaliteitsverhoging weinig terecht • Te snel resultaten willen zien; een te grote bezuiniging die snel gehaald moet worden leidt tot problemen; de organisatie heeft tijd nodig om de voordelen van de fusie tot uiting te laten komen • Onvoldoende aansluiting van de organisatie bij een of beide colleges • In het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het algemeen en in het dagelijks bestuur van 1Stroom in het bijzonder, zullen de hieruit voortkomende aandachtspunten regelmatig aan de orde komen. • Het niet tijdig realiseren van de vijf k's. (Kosten, Kwaliteit, Kracht, Kwetsbaar en Kansen) <p>Daar komt bij een risico als gevolg van een besluit van het AB van 1Stroom, om gelet op de moeilijke financiële situatie waarin beide gemeenten zitten, een pakket aan besparingsmaatregelen door te voeren in de begroting 1Stroom 2021-2024. In totaal lopen de besparingsmaatregelen op tot ruim € 700.000 in 2024.</p>
Planning	<p>Zowel de uitvoering van de strategische agenda, als het omgaan met de factoren zoals genoemd onder de risico's is een continu proces. En een proces waarin een ieder telkens weer open moet staan voor interne en externe ontwikkelingen zodat impulsen aan de ontwikkeling van de organisatie gegeven kunnen worden.</p>
Financiën	<p>De bij de fusie door de gemeenteraden vastgestelde taakstelling voor 1Stroom is verwerkt in de begroting 2022. Voor 2022 is dat een netto besparing van € 600.000. In de meerjarenbegroting 1Stroom 2021-2024 is daar bovenop een besparingspakket doorgevoerd dat oploopt tot € 732.000 in 2024. Aandeel Duiven is € 461.160.</p>

Aanvullende wens

Verkiezingen 2022

Vanuit de Provincie wordt er op aangedrongen om na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 een screening te laten plaatsvinden naar de integriteit van voorgedragen wethouderskandidaten. Hiermee is een incidenteel bedrag van € 12.000 gemoeid.

Extra communicatie inzet

Vanuit het college is de wens geuit om meer communicatieve inzet te plegen op een groot aantal ruimtelijke projecten die momenteel niet of onvoldoende communicatief worden ondersteund, omdat de vaste formatie niet toereikend is. Gelet op de langlopendheid van de meeste projecten is gedurende enkele jaren tenminste 1 fte communicatieadviseur benodigd. Voor 2022 is een bedrag van € 100.000 gemoeid om op inhuurbasis te starten met 1 ft. Bekeken wordt nog of deze inzet op termijn structureel in de organisatie 1Stroom kan worden opgenomen.

Ondersteuning WOB verzoeken

Omdat het aantal verzoeken op grond van de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) snel stijgt, het de verwachting is dat deze stijgende lijn zich in het komende jaar voortzet en gelet op de tijdrovende en ingewikkelde afhandeling van verzoeken, is hiervoor extra juridische ondersteuning noodzakelijk. Hiermee is een bedrag van € 25.000 gemoeid. Bekeken wordt nog of deze inzet op termijn structureel in de organisatie 1Stroom kan worden opgenomen.

1.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten bestaand beleid programma Bestuur

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	13.126	14.119	14.650	14.360	14.633	14.992
Baten	45.387	43.157	46.998	46.906	47.750	48.564
Saldo voor bestemming	32.261	29.038	32.348	32.546	33.117	33.572
Mutaties reserves	-118	-2.161	-18	0	0	0
Saldo na bestemming	32.143	27.841	32.330	32.546	33.117	33.572
Incidentele baten en lasten	1.305	250	-12	0	0	0
Structureel saldo	30.838	27.591	32.318	32.546	33.117	33.572

Bedragen x € 1.000

Nieuwe activiteiten	2022	2023	2024	2025
Speerpunten:				
Invoering Uitdaagrecht	0	0	0	0
Groene Metropoolregio	22.799	29.642	29.642	29.642
Opgaveagenda regio Arnhem-Nijmegen 2022 e.v.	63.000	50.000	50.000	50.000
Verbinding zorg en veiligheid	0	-18.900	-18.900	-18.900
Aanvullende wens:				
Screening wethouderskandidaten	12.000	0	0	0
Amendementen Voorjaarsnota:				
Publicaties Duivenpost	10.000	10.000	10.000	10.000
Uitbreiding griffie	15.000	15.000	15.000	15.000
Extra communicatie inzet	100.000			
Ondersteuning WOB verzoeken	25.000			
Verwerkt in het saldo	247.799	85.742	85.742	85.742

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Onze inzet in 2022	<p>Voor de RID is de gezamenlijk opgestelde I-visie en I-strategie richting gevend. De visie en strategie geven richting aan de vraag hoe we informatisering in zullen gaan zetten om de lokale ambities te realiseren. Het effect vertaalt zich in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verbeteren/optimaliseren van onze dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven en ketenpartners • goed kunnen uitvoeren van onze wettelijke taken • inkleuring kunnen geven aan lokale bestuurlijke ambities • efficiënte bedrijfsvoering <p>De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving.</p>
	1Stroom
Doel	<p>De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Robuuster wordt (minder kwetsbaar). • Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (kracht). • Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (kwaliteit). • Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (kansen). <p>Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (kosten). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021.</p>
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor de gemeenten Duiven en Westervoort.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door 1Stroom opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op bestuurlijk niveau waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.

Onze inzet in 2022	<p>In 2021 is de nieuwe structuur ingericht: een directiestructuur bestaande uit een algemeen directeur en twee adjunct-directeuren/gemeentesecretarissen en tien afdelingen, elk aangestuurd door een afdelingsmanager.</p> <p>Op basis hiervan wordt de komende periode verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de cultuur en de ontwikkeling van medewerkers. De leidraad voor deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategische HR-beleid. De belangrijkste lijnen hierin zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We werken vanuit onze missie/visie en kernwaarden • We zetten de juiste mens op de juiste plek • We geven invulling aan onze veranderende rol in de samenleving <p>We zijn de partner van de gemeentebesturen bij het realiseren van hun doelen.</p>
---------------------------	---

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweezorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Onze inzet in 2022	Samen met VGGM zorgen we ervoor dat de brandweer- en gezondheidstaken goed worden uitgevoerd in onze gemeente en dat we voorbereid zijn op mogelijke crisissituaties.

Streekarchief	
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren en toezicht houden op de overgedragen en niet overgedragen archiefbescheiden van de deelnemers. Adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie uit de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.

Onze inzet in 2022	<p>Het Streekarchivariaat werkt aan een toekomstvisie waarin de ambitie voor de toekomst wordt geformuleerd. Daarnaast is van belang dat de dienstverlening en de wettelijke taken van het Streekarchief op voldoende niveau moet blijven aansluiten op de ambities van de veranderende gemeenten (nieuwe gemeente Zevenaar, gefuseerde gemeenten Westervoort en Duiven en de behoeften van de gemeente Doesburg).</p> <p>Het opzetten van een volwaardig e-depot.</p> <p>Het voldoen aan de (nieuwe) wetgeving rondom AVG, privacy en auteursrechten.</p> <p>Het maken en onderhouden van een volwaardige website en een beeldbank voor het hele werkgebied.</p> <p>Het opzetten van een kenniscentrum voor de Liemers.</p> <p>Het beheren en beschikbaar stellen, zowel intern (ambtelijke organisatie) als extern (bezoekers) van de overgedragen archieven.</p>
---------------------------	---

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. De Euregio voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Onze inzet in 2022	Waar nodig wordt de Euregio ingeschakeld bij de uitvoering van beleid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

Wij leveren een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor onze inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dit doen wij vanuit de overtuiging dat inwoners van de gemeente Duiven een betekenisvol en veerkrachtig leven kunnen leiden. Die we, waar nodig, handvatten aanreiken gericht op zelfredzaamheid, elkaar ondersteunen en participatie. De leefwereld en omgeving van inwoners staat hierbij centraal, zodat we - waar nodig - de juiste en passende ondersteuning bieden.

Toelichting

Samen zetten we ons in voor een inclusieve samenleving. Iedereen draagt bij en iedereen kan deelnemen. Jong, oud, man, vrouw, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden. Je draagt bij naar eigen kunnen en krijgt hulp waar nodig. Zo hoort iedereen erbij, ben je nuttig en krijg je waardering. Dit vergroot het welzijn en de gezondheid van mensen. De kracht van de samenleving en de mogelijkheden van inwoners zijn het uitgangspunt. Wanneer nodig helpen wij door deze mogelijkheden te vergroten met de inzet van passende zorg en ondersteuning.

Voor kwetsbare inwoners die niet zelf de regie over hun leven kunnen voeren en ook niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen, zoeken wij samen met hen naar op maat gemaakte oplossingen. Deze bestaan uit voorliggende voorzieningen en uit zo nodig specialistische zorg. De inzet is om juist deze voorliggende voorzieningen te versterken en optimaal te benutten. De kwetsbare inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven.

Via het stimuleringsbeleid en de inzet van het basisteam werken we samen met maatschappelijke instellingen, verenigingen en inwoners. Zij kennen hun verantwoordelijkheden en zij vormen de sterke "fundering" van de samenleving in Duiven die door ons nog beter benut en versterkt wordt. Dit doen wij door de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. De ingeslagen weg naar versterking van samenwerking met en tussen inwoners, maatschappelijke instellingen, culturele instellingen, onderwijs en verenigingen, Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS) en cultuureducatie, en de inzet van het basisteam wordt vervolgd. Dit vraagt een doorlopende dialoog en afstemming omdat niet alle partners met hetzelfde "vervoermiddel" en dezelfde "snelheid" de ingeslagen weg volgen. Het resultaat is, dat alle partners op gelijkwaardige wijze deelnemen aan het vormgeven van een nog sterkere fundering van de samenleving in Duiven. Dit alles kan (eenvoudige en) duurzame oplossingen mogelijk maken voor maatschappelijke vraagstukken en kan leiden tot betere resultaten.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- A. De basis op orde
- B. Meedoen naar vermogen
- C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Externe ontwikkelingen

Toekomstvisie en transformatie agenda Samen Sterk

In 2021 is de toekomstvisie en transformatie agenda vastgesteld. In het document Samen Sterk zijn acties opgenomen die handen en voeten geven aan de activiteiten die worden ondernomen om een bijdrage te leveren aan de inclusieve samenleving. Door de decentralisaties is meer lokaal maatwerk mogelijk. Samen met de lokale samenleving zoeken we naar andere, betaalbare oplossingen om binnen de gestelde financiële kaders diensten te bieden. Tegelijkertijd zijn we door de sturing vanuit het landelijke beleid als overheid soms gebonden aan regels en budgetten die tegengesteld werken aan de uitdaging die voor ons ligt. Het abonnementstarief binnen de WMO

bijvoorbeeld, helpt niet in het stimuleren van de zelfredzaamheid en de vele verwijzers binnen de Jeugdwet maken grip op de toegekende zorg lastig.

In 2021 wordt volop gewerkt aan de acties die zijn beschreven. De verwachting is dat deze acties in 2022 zullen worden voortgezet.

Corona

Ondanks alle onzekerheden die Corona met zich mee bracht bleken de maatschappelijke instellingen en verenigingen een sterke "fundering" van de samenleving tijdens de lockdown. Hier kunnen we trots op zijn. Door de coronamaatregelen werd de fysieke hulpverlening tot een minimum beperkt. De lichamelijke verzorging en huishoudelijke ondersteuning gingen zoveel mogelijk door, maar voor de andere vormen van begeleiding, coaching en ondersteuning werden andere oplossingen gevonden, zoals: telefonisch contact, beeldbellen, inzetten en gebruikmaken van bestaande hulpverleningssites, whatsappen, wandel coaching, dagbesteding op afstand, in plaats van dagbesteding op locatie, huisbezoeken afleggen en het inzetten van vrijwilligers via www.wehelpen.nl. Deze creatieve manieren van ondersteuning zullen in de toekomst verder worden uit genut. Daarnaast zal de eerder genoemde fundering nog beter benut en versterkt worden. Dit doen we door in overleg de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. Wij verleggen steeds meer de focus van professionele zorg naar voorliggende algemene voorzieningen. Hiermee wordt bereikt dat zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen voorkomen en/of uitgesteld kunnen worden. Indien zwaardere zorg nodig is wordt deze natuurlijk verstrekt.

Op dit moment is nog niet aan te geven welke gevolgen de lockdown voor de inzet van zorg en ondersteuning zal hebben. De verwachting is dat zich veel problemen gaan voordoen als de samenleving weer open gaat. Het kan dus zo zijn dat we een beroep gaan doen op de compensatie gelden die wij hiervoor als gemeente ontvangen.

Ook op de arbeidsmarkt zien we de invloed van Corona terug. Beroepen waar het eind 2020 lastig was om werk in te vinden zijn onder andere administratief-financiële beroepen (zoals administratief medewerkers), beroepen in de cultuursector (zoals bibliotheekmedewerkers) en beroepen in de dienstverlening, evenementen en reizen (zoals horecamedewerkers). Het aantal jongeren was hierin naar verhouding oververtegenwoordigd. Zij verloren aan het begin van de coronacrisis vaker hun baan dan de oudere leeftijdsgroepen. Het aantal nieuwe WW-uitkeringen van jongeren in de periode maart tot en met augustus is in Midden-Gelderland 2,5 keer hoger in 2020 dan in 2019. Dit komt door twee factoren die elkaar versterkten: Corona en de in verhouding oververtegenwoordiging in de genoemde sectoren. Halverwege 2021 is er juist weer een groot tekort aan horecamedewerkers.

Tegelijkertijd zijn er ook nog kansrijke beroepen waar meer vraag dan aanbod is, zoals hogere ICT-beroepen (zoals softwareontwikkelaars en netwerkspecialisten), zorgberoepen (zoals verpleegkundigen en verzorgenden Individuele Gezondheidszorg), veel technische beroepen (zoals elektriciens, machinemonteurs en elektrotechnisch ingenieurs), maar bijvoorbeeld ook vrachtwagenchauffeurs. Wat voor de langere termijn belangrijk is, is dat de coronacrisis bestaande ontwikkelingen op de arbeidsmarkt een impuls geeft. Bedrijven reorganiseren om productiever te worden en voeren robotisering en automatisering versneld in. Ook thuiswerken zal veel vaker voorkomen om kosten van reizen en kantoorhuur te besparen. Het werk in bijvoorbeeld bedrijfscatering en administratief werk neemt daardoor af, terwijl veel werk in de techniek toeneemt en technische vaardigheden in veel beroepen steeds belangrijker worden.

Beschermd wonen

Er zijn afspraken gemaakt tussen VNG en het Ministerie van VWS over de decentralisatie van beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. De ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel zal in 10 jaar tijd verlopen van historisch verdeeld over de centrumgemeenten naar objectief verdeeld over alle gemeenten. De invoeringsdatum is verschoven van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023. Gemeenten zijn verplicht om gedurende het ingroeipad van 10 jaar regionaal samen te werken. Het is nog niet duidelijk of de Maatschappelijke opvang op termijn ook wordt gedecentraliseerd naar alle gemeenten. Voorlopig blijft de gemeente

Arnhem de centrumgemeente voor dit onderdeel. De gemeenten in de regio Gelderland-Midden werken samen in het programma 'Samen aan Zet' aan de regionale transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. 2022 staat in het teken van het maken van praktische werkafspraken binnen de regio om 1 januari 2023 ook in de uitvoering samen te werken op het gebied van beschermd thuis.

Geluk

Vanuit de gedachte dat elk mens er toe wil doen, willen we in Duiven specifiek aandacht besteden aan geluk. Inwoners van Duiven scoren hoger dan gemiddeld op geluk. Duiven heeft het streven naar een 8 als doel gesteld. Streven naar een 9 of 10 levert vooral frustratie/struikelen op. Als gemeente willen wij zorg dragen voor het "fundament/de basisvoorzieningen". Voor het overige willen we het toch vooral aan de samenleving overlaten en de mensen laten doen wat bij hen past.

Uit onderzoek van de Vrije Universiteit (0-meting Liemers Hope XXL, vooral ingevuld door jongeren) blijkt dat de mensen gemiddeld bijna een 8 scoren, maar er is ook een redelijke groep die lager scoort. We willen graag leren van wat elders effect heeft: spreek vooral in positieve termen spreken en niet in negatieve termen. Onderdeel van gemeenschap zijn en kwaliteit van leven in buurt/gemeente en veiligheid dragen bij aan geluk.

Wat minder bijdraagt is buurtvoorzieningen, inzet voor duurzaamheid en mogelijkheden voor recreatie/buitenactiviteiten. Inwoners vinden dat dit wel moet gebeuren, maar dit draagt niet direct bij aan hun eigen geluk. Door met deze resultaten terug te gaan naar de inwoners en te vragen wat de gemeente nu vooral zou moeten doen, willen we een plan ontwikkelen, samen met de inwoner. Zo willen we ervoor zorgen dat het iets wordt van ons allemaal. Dan creëer je eigenaarschap in de samenleving.

Taskforce Jeugdhulp in de hand

Als gevolg van de gestegen kosten van jeugdhulp is in 2019 een Taskforce Jeugdhulp in de hand ingericht met als opdracht: 'Vind besparings- en efficiency maatregelen'. De opdracht is gericht op 2 doelen.

1. Jeugdhulp in de hand op het gebied van inhoud, proces, financiën en procedures.
2. Invulling geven aan de taakstelling van € 500.000 voor de komende jaren binnen Jeugdhulp. Om deze reden is in 2019 minder extra bijgeraamd. Sommige acties zijn direct ingevoerd, andere zaken hebben een meer structureel karakter en hebben langere uitwerkingstijd nodig om tot de gewenste besparing te komen. Het doel om door middel van concrete acties invulling te geven aan de taakstelling van € 500.000 is voor 2020 behaald.

Wijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet 2022

Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet van kracht. De wetswijziging moet de uitvoering van het woonplaatsbeginsel makkelijker en eenduidiger maken. Ook moeten de administratieve lasten erdoor verminderen. Tot 2022 was het niet altijd snel duidelijk welke gemeente verantwoordelijk is tijdens een lopend hulpverleningstraject. Tijdens een hulpverleningstraject zijn er soms meerdere mutaties in de woonplaats van een kind. De aanpassing van het woonplaatsbeginsel houdt in dat wordt aangesloten bij de inschrijving van de jeugdige zelf in de Basisregistratie Personen (BRP). Hierbij worden de volgende 2 situaties onderscheiden:

- Jeugdhulp zonder verblijf: de gemeente waar de jeugdige volgens het BRP staat ingeschreven is verantwoordelijk
- Jeugdhulp met verblijf: de gemeente waar de jeugdige volgens het BRP stond ingeschreven voorafgaand aan de verhuizing naar de verblijfsplek is en blijft verantwoordelijk.

Dit moet leiden tot meer duidelijkheid en lagere uitvoeringslasten. Daarnaast sluit het nieuwe woonplaatsbeginsel beter aan bij de uitgangspunten van de Jeugdwet. De oorspronkelijke gemeente blijft verantwoordelijk voor een jeugdige waardoor die gemeente gestimuleerd wordt om te investeren in preventie. Deze wijziging van het woonplaatsbeginsel betekent dat, vanaf datum inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel de nieuwe instroom beoordeeld

dient te worden aan de hand van bovenstaand nieuwe woonplaatsbeginsel. Ook de migratiegroep, de zittende populatie van jeugdigen die nu en op datum inwerkingtreding van de wet jeugdhulp ontvangen uit hoofde van de Jeugdwet, valt onder de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Deze groep moet dus herbeoordeeld worden. Na het eerste kwartaal van 2022 zal duidelijk zijn of en op welke wijze dit in financiële zin gevolgen heeft voor onze gemeente.

Maatschappelijke Diensttijd

Sinds september 2020 kunnen leerlingen van het Candea College (en het Liemers College) vrijwillig een maatschappelijke diensttijd volgen (deels onder schooltijd). Ondanks de corona-periode zijn veel leerlingen hier actief in. De leerlingen zetten zich minimaal 80 uur maatschappelijk actief in gedurende max een half jaar. Dit wordt gefinancierd met een subsidie van ZonMw die HOPEXXL heeft aangevraagd en ontvangen. Mogelijk dat dit nog een keer met 2 jaar wordt verlengd als de aanvraag hiervoor wordt gehonoreerd. Uiteindelijk is het de bedoeling van de rijksoverheid dat op termijn alle jongeren in Nederland de mogelijkheid krijgen om een maatschappelijke diensttijd te vervullen.

Extra besteding aan Scalabor SW-bedrijf.

Er gaat onderhandeld worden over een extra bijdrage van deelnemende gemeenten voor de komende jaren. Scalabor rekent, als gevolg van de afnemende populatie bij een gelijkblijvend service- en ondersteuningsniveau, een meerprijs per deelnemende inwoner voor gestegen kosten. Op dit moment is nog niet te calculeren om welke bedrag dat zal gaan. De onderhandelingen moeten nog worden gestart.

2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. De basis op orde

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	Acties Samen Sterk
Doel	Uitvoering geven aan de Transformatie agenda.
Toelichting	In de notitie Samen Sterk en de transformatie-agenda zijn voor de jaren 2021 en 2022 de acties die we in deze twee jaren in gang zetten en afronden door de gemeenteraad vastgesteld. Het college streeft ernaar met deze agenda te werken aan transformatie en verbetering in het sociaal domein door de onderverdeling in drie ontwikkelijnen (innovatie, preventie en inkoop en regie). De acties die opgenomen zijn in de Transformatie agenda vallen onder dit speerpunt Samen Sterk. Conform de afspraken die met de raad gemaakt zijn wordt de raad regelmatig bijgepraat en geïnformeerd over de voortgang.
Risico's	Wijzigingen in Rijksbeleid zijn een risico. Innovatie en nieuwe preventieve voorzieningen kunnen soms alleen bereikt worden door investeringen te doen terwijl de opbrengst niet altijd vooraf vast te stellen is.
Planning	In het tweede kwartaal van 2021 is gestart met het oppakken van de acties. We streven ernaar de acties afgerond te hebben in de loop van 2022.
Financiën	Zoals in Samen Sterk is opgenomen is een van de doelstellingen meer grip en beheersing van de uitgaven en betere monitoring van zorg en dienstverlening. We sturen op acties die zowel betere, passende zorg en dienstverlening als beperkingen van de uitgaven kunnen opleveren door innovatieve en op preventie gerichte oplossingen te realiseren.
Participatie	De Raad voor het Sociaal Domein heeft een actieve rol in het vormgeven van dit speerpunt.

2.A.2	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs
Doel	Toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in Duiven, Groessen en Loo.

2.A.2	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs
Toelichting	De gemeente vindt goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Er is daarom samen met de schoolbesturen gewerkt aan een Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs. Dit IHP is door uw raad op 20 november 2018 vastgesteld. In het IHP zijn de gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties voor de komende 15 jaren geschetst/ neergezet. Met dit vastgestelde IHP wordt er verder gewerkt aan toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in onze gemeente.
Risico's	De uitvoering van het IHP heeft (op onderdelen) gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties, van keuzes tot investeren, verplaatsen en anders inzetten van de accommodatie. Voor realisatie van de uitkomsten is instemming van gemeente, schoolbesturen en hun MR'en noodzakelijk. De uitwerking heeft (financiële) gevolgen voor beheer en gebruik van de gebouwen.
Planning	Na de vaststelling van het IHP is gestart met de uitvoering van het integraal huisvestingsplan (waaronder de renovatie-/ bouwvoorbereiding van schoolaccommodaties). Dit heeft geresulteerd in een groot aantal concrete plannen voor verduurzaming en de 2 nieuw te bouwen onderwijsaccommodaties. In 2021 wordt uitvoering gegeven aan de verduurzaming/renovatie van een 5-tal onderwijsaccommodaties en wordt verder de start van de bouw van de nieuwbouw voorbereid.
Financiën	Om uitvoering te kunnen geven aan het IHP is er de komende jaren een behoorlijk investeringsbudget in het onderwijsvastgoed vanuit de gemeente nodig. In het meerjarenperspectief is de afgelopen jaren ook al een beeld geschetst van de te verwachten kapitaalslasten. Nu de verduurzaming/ renovatie en nieuwbouw concreet worden, wordt het benodigde krediet formeel aangevraagd middels een kredietvoorstel uitvoering IHP PO Duiven. Voor de algemene uitvoeringskosten heeft uw raad bij de start van de uitvoering van het IHP reeds een uitvoeringskrediet € 300.000 beschikbaar gesteld. Dit uitvoeringskrediet is nog van voldoende omvang voor deze algemene uitvoeringskosten.
Participatie	Er wordt samen met de schoolbesturen gewerkt aan de uitvoering van het IHP.

B. Meedoen naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Doel	Met de bestuursopdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving.

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Toelichting	<p>De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021. Nu de huidige opdracht ten einde loopt, is er in de raadsvergadering van 22 juni 2021 een bestuursopdracht aan uw raad voorgelegd.</p> <p><i>Waarom een bestuursopdracht?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de bestuursopdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving. Meedoen verhoogt het welbevinden van inwoners en geeft eigenwaarde en zelfvertrouwen. • We willen mensen perspectief bieden en voorkomen dat mensen in een slechte maatschappelijke positie terecht komen. De huidige economische omstandigheden (Covid-19 crisis) vraagt dit ook van ons. We willen investeren in de RSD zodat de organisatie in staat is om deze maatschappelijke opgave te verwezenlijken. Naast de maatschappelijke effecten levert het ook geld op. We verstrekken immers minder uitkeringen. En we constateren uit de evaluatie Businesscase dat deze aanpak werkt. • We gaan de bestuursopdracht aan voor de duur van 2,5 jaar, maken hierover prestatieafspraken, evalueren en sturen, indien nodig, tussentijds bij. <p><i>Bestuursopdracht voor de RSD</i></p> <p>Bij het opstellen van de bestuursopdracht is uitgegaan van de bevindingen en aanbevelingen uit de evaluatie, klanttevredenheidsonderzoeken en de huidige economische omstandigheden. De opdracht die we de RSD mee willen geven voor de komende jaren is het voortzetten van de huidige opdracht, met een extra focus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk. • Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar. • Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter. • Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners. Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. • Benut de verkregen positie als netwerkorganisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht. • Blijf binnen de financiële kaders
Risico's	<p>Gedurende de looptijd van de bestaande opdracht is een pandemie uitgebroken. Deze is van grote invloed op de economie en de arbeidsmarkt. Door de maatregelen om Covid-19 in te dammen, zijn veel ondernemers hard geraakt. Het Rijk heeft daarom diverse regelingen opgezet om de ondernemers te ondersteunen. De RSD voert een aantal van deze regelingen uit. De RSD heeft in korte tijd de regeling uitgewerkt naar de uitvoeringspraktijk, zodat ondernemers direct geholpen konden worden.</p> <p>Niemand weet precies hoelang deze Covid-19 crisis nog duurt en welke maatregelen nog nodig zijn. De maatregelen hebben een directe link met een opleving of dip in de economie. Het is daarom moeilijk om te voorspellen wat de arbeidsmarkt en het bijstandbestand in de komende jaren gaan doen.</p>
Planning	1 juli 2021 t/m 31 december 2023: Bestuursopdracht RSD

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Financiën	<p>Evenals bij de Businesscase RSD is de verwachting dat ook deze investering in de RSD financieel aantrekkelijk zal zijn. Op grond van de ervaringen van 2019 en 2020 is onze verwachting dat de totale investering van € 1 miljoen per jaar voor de 3 gemeenten (voor de jaren 2022 en 2023) in de jaren 2023 t/m 2025 wordt terugverdiend. De uitkeringslast zal in totaliteit met ongeveer 2,8 miljoen dalen. Daarnaast zijn er positieve effecten voor de maatschappij. Deze positieve effecten kunnen gemeten worden met een zogenaamde Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA). Met een MKBA breng je de besparing in beeld door preventie van erger leed. Denk hierbij aan het voorkomen van schulden waarvoor schuldsanering noodzakelijk is. Het voorkomen van criminaliteit of vandalisme in de gemeentelijke openbare ruimte. Of het voorkomen van eenzaamheid, zorg en bijzondere bijstand. Dit betekent dat uitgaven op WMO, Jeugd, Schuldhulpverlening of openbare ruimte voorkomen worden. Op welke van deze terreinen de besparing plaatsvindt, is vooraf niet te duiden.</p> <p>De investering zal maatschappelijk 10% van de investering opleveren (dit cijfer is gebaseerd op landelijke ervaringscijfers).</p> <p>Het jaar 2021 is een afwijkend jaar, aangezien de huidige Businesscase tot 1 juli 2021 loopt. Daarnaast heeft de RSD in 2020, vanwege Corona, minder trajecten voor klanten in kunnen kopen bij haar LEON-partners. Het Algemeen Bestuur Samenwerking De Liemers heeft dan ook het besluit genomen om een deel van het Participatiebudget dat in 2020 niet is gebruikt als bestemmingsreserve op te nemen voor het jaar 2021. Daarnaast zijn vanuit het Rijk diverse steun- en herstelpakketten geïntroduceerd, waar de RSD optimaal gebruik van zal maken. Dit betekent dat de RSD voor het 2e halfjaar geen extra investering nodig heeft vanuit de gemeenten, en de RSD voortvarend aan de slag kan met de nieuwe bestuursopdracht.</p> <p>De financiële onderbouwing van de bestuursopdracht is, evenals de businesscase RSD, doorgerekend op basis van de geldende verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op 50% inwoneraantal en 50% uitkeringsdossiers. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat dit een model is om een prognose af te geven en dat de daadwerkelijke resultaten af zullen wijken, aangezien de uitstroom zich niet laat leiden door de verdeelsleutel.</p> <p>Voor Duiven betekent de bestuursopdracht aan de RSD een investering voor 2022 en 2023 van in totaliteit € 561.480. Deze investering leidt in de jaren 2023 t/m 2025 tot een besparing op de uitkeringslast van € 937.766. Per saldo leidt de investering tot een 'netto'-besparing van € 376.286. Voorgesteld wordt om voorlopig nog geen financiële gevolgen op te nemen in de begroting.</p>
Participatie	De Cliëntenraad RSD is actief betrokken geweest bij de totstandkoming van deze Bestuursopdracht.

C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het sociaal domein
Doel	Verbinding van de aanpak laaggeletterdheid met de uitvoering van de Participatiewet en schuldhulpverlening

2.C.1	Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het sociaal domein
Toelichting	<p>Uit onderzoek blijkt dat 14% van de inwoners van de gemeente Duiven en Westervoort laaggeletterd is. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde van 12% en ruim boven het gemiddelde van 7% in de regio Midden-Gelderland.</p> <p>Laaggeletterdheid gaat niet alleen over lezen, schrijven en rekenen, maar ook over digitale vaardigheden.</p> <p>In het regionaal programma volwasseneducatie en aanpak laaggeletterdheid 2021-2024 is opgenomen dat we met onze aanpak willen bereiken dat inwoners basisvaardigheden beheersen om beter mee te kunnen doen in de samenleving. We willen vooral meer inzetten op het bereiken van laaggeletterden met Nederlands als moedertaal (NT1), omdat deze doelgroep door schaamte een hogere drempel ervaart om, bijvoorbeeld, een traject te volgen. Door een verbinding te maken met het sociaal domein bereiken we de NT1 doelgroep beter. We willen hiermee beginnen door afspraken te maken over de signalering van laaggeletterdheid door de consultants Werk & Inkomen (RSD), schuldhulpverlening en bijzondere bijstand en over de verwijzing van inwoners naar het educatieaanbod.</p>
Risico's	De bewustwording van laaggeletterdheid en nut en noodzaak van de aanpak daarvan komt onvoldoende tot stand, waardoor we de doelgroep niet/minder goed bereiken.
Planning	In 2021 gaan we aan de slag met een plan van aanpak om deze verbinding te leggen. Dit plan willen we vervolgens implementeren in 2022.
Financiën	Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat vanwege het regionale budget uitvoering van dit speerpunt budgettair neutraal verloopt. De gemeente heeft een budget voor de aanpak van laaggeletterdheid dat wellicht kan worden aangewend indien dat nodig blijkt te zijn. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere financiële mogelijkheden.
Participatie	We gaan als gemeente, met ondersteuning van Stichting Lezen en Schrijven, aan de slag met de RSD, de collega's van schuldhulpverlening en bijzondere bijstand, maar ook het Liemers Taalhuis waar partijen als de bibliotheek (taalhuiscoördinator), Mikado en ROC Rijn IJssel samenwerken

2.C.2	Jongerenwerk
Doel	Jongerenwerk uitbreiden en aanpassen zodat het beter aansluit bij de huidige problematiek en vragen vanuit jongeren.
Toelichting	Mede door Corona is de jeugdoverlast in de openbare ruimte toegenomen. Door inzet van het basisteam bij de overlastproblematiek is de samenwerking tussen betrokken partijen verbeterd. Er is veel inzet gepleegd door politie en Boa's waardoor de overlast wel is verminderd, maar ook zij geven aan een contactpersoon voor de jongeren te missen die hen begeleidt en in gesprek gaat over de overlast die zij veroorzaken. Verder geven jongeren en professionals al langer aan een ambulant jongerenwerk te missen als aanspreekpunt voor jongeren en omwonenden, ook op andere vindplaatsen zoals scholen, en als verbindende partij naar professionals. Daarnaast dringt de Raad van Sociaal Domein ook al langer aan op meer jongerenwerk.
Risico's	Het betreft een kwaliteitsslag die weinig risico kent. Het jongerenwerk moet vraaggericht zijn, dus flexibel en inzetbaar zijn bij ontwikkelingen die er spelen.
Planning	In 2021 wordt de ambulant jongerenwerker geworven door Mikado. Daarna moet de samenwerking met alle partners op gang komen. Vervolgens moet het nieuwe jongerenwerk opnieuw worden opgebouwd. In 2022 moet het nieuwe jongerenwerk gestalte krijgen.
Financiën	Voor de uitbreiding van het jongerenwerk is vanaf 2022 structureel € 70.000 nodig. Voor het starten met het ambulant jongerenwerk in 2021 is er dekking binnen de begroting.

2.C.2	Jongerenwerk
Participatie	De gemeente is opdrachtgever van het jongerenwerk en zal samen met Mikado verder vorm geven aan het jongerenwerk. Jongerenwerk staat automatisch midden in de samenleving, en investeert duurzame contacten met alle betrokken partners.

Aanvullende wensen

Kunstgrasveld Voetbalvereniging DVV

Voetbalvereniging DVV te Duiven heeft de afgelopen jaren een behoorlijke groei in leden gehad, de verwachtingen en de prognose zijn dat het ledenaantal de komende jaren blijft groeien. De huidige capaciteit van het complex van DVV is hierdoor onvoldoende, waardoor er een capaciteitsprobleem is ontstaan. DVV kan haar leden geen goede sportfaciliteiten meer bieden. Daarnaast lopen de onderhoudskosten, doordat de trainingsvelden te intensief gebruikt worden. Om de capaciteit te vergroten is de aanleg van 1,5 kunstgrasveld noodzakelijk. Dit vraagt om een investering van € 861.520.

Reële alternatieven voor het uitbreiding van de trainingsuren anders dan de aanleg van 1,5 kunstgrasveld zijn er niet. Het capaciteitstekort is te groot, waardoor andere oplossingen per saldo veel duurder in aanleg zijn. Niet investeren kan o.a. zorgen voor terugloop in het ledenaantal/verloop naar een andere vereniging (waar dan problemen ontstaan), blessures en extra kosten. Als oplossing voor het capaciteitsprobleem is voor 2021 inmiddels besloten tijdelijke verlichting aan te brengen op een van de wedstrijd velden. Dit verzacht het probleem, maar is niet voldoende voor het tekort. Daarnaast zorgt het ook voor nieuwe problemen zowel in capaciteit als in kosten.

Om de realisatie van het kunstgrasveld te kunnen realiseren moet er geld vrijgemaakt worden voor o.a. proces, onderzoek, engineering en begeleiding uitvoering. De kosten voor deze specialistische werkzaamheden bedragen € 36.300 inclusief btw.

De kapitaallasten voor de aanleg van het kunstgrasveld inclusief voorbereidings- en begeleidingskosten bedragen € 61.250. Door de aanleg van 1.5 kunstgrasveld besparen we jaarlijks op de onderhoudskosten van de sportvelden een bedrag van € 6.000. Per saldo kost deze oplossing de gemeente daarom € 55.250.

Alternatieven die onderzocht zijn: Er zijn alternatieven zoals draintalent (drainagesysteem die water reguleert), hybridevelden (kunstgras met natuurgras), 02 velden (lava in de toplaag van natuurgrasveld toegevoegd voor snellere afwatering). Echter zijn deze alternatieven niet geschikt voor DVV.

- **Kosten draintalent € 100.000 per veld, bij DVV moeten dan alle 6 de natuurgrasvelden met dit systeem worden voorzien;** Kosten extra onderhoud structureel met 15% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 350 uren per jaar;
- **Kosten hybridevelden € 350.000 per veld, bij DVV moeten dan minimaal 3 velden van dit systeem worden voorzien;** Kosten onderhoud structureel met 20% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 450/500 uren per jaar;
- **Kosten O2 velden € 80.000 per veld, bij DVV moeten dan alle 6 de natuurgrasvelden met dit systeem worden voorzien;** Kosten onderhoud structureel met 10% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 350/400 uren per jaar.

Behalve de financiën zijn de alternatieven geen optie voor DVV. Een grasplant blijft een plant en heeft een maximale bespelingsgraad van 350 uur.

Daarna wordt het plantje kapot gelopen en zal niet meer herstellen, welk systeem van natuurgras je ook kiest.

Risico's die er zijn, wanneer we niets doen:

- Het sportpark verliest haar kwaliteit;
- Onderhoudskosten zullen structureel stijgen;
- DVV kan haar leden niet meer laten trainen;
- Er zullen meer blessures gaan ontstaan;
- De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor de blessures met alle gevolgen van dien;

- DVV zal een ledenstop moeten gaan invoeren;
- Veel klachten en meldingen waarbij het uitvoerend orgaan van de gemeente drukker wordt.

Opdrachtverstrekking Stichting SHO

In november 2019 heeft het college aan de stichting SHO (samenvoeging van Og-tent, Horsterpark en Spoed) een opdracht verstrekt waarbij de stichting een rol gaat spelen in het meer mogelijk maken van nieuwe initiatieven in de Duivense samenleving. In november 2019 is de gemeenteraad daar met een kennisgeving van op de hoogte gebracht en is dit onderwerp ook besproken op de politieke avond. Om de rol van “mede-mogelijkmaker” vorm te geven wil het college gedurende de jaren 2020 tot en met 2023 jaarlijks een extra bedrag van € 47.000 beschikbaar stellen. Deze wens had al bij de voorjaarsnota 2020 aan de gemeenteraad moeten worden voorgelegd. Door het vervallen van de voorjaarsnota in 2020 is dit niet gebeurd. Ook is deze wens ten onrechte niet opgenomen in de meerjarenbegroting 2021-2024 zoals die in november 2020 door de raad is behandeld. De stichting SHO heeft op 17 juni 2021 op een informele avond nog verantwoording afgelegd voor de geleverde prestaties in deze door de corona-crisis gekenmerkte periode. De stichting heeft van ons geen extra ondersteuning ontvangen om de gevolgen van de corona maatregelen op te vangen. In aangepaste vorm zijn veel initiatieven ondersteund en zijn activiteiten zoveel mogelijk in aangepaste vorm doorgegaan. Zodra er weer meer mogelijk is zal dit nog een extra impuls krijgen. De wens om voor 2021 tot en met 2023 alsnog jaarlijks het bedrag van € 47.000 aan de stichting beschikbaar te stellen wordt nu alsnog opgenomen in deze voorjaarsnota. We stellen voor het totale bedrag dat hiermee gemoeid is van € 141.000 in een keer beschikbaar te stellen in 2022.

Beheerplannen groen, verhardingen, riolering en openbare verlichting

Momenteel werken we aan Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR). Naar verwachting wordt dit eind 2021 of begin 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanuit het IBOR beleid moet in 2022 per discipline een beheerplan worden opgesteld waarin we uitgangspunten vanuit het beleid uitwerken naar beheer uitgangspunten en maatregelen. Het beheerplan riolering wordt uit het watertakenplan betaald. Voor andere disciplines vragen we budget. De kosten voor de beheerplannen groen, ramen wij voor 2022 op eenmalig € 11.667. Voor de overige plannen zie programma 3.

Nieuwbouw Voortgezet onderwijs

De gemeente Duiven participeert samen met Zevenaar en Montferland in de Gemeenschappelijk Regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs Liemers (GRHVOL). Op basis van deze GR zijn de gemeente gezamenlijk verantwoordelijk voor goed voortgezet onderwijs.

Om in goede huisvesting te voorzien is het noodzakelijk dat in Zevenaar nieuwe huisvesting komt voor de locatie Zonegge aldaar. Vanuit de samenwerking tussen de 3 gemeenten worden investeringen ook door de 3 gemeenten gezamenlijk gedragen.

Voor de realisatie van het gebouw in Zevenaar is een bedrag van € 7 miljoen noodzakelijk. Het schoolbestuur draagt zelf € 0,5 miljoen bij, in de reserve van de GR is een bedrag aanwezig van € 3,5 miljoen. Het restantbedrag van € 3 miljoen wordt naar rato van het aantal leerlingen binnen het Voortgezet Onderwijs in de 3 gemeenten verdeeld. Op basis van de actuele leerlingenaantallen draagt Duiven hier 42% aan bij. Uitgaande van een lening van € 3 miljoen tegen een rekenrente van 1,0%, bedragen de totale jaarlasten € 91.367. Het aandeel van Duiven hierin bedraagt (uitgaande van 42%) € 38.375 per jaar.

WK Volleybal dames 2022

Het grootste volleybalevenement ooit in Nederland begint op 23 september 2022 en duurt drie weken. Het is de wens van de organisatie dat alle deelnemende landen in de eerste fase van het toernooi worden ondergebracht in 24 verschillende Gelderse gemeenten. Samen met de gemeente Zevenaar hebben wij de toewijzing van Nevobo om gast- en speelland Duitsland te ontvangen tijdens deze weken.

De periode van maart 2022 tot en met oktober 2022 staat in het teken van Volleybal door middel van side-events in samenwerking met Nevobo en de volleybalverenigingen. Duiven zal in

samenwerking met bedrijven, lokale ondernemers, verenigingen, scholen en inwoners aan de slag gaan met Volleybal gerelateerde activiteiten.

WK volleybal kan om verschillende redenen belangrijk zijn voor de gemeente Duiven. Dit evenement kan bijdragen aan aantrekkingskracht voor bewoners, bezoekers en bedrijven en aan het imago en de reputatie van de stad. Dit soort evenementen brengen vertier en levendigheid in Duiven. Ze dragen bij aan het op de kaart zetten van Duiven.

Middels het WK 2022 wensen de verschillende samenwerkende partijen waaronder ook de Provincie Gelderland doelstellingen te realiseren op verschillende gebieden zoals; sport, duurzaamheid, gezondheid, sociale cohesie, inclusie etc. Hiervoor is eenmalig een bedrag nodig van € 15.000. Ook de gemeente Zevenaar heeft voor het WK Volleybal € 15.000 beschikbaar gesteld. Hiermee kan een projectleider worden aangesteld en kunnen er kosten betaald worden voor de side-events en tijden het spektakel van 3 weken.

2.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten bestaand beleid Programma Maatschappij

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	39.092	36.604	36.736	36.514	35.836	35.856
Baten	11.341	7.160	7.137	7.142	6.785	6.789
Saldo voor bestemming	- 27.751	- 29.443	- 29.599	- 29.372	- 29.051	- 29.067
Mutaties reserves	- 5	275	255	177	- 104	- 104
Saldo na bestemming	- 27.756	- 29.168	- 29.344	- 29.195	- 29.155	- 29.171
Incidentele baten en lasten	179	- 63	-217	-104	-104	-104
Structureel saldo	- 27.935	- 29.105	- 29.561	- 29.299	- 29.259	- 29.275

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Gevolgen speerpunten:				
Uitbreiding jongerenwerk	70.000	70.000	70.000	70.000
Aanvullende wensen:				
Kunstgras DVV	55.250	55.250	55.250	55.250
Stichting SHO	141.000			
Beheerplannen	11.667			
Nieuwbouw Voortgezet Onderwijs	0	38.375	38.375	38.375
WK volleybal dames 2022	15.000			
Verwerkt in het saldo	292.917	163.625	163.625	163.625

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Het adequaat en doelmatig inrichten van het voortgezet onderwijs in de Liemers en de kosten beheersbaar te houden.
Taak	Het zorgdragen voor een gevarieerd aanbod voortgezet onderwijs.
Beleidsrisico's	Doordat de GRHVOL geen rechtspersoonlijkheid heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico nihil.
Onze inzet in 2022	Het bewaken van een stabiele financiering van het voortgezet onderwijs in De Liemers.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Taak	De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer.
Beleidsrisico's	Het risico is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Onze inzet in 2022	Het goed organiseren van passend vervoer voor verschillende doelgroepen.

	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland
Doel	Het vormgeven van regionale samenwerking in het sociale domein in de vorm van vier samenwerkingsmodules: 1. Inkoop: op de gebieden Jeugd en Wmo zodat gemeenten effectief, efficiënt en in samenhang de taken waarin zij willen samenwerken kunnen uitvoeren. 2. Onderwijszaken: Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). 3. Werkgeversservicepunt: werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening, in het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten uit omschreven doelgroepen 4. Het werkgeverschap Sw: Doel is om het (formeel) werkgeverschap zoals dat is gedefinieerd in de regeling vorm te geven voor de ruim 2.000 SW medewerkers die sinds 1 januari 2019 een aanstelling hebben bij de MGR.
Taak	1. Het inrichten en uitvoeren van de aanbesteding van regionale zorg. De inkoop en contractering van bovenregionale jeugdzorg. 2. Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie. 3. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden uit omschreven doelgroepen 4. Vorm en inhoud geven aan het werkgeverschap voor SW medewerkers.
Beleidsrisico's	1. Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd. 2. Er is een vaste verdeling van kosten op basis van het inwoneraantal per gemeente. 3. Er is een verschil in de verdeelsleutel van de module Werkgeverschap SW, door verschil in uitstroom van SW medewerkers. Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan deze module.

Onze inzet in 2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op de gebieden Jeugdhulp, Wmo, en activerend werk. 2. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC. 3. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op het gebied van de ondersteuning van werkgevers bij hun personeelsvoorziening. 4. De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op het gebied van het formele werkgeverschap SW.
---------------------------	--

VGGM Zie programma 1

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Duiven is het goed leven, wonen en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Het bovenliggende doel is een bijdrage leveren aan het vergroten van ‘geluk en de geluksbeleving’ van onze inwoners. De aanwezigheid van werkgelegenheid, de kwaliteit van onze werk-, woon- en leefomgeving, de mogelijkheid tot ontmoeting en het creëren van verbondenheid in de buurt, het realiseren en behouden van maatschappelijke voorzieningen, hebben uiteindelijk effect op het geluksgevoel van onze inwoners. We zijn ons hiervan steeds meer bewust in onze werkwijze en aanpak en de belangrijke keuzes die we daarbij maken.

Toelichting

We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden. Wij willen een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen

Economische groei – grote verschillen in sectoren

Wat de gevolgen zijn van de coronacrisis voor de (lokale) economie is nog lastig vast te stellen, mede als gevolg van alle landelijke steunmaatregelen. Er is wel sprake van uitersten: ondernemers die heel hard worden geraakt, zoals in de horeca en vrijetijdseconomie. En anderen die hun omzetten fors zagen stijgen en die nieuwbouwplannen ontwikkelden op één van bedrijventerreinen in Duiven. Op alle nieuwe bedrijventerreinen werden kavels verkocht, waarbij de grootste van de kavels op InnoFase en Seingraaf in het oog springen. Dit geeft aanleiding om de duurzame ontwikkeling van onze bedrijventerreinen door te zetten (zie de RPW-ontwikkeling hieronder). Verwacht mag worden dat door de geplande verbreding van de A12, de doortrekking van de A15 en de in gang gezette energietransitie de economische positie van de Liemers, met Duiven als een belangrijke motor, in de toekomst gunstig zal zijn. De gemeenten, het bedrijfsleven en het onderwijs in de Liemers hebben gezamenlijk de Liemerse Ambassade opgericht, die uitvoering geeft aan de Liemerse Economische Visie (LEV). De logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie zijn hierin als speerpunten benoemd.

RPW (Regionaal Programma Werklocaties)

In 2020 en 2021 is er een grote toename geweest van de uitgifte van kavels op alle bedrijventerreinen in Duiven: De Nieuweling, Graafstaete, Seingraaf en InnoFase. Ook de komende jaren wil Duiven nieuwe bedrijven aantrekken en lokale bedrijven in hun uitbreidingsplannen faciliteren. Met daarbij ook aandacht voor een goede invulling van de locaties die achterblijven. Daarom heeft Duiven in het kader van het nieuwe RPW 2021-2024 bij de regio Arnhem Nijmegen het plan ingediend om Centerpoort-Noord met 15 ha bruto uit te breiden. Dit plan kent een aantal kwalitatieve uitgangspunten om ook op langere termijn toekomstbestendig te kunnen blijven. Omstreeks 1 juni 2021 wordt hierover vanuit de regio Arnhem Nijmegen duidelijkheid verwacht.

Circulaire economie

In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie. Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Klimaatadaptatie, Energietransitie en Circulariteit (grondstoffentransitie).

Voor de programmalijn Energietransitie hebben we de ambities (23% energieneutraal in 2023, 41% energieneutraal in 2030 en 100% energieneutraal in 2050) vastgelegd in lijn met het Klimaatakkoord en de inmiddels vastgestelde Klimaatwet. Met de inwerkingtreding van de Klimaatwet zijn lokale ambities verworpen tot wettelijke taken.

De programmalijn Klimaatadaptatie bestaat uit de grote opgave om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen met als doelstelling: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. Deze plicht is vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

De zogenaamde stresstest is afgerond en de risico's voor wat betreft de thema's verdroging, wateroverlast, waterveiligheid en hittestress zijn inzichtelijk. Ook de klimaatdialoog (voorheen 'risicodialoog'), met zowel inwoners, veiligheidsregio, bedrijven en andere stakeholders, is afgerond. Ook de strategische uitgangspunten zijn inmiddels vastgesteld. Een en ander zal worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan waarvan de financiële consequenties worden doorvertaald naar de voorjaarsnota. Dit gehele proces wordt voor 50% gefinancierd door het Rijk. De overige 50% wordt gedekt uit het gemeentelijk Watertakenplan.

De programmalijn Circulariteit sluit vooralsnog aan op de doelstelling van het Grondstoffen akkoord: Grondstoffentransitie en reststromenverwaarding waarbij uiterlijk in 2050 grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de leefomgeving en de gezondheid voorkomen.

Willen we in Nederland de beoogde CO2 reductie halen dan kan dat alleen bereikt worden als we ook de grondstoffentransitie realiseren (bijdrage in CO2 reductie obv meest recente onderzoeken bedraagt 50+%). De ambitie voor Duiven is nog niet vastgesteld. De planning is om deze eind 2021 vast te stellen.

We kunnen de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het 'hart' van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werken we met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereiden we samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en halen we nieuwe ideeën op en hebben we een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

De opgaven hebben een bovenlokaal karakter. Daarom werken we als gemeente samen met de Liemerse gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel, Liander, de provincie Gelderland en de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Onze Groene Metropool Regio (regio Arnhem-Nijmegen) profileert zich als circulaire regio. De samenwerking met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland in de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Warmte (RSW) is niet vrijblijvend en vraagt veel inzet om onze positie goed

te borgen. De opgaven kenmerken zich door een grote mate van integraliteit. In bijvoorbeeld de Woondeal komen circulaire ontwerpen en materiaalgebruik als belangrijke voorwaarde terug.

De woningmarkt

Tot 2040 staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens zal blijven groeien. Zo zijn er tot 2030 zo'n 1 miljoen extra woningen nodig in Nederland. Ook in de regio Arnhem Nijmegen, in de Liemers en in Duiven, blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Dit wordt nog eens versterkt doordat er de afgelopen jaren te weinig is gebouwd en er in eerdere prognoses sprake is geweest van een onderschatting van de verwachte woningbehoefte.

Gelet op deze onderschatting en achterblijvende woningbouw gecombineerd met de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort, zijn er in regionaal verband afspraken gemaakt met het Rijk in de Woondeal. Vanuit deze Woondealafspraken moet we rekening houden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend.

Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die erg kort is (0,9 maand), stijgende transactieprijzen en een daling van het aantal woningen waaruit een koper kan kiezen. Deze zogenaamde marktindicator liep terug van bijna 25 woningen begin 2015 naar minder dan 4 woningen nu. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en daar staat een sterk stijgende lijn van het aantal reacties op vrijkomende woningen tegenover.

Binnen zowel de huur als de koop is een groot aanvullend woningaanbod nodig dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften zoals aangegeven in de gemeentelijke Woonvisie en de Liemerse Woonagenda 2020. De opgave voor de gemeente blijft onverminderd: de juiste woning, voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment.

Naar een nieuwe Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De Omgevingswet is niet controversieel verklaard. Op 25 mei 2021 heeft minister Ollongren de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het bestuurlijk overleg over de Omgevingswet. Zij meldt onder meer dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet is verplaatst naar 1 juli 2022. De Eerste Kamer heeft eenzelfde brief gekregen. Uitstel heeft o.a. te maken met het landelijk niet op tijd op orde hebben van ICT-systeem genaamd Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO). Waardoor er onvoldoende tijd bij gemeenten over bleef voor de aanpassingen, vullen en oefenen met dit nieuwe systeem. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere planologische instrumenten, procedures, werkwijze en andere rol van de overheid en partners, is een stevige opgave en raken meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie 1Stroom. Deze ontwikkeling wordt samen met Westervoort opgepakt. In 2017 is koersdocument "Implementatie Omgevingswet" en het "Plan van Aanpak Omgevingswet" vastgesteld, op basis waarvan de implementatie verder wordt voorbereid en uitgevoerd.

Zoals bekend is de implementatie van de Omgevingswet na 1-7-2022 niet gereed. Het gehele doorontwikkeling loopt tot 2029. In 2021 en voorgaande jaren is de basis gelegd, waarmee voldaan wordt aan de minimale eisen, gesteld vanuit de VNG en Rijk, om daadwerkelijk halverwege 2022 van start te kunnen gaan met het uitvoeren van de Omgevingswet. Zowel op gebied van techniek, ICT, processen en beleidskaders liggen heldere afspraken en is ervoor gezorgd dat het bestaande beleid overgezet is naar de nieuwe omgeving.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet gelijktijdig met de Omgevingswet (Ow) in werking treedt op 1 juli 2022. De Ow regelt dat er een knip ontstaat in de huidige omgevingsvergunning voor bouwen: ruimtelijke regels en technische regels. Meer bouwwerken worden vergunningvrij

voor de technische bouwactiviteit. Of dit ook gaat gelden voor de ruimtelijke regels, is aan de gemeenten zelf en te bepalen in het Omgevingsplan.

De Wkb regelt dat de aanvrager van een omgevingsvergunning primair verantwoordelijk is om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat gemeenten niet meer het bevoegde gezag zijn om te toetsen en toe te zien op de naleving van de bouwtechnische voorschriften in de vergunning- en realisatiefase bij bepaalde bouwwerken. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging.

Met de inwerkingtreding van de Ow en Wkb zullen de taken van de gemeenten onder gevolgklasse 1 veranderen. Tevens zal het invloed hebben op de legesinkomsten (immers, meer vergunningvrije bouwwerken en op een bepaald deel van de technische bouwwerken kunnen geen leges in rekening gebracht worden). Uit een reeds eerder uitgevoerde scan op de effecten van de nieuwe Wkb voor Duiven, blijkt dat circa € 84.000 aan derving van legesinkomsten is te verwachten. Deze afname aan legesinkomsten komt met name voort uit een vermindering van in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee, zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolgklasse 1 bouwwerken en handhaving op afwijkingen in de uitvoering. Voor deze werkzaamheden kunnen echter geen leges in rekening gebracht worden.

Om beide wetten goed te kunnen implementeren per 1 juli 2022 is het noodzakelijk om in 2021 het huidige VTH-beleid volledig te herzien én de legesverordeningen aan te passen aan de nieuwe wetgeving.

Doortrekking A15 en verbreding A12

Het project "ViA15" is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven, Groessen en Loo. Zoals bekend moet de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State nog een eindoordeel vellen over het Tracébesluit voor de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12. Als gevolg van de tussenuitspraak van 20 januari 2021 is de minister van Infrastructuur en Waterstaat momenteel bezig om een aantal gebreken in de motivering te herstellen. Het is dus nog even wachten op een onherroepelijk Tracébesluit ViA15. Aannemersconsortium GelreGroen en Rijkswaterstaat treffen momenteel verdere voorbereidingen zodat na groen licht van de Raad van State eind 2021 – begin 2022 de schop de grond in kan gaan. De eind november 2020 bijgestelde MIRT-planning van Rijkswaterstaat is dat de doortrekking van de A15 uiterlijk eind 2025 in gebruik kan worden genomen. En de verbreding van de A12 al één jaar eerder. Om onze belangen als gemeente en onze inwoners goed te behartigen blijven wij op proactieve en constructieve wijze aan het verdere proces deelnemen.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.

Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Doel	De verkoop van bedrijfskavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Toelichting	<p>Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden zichtbaar gemaakt met specifieke promotie en marketing onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt met herkenbare profielen, bijvoorbeeld: ‘Slim Seingraaf’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Contacten met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met een wervende en toegankelijke website. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd. Wat betreft het bedrijventerrein Seingraaf zijn op dit moment alle gronden belegd met een optie- of koopovereenkomst. Op het bedrijventerrein Graafstaete is nog één kavel van 0,7 hectare beschikbaar. Op Synergiepark InnoFase resteert nog 5 ha, waar veel belangstelling voor bestaat. Met diverse partijen worden gesprekken gevoerd en er is een wachtlijst. Op het bedrijventerrein De Nieuweling is nog 2,2 hectare beschikbaar. Met meerdere ondernemers worden gesprekken gevoerd over mogelijke bedrijfsvestiging.</p> <p>Als gevolg van de voorspoedige kaveluitgifte en het kunnen blijven faciliteren van ondernemers heeft het college na instemming van de raad het plan bij de regio Arnhem Nijmegen ingediend om Centerpoort-Noord met bruto 15 ha te mogen uitbreiden. Rond 1 juni 2021 wordt hier duidelijkheid over verwacht, waarna vervolgstappen kunnen worden gezet met betrekking tot aankoop van de gronden en de ruimtelijke procedures.</p>
Risico's	Een terugval in de kavelverkoop en het niet verkrijgen van toestemming van de regio om Centerpoort-Noord met bruto 15 ha te mogen uitbreiden.
Planning	Het programma SKKG wordt in 2022 en de jaren daarna voortgezet.
Financiën	Conform de actuele betrokken grondexploitaties voor de bedrijventerreinen (zie de paragraaf Grondbeleid van de begroting). Om verder in te zetten op en te werken aan de (mogelijke) uitbreiding van Centerpoort-Noord, tot aan de volgende besluitvorming door de gemeenteraad, heeft de gemeenteraad in 2021 reeds een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 110.000.
Participatie	Met de ingezette communicatie en het laagdrempelige Bedrijven Contacten Bureau zijn wij met name faciliterend richting initiatieven en regievoerend in de totale ontwikkeling. Het participatieniveau is vooral gericht op het ondersteunen van initiatieven/vraag vanuit het bedrijfsleven.
3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	<p>1) Het verduurzamen van de lokale economie, verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven en het bereiken van een energie neutrale energievoorziening in 2050.</p> <p>2) Het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit o.a. de Klimaatwet, Grondstoffenakkoord en Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.</p>

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	<p>In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie. Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Klimaatadaptatie, Energietransitie en Circulariteit (grondstoffentransitie).</p> <p>Voor de programmalijn Energietransitie hebben we de ambities (23% energieneutraal in 2023, 41% energieneutraal in 2030 en 100% energieneutraal in 2050) vastgelegd in lijn met het Klimaatakkoord en de inmiddels vastgestelde Klimaatwet. De uitwerking van de programmalijnen Circulariteit wordt later dit jaar aan uw raad voorgelegd. Voor wat betreft Klimaatadaptatie zal een uitvoeringsplan opgesteld worden.</p> <p>De opgave in het kader van de energietransitie is groot; zo zal er een mix van maatregelen nodig zijn om de doelstellingen te behalen: 54% energie besparen, 7.000 woningequivalenten additioneel aansluiten op stadverwarming of een ander alternatief voor aardgas tot slot moet er grootschalige duurzame opwek van elektriciteit dmv wind/zon gerealiseerd worden. Reeds lopende activiteiten eerder genoemde samenwerkingen zetten we voort bv energieloket in combinatie met energiecoaches, collectieve inkoop, transitie visie warmte, opstellen/uitwerken Regionale Energie Strategie en opstellen/uitwerken laadinfrabeleid. Ook doen we actief mee in een regionale aanpak, de zogeheten 'Regionale Routekaart Arnhem-Nijmegen'. Uitgangspunt van deze samenwerking op regionale schaal is: wat lokaal kan gebeurt lokaal, wat regionaal moet gebeurt gezamenlijk.</p> <p><i>Klimaatwet en gevolgen voor gemeente</i></p> <p>Inmiddels is het onderzoek door de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) 'Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030' afgerond en is het advies van het ROB 'Van Parijs naar Praktijk, bekostiging en besturing van de decentrale uitvoering van het klimaatakkoord' bekend.</p> <p>Het ROB concludeert dat er 28 nieuwe of (sterk) geïntensiveerde taken voor gemeenten zijn in het kader van de energietransitie en dat kleine gemeenten, voor de invulling van hun rol 8-9 (extra) fte nodig hebben en dat er daarnaast substantiële materiële kosten zijn, vooral voor technisch onderzoek.</p> <p>Het ROB adviseert het Rijk om gemeenten hier structureel voor te compenseren. Het is echter niet de verwachting dat een demissionair kabinet hier een beslissing over zal nemen.</p>
Risico's	<p>Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting een circulaire economie. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan.</p> <p>Daarnaast is er een risico dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan.</p> <p>Tot slot is zogenaamde netcongestie inmiddels een issue. Het hoogspanningsnet van Tennet is in o.a. Gelderland dusdanig overbelast dat nieuwe projecten met betrekking tot opwek van zon-/windenergie, met grootverbruikaansluiting, voorsnog on-hold moeten worden gezet. Met name bij bedrijven (zon op dak) kan dit impact hebben op hun plannen om hun vastgoed te verduurzamen.</p>

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.
Financiën	<p>Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft uw raad in totaal en structureel ca € 190.000 procesgeld beschikbaar gesteld (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Gelet op de resultaten van het onderzoek van de Raad voor Openbaar Bestuur en de ervaring en die we inmiddels zelf hebben opgedaan verwachten wij dat dit niet voldoende zal zijn om onze doelstellingen te behalen. Een structurele bijdrage vanuit het Rijk is dan ook absoluut noodzakelijk.</p> <p>Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar. Kosten worden op projectniveau gedekt, zoals bijv. is gebeurd in het kader van de aanbesteding groenbeheer. Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is € 36.300 ter beschikking gesteld om uiteindelijk te komen tot een uitvoeringsprogramma.</p> <p>Deze kosten worden gedekt uit het Watertakenplan.</p>
Participatie	De hele transitieopgave heeft dermate ingrijpende gevolgen voor bewoners en bedrijven dat op gezette momenten voortdurende betrokkenheid van partijen wenselijk is, al dan niet op verschillende terreinen en deelonderwerpen. Het participatieniveau is vooral gericht op het vinden en creëren van de samenwerking en/of het ondersteunen van initiatieven vanuit en met het bedrijfsleven, de samenleving, bewoners en wijk- en dorpsraden. Hiervoor is inmiddels een participatieplan opgesteld.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk "Vitaal Centrum Duiven".
Toelichting	In 2022 ligt onze focus op het afronden van de centrumontwikkeling in het winkelgebied. De gedeeltelijke vervreemding van het opstal fase 2 maakt onderdeel uit van deze opgave. Voor de ontwikkeling van fase 4 ligt in 2021 het accent een afweging van het plan van Woonzorg Nederland en de drie alternatieve plannen die zijn ingediend. Vervolgens kan in 2022 worden gewerkt aan realisatie van het door de raad gekozen plan. Voor het Woonpark geldt dat deze locatie in beeld is voor de verhuizing van IKC Remigius. In 2022 ligt de focus op het afwickelen van de benodigde planologische procedure en vergunningverlening. De woningbouwontwikkeling in de resterende ruimte in het Woon- en onderwijspark wordt parallel aan en in afstemming met de uitwerking van de plannen voor het IKC opgepakt.
Risico's	Niet slagen verkooptraject fase 2. Niet tot ontwikkeling komen fase 4. Niet komen tot een (tijdige) haalbare planvoorbereiding en ontwikkeling voor het Woon- en onderwijspark.
Planning	De planning is meerjarig en loopt voor wat betreft het woonpark (realisatie) door tot na 2022.
Financiën	Opstal fase 2: uitkomst verkooptraject is nog ongewis. Voor het overige: conform de actuele grondexploitatie voor het Vitaal Centrum Duiven (zie paragraaf Grondbeleid van de begroting).
Participatie	Over het verkooptraject van de begane grond van het opstal fase 2 vindt geen participatie plaats. Voor de ontwikkeling van het nieuwe IKC Remigius is een speciale klankbordgroep opgericht. Voor de overige centrumontwikkelingen wordt de zogenaamde begeleidingsgroep, bestaande uit omwonenden, ondernemers en instellingen, bijgepraat.

3.A.4	Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf
Doel	Het duurzaam inrichten van een infrastructurele ontsluiting voor Centerpoort Nieuwgraaf.
Toelichting	<p>Bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf vormt samen met de aanliggende bedrijventerreinen de grootste aaneengesloten bedrijvencluster van Oost Nederland. Met ruim 2.100 bedrijven, 17.400 arbeidsplaatsen en op Centerpoort Nieuwgraaf jaarlijks ca. 6 miljoen bezoekers, is het een belangrijk gebied voor de gemeente Duiven en de regio. In 2010 is gestart met de revitalisering van Nieuwgraaf. Dat had onder andere betrekking op het groen en de verkeersinfrastructuur. Dankzij bijdragen van de bedrijven, subsidies van de provincie en Europa, en inzet van gemeentelijke middelen zijn aanzienlijke verbeteringen tot stand gebracht. In 2020 zijn hiervoor de laatste grote infrastructurele werkzaamheden uitgevoerd.</p> <p>De nieuwe verkeersstructuur is gebaseerd op een raming van de verwachte ontwikkelingen op het gebied van de grootschalige detailhandel en de groei voor het verkeer die dit met zich mee zou brengen. Deze groei heeft met de uitbreiding van Ikea, de komst van Mediamarkt, Hornbach en Loods5 inderdaad plaatsgevonden. Over het algemeen functioneert de structuur goed. Echter, de feitelijke groei is in de praktijk groter dan in het eerder gebruikte verkeersmodel was aangenomen. Gevolg is dan ook dat op enkele plekken de doorstroming in gevaar komt. Het bedrijfsleven heeft hier dikwijls aandacht voor gevraagd en dat is ook met extern deskundig onderzoek bevestigd. Daarbij is ook rekening gehouden met mogelijke corona-effecten.</p> <p>Conclusie is dat verbetering van de grootste knelpunten noodzakelijk is. In overleg met ondernemers en deskundigen is een voorstel met een minimum-pakket uitgewerkt, gericht op een toekomstbestendige infrastructuur.</p>
Risico's	<p>Het bedrijventerrein heeft met het huidige aanbod een grote aantrekkingskracht op consumenten. Het biedt ook veel werkgelegenheid. Op dit moment zijn er geen nieuwe grootschalige uitbreidingen en nieuwvestigingen aan de orde. Op termijn valt dit niet uit te sluiten. Het huidige model houdt rekening met een zekere autonome groei. Bij een eventueel aan te dienen nieuwe grootschalige ontwikkeling moet opnieuw bekeken worden of deze passen binnen de verkeerscapaciteit.</p> <p>We gaan uit van een behoudende investering. Een extra rijstrook van Nieuwgraaf naar Seingraaf die in verkeersmodellen als mogelijk kritisch naar boven komt, is niet in de werkzaamheden opgenomen (de kosten voor deze oversteek zijn geraamd op ca. € 700.000).</p>
Planning	De voorbereiding en aanbesteding vindt plaats in het 3de en 4de kwartaal 2021. De uitvoering start in het 1ste kwartaal 2022.
Financiën	De investeringen voor aanpassingen op gemeentegrond bedragen € 500.000. De aanpassingen op particulier terrein zijn niet opgenomen. De investering kan worden gedekt uit de Bestemmingsreserve "Fonds Bovenwijkse voorzieningen". Al jaren zijn vanuit het bedrijfsleven -in het bijzonder de uitbreidingen op Nieuwgraaf- financiële bijdragen gestort in het gemeentelijk Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Dat fonds is gericht op infrastructurele werken.
Participatie	Het ontwerp is in overleg met ondernemers op Nieuwgraaf opgesteld. Bij de planning van de uitvoering wordt opnieuw in overleg getreden om te bekijken hoe eventuele hinder zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van de gemeente Duiven

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Toelichting	<p>In 2022 is het Tracébesluit ViA15 naar verwachting onherroepelijk en is de realisatie van het project ViA15 in volle gang. We blijven inzetten op een pro-actieve en constructieve grondhouding. Samen met onze regiopartners en de Stichting BOG A15 blijven we ons richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders.</p>
Risico's	<p>De definitieve uitkomst van de beroepsprocedure tegen het Tracébesluit volgt naar verwachting pas eind 2021. De minister van Infrastructuur en Waterstaat is momenteel op last van de Raad van State (tussenuitspraak 20 januari 2021) bezig om een aantal gebreken in de motivering te herstellen. Het eindoordeel wordt eind 2021 verwacht. De uitslag kan gevolgen hebben voor de planning van Rijkswaterstaat en GelreGroen. Wanneer de planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen. Dit heeft zich als gevolg van de aangepaste MIRT-planning al voorgedaan. Zie de brief van 26 november 2020 (met kenmerk: IENW/BSK-2020/236124) van de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer.</p>
Planning	<p>Onze inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. De planning voor de openstelling is in de meest recente MIRT-planning zoals vermeld met één jaar vertraagd naar eind 2025. Naar verwachting is er ook in 2026 ambtelijke inzet vereist in het kader van de nazorg en afronding van het Project ViA15 richting de gemeente over bijvoorbeeld het onderliggende wegennet. Zodra het Tracébesluit onherroepelijk moeten we dit binnen één jaar vertalen in een Omgevingsplan. In 2022 ronden we het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen af. Dit traject houdt een gebiedsproces met de verschillende stakeholders waaronder bewoners en de aanplant van extra omgevingsmaatregelen in.</p>

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Financiën	<p>Om onze pro-actieve en constructieve grondhouding te kunnen waarmaken, zijn respectievelijk voor de jaren 2021-2022 en 2023-2024 jaarbudgetten van € 125.000 en € 100.000 geraamd. In 2025 bedraagt het jaarbudget € 0 terwijl in 2025 en nu ook 2026 gemeentelijke inzet wordt verwacht. We gaan er vooralsnog vanuit dat de (restanten van de) jaarbudgetten zoals gebruikelijk via de bestemmingsreserve beschikbaar blijven voor mogelijke extra kosten in 2025-2026 en verder als gevolg van de vertraging. We sluiten op dit moment een extra kredietaanvraag overigens ook niet uit mocht blijken dat de gelden uit de bestemmingsreserve onvoldoende blijken te zijn.</p> <p>De jaarbudgetten zijn grotendeels bedoeld voor externe inhuur en advieskosten waarvoor specifieke deskundigheid of expertise noodzakelijk is en zijn gekoppeld aan de Bestemmingsreserve A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten gedurende de periode tot aan oplevering van het Project ViA15 te egaliseren. Deze reserve kan ook worden ingezet voor meekoppelkansen. Ook is er een Voorziening A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten met betrekking tot een voortvarende vergunningverlening en toezicht tot aan oplevering (inclusief nazorg) van het Project ViA15 te egaliseren.</p> <p>Voor de hoogte van zowel de Bestemmingsreserve A15 als de Voorziening A15 wordt verwezen naar de Jaarrekening 2020. Daar blijkt ook uit dat de bestemmingsreserve met name uit geoormerkte budgetten bestaat.</p> <p>In de begroting is voor 2021 en 2022 een bedrag van € 125.000 en voor 2023 en 2024 een bedrag van € 100.000 opgenomen voor externe inhuur en specifieke advieskosten voor externe deskundigheid en expertise. Daarbij is inzet niet ieder jaar hetzelfde. In de Tussenrapportage 2020 is bepaald dat de hierboven genoemde jaarbudgetten niet meer uit de algemene middelen maar uit deze reserve worden gedekt om zodoende het begrotingssaldo hier niet mee te belasten. Dit lijkt voor de Bestemmingsreserve A15 echter een zware aderlating te kunnen worden. Met als gevolg dat de Bestemmingsreserve A15 aan het eind of zelfs gedurende de periode tot en met 2026 aangevuld moet worden zodat we aan de geoormerkte verplichtingen kunnen voldoen.</p>
Participatie	<p>Wij overleggen regelmatig met de stichting Bewonersoverleg Groessen A15, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.</p>
3.B.2	Uitvoeren nieuwe Woonvisie
Doel	<p>De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.</p>

3.B.2	Uitvoeren nieuwe Woonvisie
Toelichting	<p>Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met het opstellen van een nieuwe Woonvisie vorm gekregen. Deze Woonvisie zoals in 2021 vastgesteld, wordt het nieuwe vertrekpunt voor de pro-actievere gemeentelijke rol en toenemende prioriteit op het beleidsterrein Wonen die van ons gevraagd wordt, door het langer zelfstandig thuis wonen, de grote woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, zoals huisvesting arbeidsmigranten en uitvoering geven aan het nieuwe rijkskader omtrent woonwagendstandplaatsen.</p> <p>Ook in 2022 gaan we concreet uitvoering geven aan het monitoren en opnieuw maken van (jaarlijkse) prestatieafspraken met Vivare en Woonzorg Nederland, zodat er voldoende goede woningen beschikbaar zijn en komen voor de doelgroep. Voorts werken we aan het verder uitvoeren van Liemerse Woonagenda en de regionale Woondeal en dit alles passend bij de opgave de juiste woning op de juiste plek op het goede moment.</p>
Risico's	<p>Onvoldoende monitoring en continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, en of initiatieven. Het beleid of de initiatieven zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woonagenda schuift op in de tijd. Bij de risico's moet ook gedacht worden aan de items huisvesting van arbeidsmigranten en woonwagendstandplaatsen. Niet of niet tijdig kunnen beantwoorden van deze vraagstukken heeft mogelijk ongewenste neveneffecten.</p>
Planning	<p>Uitvoering geven aan de nieuwe Woonvisie 2021 en Woonagenda (uitvoeringsagenda) gecombineerd met de Liemerse Woonagenda en Woondeal, zijn meerjarige processen en vragen de komende jaren blijvend om grote inzet.</p>
Financiën	<p>Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen extra middelen benodigd. Voor de uitvoering van de Woonvisie en daarin opgenomen agenda en uitvoeringsparagraaf is reeds jaarlijks, structureel € 15.000 beschikbaar. Zoals ook opgenomen in het raadsvoorstel (d.d. mei 2021) voor de vaststelling van de nieuwe Woonvisie, zijn er gelet op de ambities uit de nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal, meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig. Zoals aangegeven in het raadsvoorstel wordt voorgesteld het budget vanaf 2022, structureel met € 35.000 per jaar te verhogen. Het totaal beschikbaar jaarlijkse budget voor de uitvoering van de Woonvisie en de woonagenda wordt dan € 50.000.</p>
Participatie	<p>De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet.</p>
3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Doel	<p>Tempo in de woningbouw maken zodat de omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven in 2030 weer aansluiten bij de behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving.</p>

3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Toelichting	<p>De woningbouw moet worden versneld om aan de behoefte te voldoen. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als uitbreidingslocaties nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. We willen de betaalbare woningen die we realiseren ook betaalbaar houden. We stellen eisen op het gebied van energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid.</p> <p>Er zijn al de nodige stappen gezet om de woningbouw te versnellen met het vaststellen van de notitie woningbouwprogramma van 2018 en de versnellingsnotitie woningbouw van 2019 en de raadsbesluiten over de uitbreidingslocaties. Gelet op de onderschatting in eerdere prognoses, de achterblijvende woningbouw de afgelopen jaren gecombineerd met de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort, zijn er in regionaal verband afspraken gemaakt met het Rijk in de Woondeal. Vanuit deze Woondealafspraken moet rekening worden gehouden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend.</p> <p>Vervolgens kan de planvoorbereiding voor de uitbreidingslocaties worden opgepakt. Parallel hieraan wordt met onverminderde prioriteit uitvoering gegeven aan woningbouw op de inbreidingslocaties die voor de korte termijn in beeld zijn.</p>
Risico's	<p>Het niet tijdig kunnen realiseren van het gewenste woningbouwprogramma, door bezwaar en beroep op locatieontwikkelingen of uiteenlopende andere omstandigheden. Onduidelijk is nog welke onrendabele investering de realisatie van het gewenste (betaalbare) programma, op deze locaties, in een versneld tempo, vraagt. De huidige bestemmingsreserve "Betaalbare Woningbouw" zal hiertoe op termijn ontoereikend zijn. Los daarvan is geconstateerd dat intern onvoldoende (aanverwante) capaciteit en expertise beschikbaar is om aan de ambities tegemoet te komen voor wat betreft de woningbouwopgave. Bovendien lopen de kosten voor de baten uit. Uitgangspunt is dat de extra kosten gedekt moeten worden uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de grondverkopen (grondexploitatie); • het kostenverhaal dat wordt overeengekomen via een anterieure overeenkomst (indien het een locatie betreft die niet in eigendom van de gemeente is); • de leges die betaald worden voor de (extra) omgevingsvergunningen die worden aangevraagd. <p>Het grootste risico is dat de extra uitgaven een negatieve uitwerking hebben op de grondexploitatie waardoor een woningbouwlocatie of een gewenst woningbouwprogramma binnen een plan niet gerealiseerd kan worden of dat extra financiering nodig is of plannen bijgesteld moeten worden.</p>
Planning	<p>De huidige acties om de woningbouw te versnellen lopen tot 2023-2025, maar zijn daarna zeker niet afgerond. De acties rondom de woningbouwversnelling lopen conform de Woondeal tot in ieder geval 2030.</p>

3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Financiën	<p>Met het raadsbesluit van 26 januari 2021 is een voorbereidingskrediet ter grootte van € 645.000 beschikbaar gesteld om in 2021, 2022 en 2023 voortvarend verder te gaan met de (geprioriteerde) inbreidings- en uitbreidingslocaties en dit bedrag te dekken uit toekomstige grondexploitaties of via een bijdrage die verkregen wordt vanuit het kostenverhaal. Voor de uitvoering van deze specifieke opgave zijn naast reeds beschikbaar gestelde middelen vooralsnog geen extra middelen voorzien.</p> <p>Het college constateert dat het aantal verzoeken en initiatieven die mogelijk kunnen leiden tot potentiële inbreidingslocaties toenemen. Daarnaast kunnen niet alle potentiële inbreidingslocaties doorontwikkeld worden en is telkens nadere prioritering aan de orde, omdat niet alles tegelijk kan. Het college hecht er waarde aan (gelet op de beoogde versnellingsopgave en de blijvende prioriteit voor inbreiding) om ook, naast de lopende prioriteiten, te bezien of deze ontwikkelingen sneller met voorrang kunnen worden opgepakt. De verwachting is dat deze behoefte ook na 2025 zal gelden en derhalve structureel is. Het college stelt daarom voor om hier per 2022 extra op te kunnen gaan inzetten en daarvoor capaciteit beschikbaar te krijgen. Nader bezien zal worden hoe deze capaciteit slim in te vullen. Het voorstel is daarom om hiervoor structureel € 91.000 per jaar beschikbaar te stellen. Onderdeel kan zijn nader te bekijken of de reikwijdte van de notitie 'Kleinschalige Inbreidingslocaties Woningbouw' is te verbreden. Gedeeltelijke dekking (achteraf) vindt plaats door deze interne kosten door te belasten in de betreffende extra locatieontwikkelingen (kostenverhaal planontwikkelingskosten), zie hiervoor ook verder het benoemde onder 'risico's'. Risico is evenzeer dat de hoge druk op aanverwante en benodigde vakdisciplines verder toeneemt. We stellen voor om het benodigde bedrag van € 91.000 voor de komende vijf jaar in een nieuw te vormen Bestemmingsreserve te storten. Jaarlijks kan dan het benodigde bedrag uit deze reserve worden onttrokken.</p>
Participatie	<p>De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet. Veel is ook gericht op de samenwerking met alliantiepartners. Het participatieniveau is dan het 'ondersteunen van initiatieven'. Bij de keuze voor en bij de verdere ontwikkeling en realisatie van een uitbreidinglocatie Woningbouw zal een zorgvuldig participatie- en communicatieproces worden doorlopen, waarbij ook de omgeving nauw betrokken wordt.</p>
3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Doel	<p>Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken.</p>

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
<p>Toelichting</p>	<p>In 2021 zijn stappen gezet in de verdere uitwerking van de thema's en aandachtspunten uit de in voorgaande jaren opgemaakte dorpsvisies voor Loo en Groessen en het wijkontwikkelingsplan Duiven-West. Dit geldt ook voor het buurtschap Helhoek ten aanzien van de Toekomstvisie en het uitwerkingsplan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dorpsraad Loo is bezig met de uitwerking van een voetpad conform de Dorpsvisie. De verwachting is dat daarvoor eind dit jaar, bij voldoende draagvlak in het dorp, een voorstel aan de raad wordt voorgelegd om aanspraak te maken op de bestemmingsreserve en dat dit in 2022 wordt gerealiseerd. • De Dorpsraad Groessen is, naast dat zij zich inzet voor het woningbouwplan "Onder de Toren" gestart met de uitwerking van het dorpshart, als onderdeel van de visie van Sant&Co. Het eerste onderdeel waar aan wordt gewerkt, is de herinrichting van het Schuttersplein en de oversteek richting de kerk. In 2021-2023 zal dit worden uitgewerkt en wordt te zijner tijd een voorstel aan de raad voorgelegd om aanspraak te maken op de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Daarnaast zal het dorp zelf (financiële) middelen aan moeten dragen. Het voorstel is om de uitvoering te laten aansluiten op de afronding van het woningbouwplan (afhankelijk van financiering - planning: realisatie 2024). • Bij de Helhoek ligt op dit moment het accent op de ontwikkeling van een aantal woningen (planning bouw: 2022). Een uitwerkingsgroep gaat verder met het concretiseren van de maatregelen ten aanzien van inpassing en (verkeers-) veiligheid uit het uitwerkingsplan (verwacht eerste uitvoering: 2022/2023). • In Duiven-West wordt verder gewerkt aan een uitvoeringsprogramma bij het wijkontwikkelingsplan. De projectgroep heeft hiervoor een participatief traject opgestart voor de uitwerking van het schetsontwerp van de wijkraad. Een definitief ontwerp, inclusief een raming van de uitvoeringsbouwsom is naar verwachting in september 2021 gereed. Op dat moment wordt aan de raad een voorstel voorgelegd om een beroep te doen op de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Gestreefd wordt naar realisatie van het ontmoetingsplein begin 2022. Realisatie van de overige punten uit het uitvoeringsprogramma, rondom openbaar groen, hondenuitlaatplaatsen en verkeer, zijn gepland in 2022/2023. <p>In de komende jaren wordt ingezet op de concrete uitvoering van de deelplannen van de visies. Een belangrijk aandachtspunt is en blijft het investeren in een goede relatie. De gemeente biedt ondersteuning aan en faciliteert, en vanuit de wijken en dorpen wordt inzet en initiatief verwacht ("van, voor en door"). Het creëren van draagvlak en het samen realiseren van planonderdelen vormt een belangrijk onderdeel. Dit geldt ook voor het uitspreken van verwachtingen naar elkaar; niet alles is (direct) haalbaar. Een aantal plannen kan op de korte termijn (deels) worden uitgevoerd. En andere plannen worden in tijd gefaseerd, die wellicht niet allemaal kostendekkend zijn. Hiervoor zal t.z.t. mogelijk een financieel, inhoudelijke bijdrage worden gevraagd, en zal een dorp en/of wijk zelf middelen dienen te genereren (eigen inzet, crowdfunding, aanspreken van subsidies).</p> <p>Bovengenoemde processen kunnen het effect hebben dat andere wijken en buurten ook een toekomstvisie opstellen, waarbij wordt gekeken naar een aantrekkelijke, veilige inrichting en sociale samenhang.</p>
<p>Risico's</p>	<p>De uitvoering van de plannen kunnen om diverse redenen bij zowel gemeente als initiatiefnemers (inzet van mensen, samenwerking, prioritering) later tot uitvoering komen. En het kan zijn dat bij de verdere planuitwerking duidelijk wordt dat een hogere bijdrage nodig is om tot een haalbare of financieel sluitende uitvoering te komen. Daarnaast heeft het Coronavirus in 2021 een grote impact op de voortgang van de uitwerking van de dorpsvisies en het wijkontwikkelingsplan.</p> <p>Wat betreft de verdere uitwerking van het dorpshart in Groessen het volgende: de globale indicatie van de inrichtingskosten van het Schuttersplein zijn hoger dan het bedrag dat voor Groessen is gelabeld in de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Vanuit het dorp wordt zeker ook inzet en een bijdrage verwacht; als dit niet bijeen kan worden gebracht, is dit een risico voor de uitvoering van het plan.</p>

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Planning	De uitvoering is afhankelijk van verdere planuitwerking. Tevens heeft het Coronavirus invloed op de planning. De realisatie van planonderdelen heeft hierdoor in beperkte mate vervolg gekregen in 2022, en voor vertraging gezorgd. De realisatie loopt door in 2023 en verder.
Financiën	<p>Voor het faciliteren van nieuwe initiatieven en het kunnen inrichten en uitvoeren van (nieuwe) samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten is in de programmabegroting een structurele bijdrage van € 60.000 per jaar opgenomen. Voor dit moment is dit voldoende.</p> <p>Daarnaast is een bestemmingsreserve “Vitale dorpen en wijken” gevormd. Waarin op dit moment een bedrag van € 394.803 is opgenomen. Die naar het laat aanzien voldoende dekking biedt voor de bekostiging van de drie uitvoeringsprogramma's voor Loo, Groessen en Duiven-West. Vooralsnog worden voor 2022 geen extra middelen gevraagd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de aanleg van het voetpad in Loo wordt in 2021 aanspraak gemaakt op de bestemmingsreserve (indicatie € 15.000 a € 20.000). • Voor de planbegeleiding en voorbereidingskosten voor onderzoeken, tekeningen en bestek van de herinrichting van het Schuttersplein, kan deels aanspraak worden gemaakt op de structurele bijdrage van € 60.000. De realisatiekosten worden bij een eerste globale inschatting, uitgaande van een 'normale inrichting', geen hoog ambitieniveau en zonder rioolwerkzaamheden, geschat op € 300.000 (verwachting uitvoering: 2024). Uit de bestemmingsreserve kan een bedrag van € 100.000 worden ingezet; deze is in de reserve gelabeld aan de uitwerking van de dorpsvisie Groessen. Daarnaast kan vanuit de bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen” een bedrag van € 100.000 worden ingezet. Voor circa € 100.000 zal t.z.t. door het dorp Groessen zelf middelen moeten worden gezocht, bijvoorbeeld door crowdfunding, mogelijkheden van subsidies, bijdrage van lokale bedrijven en inzet van mankracht. • In 2021 zal zeer waarschijnlijk, voor wat betreft het ontmoetingsplein Duiven-West, aanspraak worden gemaakt op de bestemmingsreserve. Een indicatie van de uitvoeringsbouwsom ligt naar verwachting in september 2021 voor. • Bij de ontwikkeling van de woningen in de Helhoek wordt een afdracht gevraagd in lijn met bestaande planologisch verplichte afdrachten. Naast de afdracht voor sociale woningbouw, komt het andere deel van de opbrengst (afdrachten conform structuurvisie) ten goede aan de visie Helhoek. Hieruit kan een deel van de inpassingsmaatregelen worden gerealiseerd, waarbij zal worden gekeken naar de mogelijkheid om 'werk met werk' te maken tijdens de ontwikkeling van de A15. Voor de uitvoering gaat waarschijnlijk aanspraak worden gemaakt op de bestemmingsreserve in 2022/2023.
Participatie	<p>Uitgangspunt is een faciliterende rol richting initiatiefnemers (de dorps- en wijkraden) en regie en afstemming richting gemeentelijke ontwikkelingen en werken. Daarbij is vanuit overheidsparticipatie de rol het inzetten op en aanjagen van 'het samen doen' en het verbinden van initiatieven en/of het samenbrengen van (alliantie)partners.</p> <p>Daarnaast worden de dorpen en wijken bij het aanspraak maken op de Bestemmingsreserve gestimuleerd om diverse stakeholders erbij te betrekken, fondsen te werven en draagvlak voor de plannen te creëren, zowel bij de directe omgeving, als ook bij de raad. Tevens spreekt hieruit de intentie dat de gemeente bereid is plannen met draagvlak - op een meer constructieve wijze –te faciliteren en waarbij de raad grip houdt op de te besteden middelen.</p>

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Doorontwikkeling van de verdere implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De implementatie van de Omgevingswet is een transitieproces. Dit proces loopt tot maximaal 2029. Over de officiële invoeringsdatum (1-7-2022) moet de eerste kamer nog een definitieve beslissing nemen. Belangrijkste reden hiervoor zijn de zorgen omtrent de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO) en implementatiekosten. In 2021-2022 is ervoor gezorgd dat alle acties zijn uitgevoerd om te voldoen aan de wettelijk minimale eisen zoals aangegeven in het Rijk en de VNG. Vanaf 1-7-2022 zal gestart worden met de doorontwikkeling van de Omgevingswet. Hierbij moet u denken aan het vormgeven van een definitief Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning, het beoordelen van de eerder gestelde regels (bestemmingsplannen, verordeningen en bruidsschat), verder toepasbaar maken van regels, het ten uitvoer brengen van de omgevingsprogramma's en de doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO/ICT).
Risico's	Gelet op de breedte van taken behorende bij de doorontwikkeling zal dit veel interne betrokkenheid van vakdisciplines vragen. Dit brengt extra werkdruk en/of nadere prioritering met zich mee waardoor andere werkzaamheden niet kunnen plaatsvinden. Indien er geen invulling kan worden gegeven aan deze doorontwikkeling dan zal de dienstverlening achteruit gaan, fouten kunnen ontstaan door verkeerde informatieverstrekking, extra ambtelijke capaciteit noodzakelijk is om het gewenste product te leveren en blijven wij werken met verouderde regels waardoor er een hogere administratieve lastendruk zal ontstaan voor de samenleving. De 4 verbeterdoelstellingen die de wetgever beoogd: sneller, inzichtelijker, samenhangender en invulling bestuurlijke afwegingsruimte zullen niet worden gehaald.
Planning	Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. Al eerder is de raad geïnformeerd over de inhoud en processtappen van deze ingrijpende stelselwijziging. Definitief besluit over de invoeringsdatum wordt in 2021 genomen. Recentelijk heeft de minister beide kamers geïnformeerd dat de invoeringsdatum uitgesteld is naar 1-7-2022. Voor de doorontwikkeling denken wij daarna nog 3 jaar nodig te hebben om de gewenste onderdelen naar een gewenste resultaat te brengen.
Financiën	De huidige raming van de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet loopt tot en met 2021. Door het uitstel zullen kosten verschuiven en toenemen. Voor de uitgestelde invoeringsdatum en doorontwikkeling de komende 3 jaar die daarop volgt, is een aanvullende raming opgesteld. Er zijn kosten opgenomen voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en doorontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie. De kosten voor 2022 t/m 2024, voor Duiven en Westervoort samen zijn geraamd op: € 265.000, € 205.000, € 205.000 en € 175.000. Het aandeel voor Duiven voor deze jaren bedraagt € 166.950, € 129.150, €129.150 en € 110.250. We stellen voor deze bedragen uit de aanloopfase (in totaal € 535.500) in een nieuw te vormen Bestemmingsreserve Omgevingsvisie en Bestuursopdracht RSD te storten. Daaruit kunnen dan de jaarlijks benodigde bedragen worden onttrokken. Vanaf 2026 is structureel € 25.200 (aandeel Duiven) per jaar nodig voor het beheer van het DSO. Die zullen we dan in ramingen verwerken.
Participatie	Doordat de gemeentewet is uitgesteld zal de participatieverordening en participatiebeleid later tot stand komen. Per kerninstrument vindt een uitwerking naar gewenst participatieniveau plaats om te voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet en de gemeentelijke inspraakverordening. Deze uitwerkingen zullen ook aan de raad worden voorgelegd. In de geest van de nieuwe wetgeving zal zeker ook bekeken worden in welke mate stakeholders en samenleving te betrekken.

Aanvullende wensen

Onderstaand staat de toelichting op de aanvullende wensen binnen dit programma voor 2022.

Beheerplannen groen, verhardingen, riolering en openbare verlichting

Momenteel werken we aan Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR). Naar verwachting wordt dit eind 2021 of begin 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanuit het IBOR beleid moet in 2022 per discipline een beheerplan worden opgesteld waarin we uitgangspunten vanuit het beleid uitwerken naar beheer uitgangspunten en maatregelen. Het beheerplan riolering wordt uit het watertakenplan betaald. Voor andere disciplines vragen we budget. De kosten voor de beheerplannen verhardingen en openbare verlichting ramen wij voor 2022 op eenmalig € 23.333. Voor het beheerplan groen zie programma 2.

Actieplan Biodiversiteit vanuit de omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie staat dat we de waarde van biodiversiteit willen behouden en versterken. Daarvoor is het nodig om uit te dragen welke functies het vervult voor milieu, luchtkwaliteit, waterberging, voedselproductie, gezondheid, sociale activering, recreatie en beeldkwaliteit. Er moet meer natuur-inclusief gewerkt en ontwikkeld worden. Meer en robuustere natuur in de dorpen, de bedrijventerreinen en buiten de woonkernen vraagt om extra gemeentelijke aandacht, inzet en middelen en in gezamenlijkheid met bedrijven, instellingen en bewoners. Waar mogelijk wordt aangesloten bij initiatieven uit de samenleving. In de kansenkaart nr. 10 van het concept-ontwerp Omgevingsvisie 2021, staan suggesties voor het koppelen van biodiversiteit aan gebiedsontwikkeling. De ambities vragen om uitwerking in een actieplan. Een plan dat de huidige stand van zaken m.b.t. biodiversiteit in beeld brengt, visie en strategie aangeeft, concrete maatregelen voorstelt, inzet op bewustwording en samenwerking en in samenspraak met gebiedspartijen tot stand komt. De kosten voor het opstellen van een dergelijk plan in 2022 wordt vooralsnog, incidenteel op € 35.000 geraamd. In het verdere proces van Omgevingsvisie naar Omgevingsprogramma's zal e.e.a. nader uitgewerkt worden.

Ondersteunen ondernemers

Voorgesteld wordt om in 2022 eenmalig een bedrag op te nemen van € 25.000 ter ondersteuning van groepen ondernemers, die grote gevolgen hebben ondervonden van COVID. Daarbij kan worden gedacht aan ondersteuning door middel van creatieve acties.

Impuls strategische denk- en doekracht

In Duiven is het goed leven, wonen en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is en wij willen die betrouwbare en betrokken partner zijn die goed in staat is daar aan bij te dragen. Afspraken die grote invloed hebben op de lokale werk-, woon- en leefomgeving, worden steeds vaker op regionale schaal gemaakt. Om de lokale belangen te kunnen borgen en die betrouwbare en betrokken partner te kunnen blijven, is het daarom ook van groot belang daadwerkelijk aanwezig te zijn en inbreng te hebben op regionale schaal. Daar is stevige strategische denk- en doekracht voor nodig. Door de grote hoeveelheid aan ontwikkelingen zijn we op dit moment echter niet in staat die belangrijke rol te vervullen en lopen daar risico's op achterblijven. We stellen daarom voor om in ieder geval voor het komend jaar impuls te geven aan die strategische denk- en doekracht. Deze impuls bestaat uit het incidenteel beschikbaar stellen van € 45.000,-. Door deze impuls te geven zijn we voor het komend jaar in staat vanuit eigen ambitie op regionale schaal in de ruimtelijke ontwikkelingen goed positie te nemen. Wij denken dan bijvoorbeeld aan de Liemerse agenda en verstedelijkingsstrategie.

3.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten bestaand beleid Programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	14.473	13.336	14.583	12.972	11.998	11.877
Baten	10.699	12.109	10.705	9.231	8.033	8.100
Saldo voor bestemming	- 3.774	- 1.227	- 3.878	- 3.741	- 3.965	- 3.778
Mutaties reserves	564	2.554	641	503	703	484

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo na bestemming	- 3.210	1.328	- 3.237	- 3.238	- 3.262	- 3.294
Incidentele baten en lasten	- 91	- 66	- 129	0	0	0
Structureel saldo	- 3.119	1.394	- 3.366	- 3.238	- 3.262	- 3.294

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Speerpunten:				
Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf	0	0	0	0
Uitvoering Woonvisie	35.000	35.000	35.000	35.000
Versnellen woningbouw	0	0	0	0
Implementatie Omgevingsvisie	0	0	0	0
Aanvullende wensen:				
Beheerplannen	23.333			
Actieplan biodiversiteit	35.000	0	0	0
Ondersteunen ondernemers	25.000			
Impuls strategische denk- en doekracht	45.000			
Verwerkt in het saldo	163.333	35.000	35.000	35.000

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

Omgevingsdienst Regio Arnhem	
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2022	Door de verwachte invoering van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging per 1 juli 2022 is de inzet met name om deze overgang gezamenlijk goed te laten verlopen.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.

Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2022	<p>Eind 2020 is besloten tot deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Behalve dat dit een nieuwe manier van werken met zich mee gaat brengen (door middel van een Opgave agenda), heeft het tevens financiële consequenties. Er geldt een verhoging van de vaste bijdrage (faciliterend regiobureau) van € 1,88 naar € 2,63 per inwoner/gemeente. Dit is een verhoging van € 0,75 per inwoner/gemeente. Tevens geldt hierbij de bijdrage van € 1 voor stichting The Economic Board.</p> <p>In de tweede helft van 2021 zal een integrale afweging volgen om deel te nemen aan een of meerdere opgaven. Er zijn in totaal 5 opgaven die een onderlinge verbinding hebben. De uiteindelijke kosten en capacitaire gevolgen worden eind 2021/begin 2022 inzichtelijk gemaakt.</p>

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de meeste onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen vooral onder Programma 1 Bestuur opgenomen. De Toeristenbelasting is verwerkt in Programma 3 Omgeving. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:

- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Algemene Dekkingsmiddelen

	2022	2023	2024	2025
Belastingen				
- Hondenbelasting	176.467	179.820	182.697	185.650
- Toeristenbelasting	177.420	177.420	177.420	177.420
- Reclamebelasting	50.250	50.250	50.250	50.250
- OZB	6.531.861	6.668.181	6.802.605	6.939.029
Uitkering uit het Gemeentefonds				
- Algemene Uitkering	35.048.082	35.473.768	35.990.496	36.759.276
- Integratie-uitkering Participatie	1.863.082	1.814.042	1.733.561	1.627.332
- Integratie-uitkering Voogdij 18+	1.007.027	1.007.027	1.007.027	1.007.027
- Integratie-uitkering Inburgering	90.616	91.021	88.038	84.715
- Decentralisatie-uitkeringen	290.465	283.794	283.794	274.794
Beleggingen	108.000	108.000	108.000	108.000
Overige Algemene Dekkingsmiddelen				
- Rente interne financiering	228.977	207.058	240.821	283.094
Totaal	45.572.247	46.060.381	46.664.709	47.496.587

Bedragen in €, zie voorcalculaties (excl. voorgestelde verhogingen)

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

Uit het Gemeentefonds worden betaald de Algemene Uitkering, Integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen.

Algemene Uitkering

Het belang van de meicirculaire is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Stijgende accressen, sterke ontwikkeling van de uitkeringsbasis, financiering 3D-taken en veranderingen in het verdeelstelsel. Ook in de meicirculaire 2021 zitten alle elementen weer opgenomen.

	2022	2023	2024	2025
Totaal Algemene Uitkering	35.048.082	35.473.768	35.990.496	36.759.276

Bedragen in €

Ten opzichte van de septembercirculaire 2020 zijn er de volgende mutaties:

Uitkeringsjaar	2021
Accresontwikkeling meicirculaire 2021	0
Plafond BTW-compensatiefonds afrekening 2020	119.771
Afronding uitkeringsfactor	- 4.607
Hoeveelheidsverschillen	144.531
Ontwikkeling uitkeringsbasis	276.394
Aanpak problematiek Jeugdzorg	
- Verdringing en lichte zorg	306.416
- Praktijk ondersteuning huisartsen Jeugd GGZ	13.446
- Wachttijden specialistische Jeugdzorg	268.774
Compensatieregeling Voogdij/18+	8.579
Ketensystemen jeugd	-483
Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	5.220
Rijksvaccinatieprogramma informed consent	935
Handhaving energielabel c kantoren	1.998
Handelsregister	-1.260
Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening	10.081
Extra corona gelden decembercirculaire	162.003
Extra corona gelden maartbrief	268.361
Suppletie-Uitkering integratie sociaal domein	10.074
Totaal	1.590.233

Bedragen in €

In de meicirculaire 2021 zijn nieuwe ramingen verwerkt van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. De afrekening van het BCF 2020 levert ons € 119.771 op. Het effect op de uitkeringsfactor is voor Duiven negatief (€ 4.485). En de afronding van de uitkeringsfactor kost ons € 4.607. Als gevolg van het wijzigen van diverse aantallen bij de maatstaven in de berekening stijgt de Algemene Uitkering voor Duiven met € 144.531. De ontwikkeling van de uitkeringsbasis levert een voordeel op van 12 punten (€ 276.394). Er wordt een incidentele compensatie van € 588.637 gegeven voor de aanpak van de problematiek in de Jeugdzorg. Uit de compensatieregeling Voogdij/18+ ontvangen we € 8.579. Voor Ketensystemen jeugd ontvangen we € 483 minder. Voor het Rijksvaccinatieprogramma ontvangen we in totaal € 6.155 meer. Voor de handhaving van energielabel c voor kantoren krijgen we € 1.998. En voor het handelsregister ontvangen we € 1.260 minder. Er komt een aanvulling op de reeds eerder toegekende gelden voor de gemeentelijke antidiscriminatievoorziening van € 10.081. De coronagelden die in de decembercirculaire zijn benoemd ad € 162.003 en in de maartbrief ad € 268.361 worden nu verwerkt. De suppletie-uitkering integratie sociaal domein is naar boven bijgesteld € 10.074.

Integratie-uitkeringen

De integratie-uitkeringen zijn bestemd om middelen via het Gemeentefonds te verdelen op een wijze die afwijkt van de bestaande verdeelsleutels. Het zijn uitkeringen met een tijdelijk karakter. Opzet is dat deze uitkeringen op korte of middellange termijn worden opgenomen in de reguliere Algemene Uitkering. Voor 2021 gaat het in Duiven om de Integratie-Uitkering Participatie, de Integratie-Uitkering Voogdij/18+ en de Integratie-Uitkering Inburgering. Voor de Participatie ontvangen we € 88.353 meer vanwege loon-, prijsindexatie en voor voogdij/18+ ontvangen we €

14.296 meer vanwege nieuwe gegevens. In 2021 ontvangen we voor de Wet Inburgering € 556 minder vanwege een kleine bijstelling. Het gaat om de volgende bedragen:

Overzicht Integratie-uitkeringen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Voogdij/18+	1.007.027	1.007.027	1.007.027	1.007.027
Participatie	1.863.082	1.814.042	1.733.561	1.627.332
Inburgering	90.616	91.021	88.038	84.715
Totaal	2.960.725	2.912.090	2.828.626	2.719.074

Bedragen in €

Decentralisatie-uitkeringen

De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan. Voor de DU Armoedebestrijding kinderen (€ 3.672) ontvangen we meer.

Overzicht Decentralisatie-uitkeringen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
DU Armoedebestrijding kinderen	93.487	93.487	93.487	93.487
DU Impuls brede scholen combinatiefuncties	73.208	73.208	73.208	73.208
DU decentralisatie provinciale taken VTH	63.236	63.236	63.236	63.236
DU Voorschoolse voorziening peuters	44.503	44.503	44.503	44.503
DU Gezond in de stad	6.671			
DU Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	9.000	9.000	9.000	
Totaal	290.465	283.794	283.794	274.794

Bedragen in €

Decentralisatie Uitkering Armoedebestrijding kinderen

Vanaf 2017 stelt het kabinet structureel gelden beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Verdeling vindt plaats via door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met een kans op armoede. Voor Duiven een bedrag van € 90.715. Onder het taakveld 6.3 Inkomensregelingen zijn lasten van gelijke hoogte opgenomen.

Decentralisatie Uitkering Impuls brede scholen combinatiefuncties

De gemeente Duiven heeft een aanvraag ingediend voor deze uitkering en loopt mee in de vierde tranche. Vanaf 2021 wordt een uitkering van € 73.208 ontvangen. Onder het taakveld 5.1 Sportbeleid en activering zijn lasten van gelijke hoogte opgenomen.

Decentralisatie Uitkering provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vanwege de overdracht van taken aan gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij provinciale inrichtingen wordt voor het jaar 2021 € 63.236 toegevoegd. De raming voor de kosten voor VTH wordt gelijk aan deze decentralisatie-uitkering verhoogd (budgettair neutraal).

Decentralisatie Uitkering Voorschoolse voorziening peuters

Rijk en gemeenten hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over een aanbod voor alle peuters. Met deze afspraken wordt alle peuters de mogelijkheid gegeven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Via de afspraken zetten gemeenten zich actief in om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaat.

Decentralisatie Uitkering Gezond in de stad

In het kader van het actieprogramma Kansrijke Start van 12 september 2018 zijn bij mei- en decembercirculaire 2019 middelen via een decentralisatie-uitkering aan het gemeentefonds

toegevoegd voor GIDS-gemeenten (Gezond in de stad). Deze gemeenten willen een lokale coalitie vormen rondom de eerste 1000 dagen van kinderen.

Decentralisatie Uitkering Versterking Omgevingsveiligheidsdiensten

De middelen zijn bedoeld voor lokale versterking omgevingsveiligheid. Dit geeft gemeenten de ruimte om te komen tot lokale prioriteiten bij de uitvoering van omgevingsveiligheidsbeleid. Op die wijze wordt omgevingsveiligheid goed lokaal ingebed. De raming voor de kosten wordt gelijk aan deze decentralisatie uitkering verhoogd.

Septembercirculaire

De financiële gevolgen van de septembercirculaire zijn van groot belang voor deze begroting. Door de stijging van de accressen, het bevroren van de opschalingskorting, de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en aanpassingen van de maatstaven ontstaan in alle jaren grote voordelen.

Het Rijk heeft na de arbitragezaak over de extra gelden voor Jeugdzorg veel extra geld toegezegd. Voorlopig is dat alleen voor 2022. Het nieuwe kabinet mag hier straks structurele uitspraken over doen. In samenspraak met de provinciale toezichthouders is echter afgesproken dat de gemeenten in de komende jaren met maximaal 75% van de extra gelden rekening mogen houden. Daarbij gaat het voor Duiven om bedragen rond de € 1 miljoen. In eerdere begrotingen is reeds structureel rekening gehouden met de eerder incidenteel toegekende € 300 miljoen (voor Duiven: € 437.000) wat verrekend wordt met de extra gelden. Een voorlopige berekening is gemaakt op basis van de nu bekende maatstaven en verdelingen.

	2022	2023	2024	2025
Extra geld Jeugdzorg	1.722.583			
accressen, uitkeringsbasis, opschalingskorting en maatstaven	866.069	575.593	515.665	716.519
Gevolgen septembercirculaire	2.588.652	575.593	515.665	716.519

Bedragen in €

Beleggingen

Betreft het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen. Het productie- en leveringsbedrijf van de Nuon is verkocht. Het netwerkbedrijf van de Nuon is niet verkocht en heeft de naam Alliander gekregen.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Dit gaat om de rente interne financiering. Specifiek om de rente die we nu nog bijschrijven op de voorzieningen.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost in de begroting opgenomen. Voor 2022 is een bedrag van € 25.000 geraamd.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, vennootschapsbelastingplichtig. Lang is er veel onduidelijk geweest over te hanteren uitgangspunten. Eind 2018 en begin 2019 zijn door de belastingdienst een aantal uitgangspunten gedefinieerd om eenduidigheid, met name over de resultaatbepaling bij de grondexploitaties, te creëren. De aangiften tot en met 2019 zijn allemaal ingediend. Voor de aangifte over het jaar 2020 is uitstel verleend tot 1 mei 2022. Wij verwachten de aangifte in de tweede helft van dit jaar (2021) te kunnen doen. Vooralsnog verwachten wij de komende jaren nog geen daadwerkelijke betaling te moeten doen.

Wensenlijst Programmabegroting 2022-2025

Nieuwe activiteiten	2022	2023	2024	2025
Screening wethouderskandidaten	12.000	-	-	-
Extra communicatie projecten	100.000			
Ondersteuning WOB verzoeken	25.000			
Totaal Programma Bestuur	137.000	0	0	0
Kunstgrasveld DVV	55.250	55.250	55.250	55.250
Stichting SHO	141.000			
Nieuwbouw VO		38.375	38.375	38.375
Beheerplannen openbare ruimte	11.667			
WK volleybal dames 2022	15.000			
Totaal Programma Samenleving	222.917	93.625	93.625	93.625
Beheerplannen openbare ruimte	23.333	-	-	-
Actieplan biodiversiteit	35.000	-	-	-
Ondersteunen ondernemers	25.000			
Impuls strategische denk- en doekracht	45.000			
Totaal Programma Omgeving	128.333	0	0	0
Totaal	489.250	93.625	93.625	93.625

Bedragen in €

Beleidsbegroting - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
Paragraaf 3	Onderhoud Kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten op basis van de begroting 2022 is 21%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, reclamebelasting en rechten (o.a. leges).

1.2 Belastingopbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de geraamde belastingopbrengsten voor het jaar 2022 opgenomen. De geraamde opbrengsten voor 2021 zijn ter vergelijking bijgevoegd.

	Begroting 2022	Begroting 2021
OZB	6.428.997	6.309.182
Afvalstoffenheffing	2.482.283	2.478.588
Rioolheffing	2.757.309	2.524.032
Hondenbelasting	173.688	185.907
Toeristenbelasting	177.420	171.872
Reclamebelasting	50.250	62.607
Precariobelasting	0	265.027
Lijkbezorgingsrechten	59.965	57.436
Marktgelden	3.422	8.440
Leges omgevingsvergunning	767.366	766.160
Leges	256.837	427.285
Huuropbrengst sport	252.602	256.837
Totaal	13.498.656	13.513.373

Bedragen in €

1.3 Ontwikkeling tarieven

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

De ramingen en de tarieven in de voorcalculaties zijn gebaseerd op de tarieven 2021. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in de financiële begroting. Bij aanpassing van de tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre tariefstijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds een efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Naast kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2021 met 1,6% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2021 (voor 2023 1,9%, voor 2024 1,6% en voor 2025 1,6%).

Verder wordt het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2022 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijking, de tarieven voor 2021 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht.

Belastingsoort	Tarief 2022	Tarief 2021
OZB eigenarenbelasting:		
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1387	0,1365
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2045	0,2013
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1565	0,1540
Afvalstoffenheffing vastrecht	179,00	190,00
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	5,00	3,34
- per lediging 240 liter container restafval	8,90	5,75
- per storting ondergrondse container	1,40	1,14
Rioolheffing, per m3	1,79	1,76
Hondenbelasting:		
- 1e hond	66,53	65,48
- 2e hond	122,71	120,78
- 3e hond en volgende honden, per hond	178,89	176,07
- kennel	189,23	186,25
Toeristenbelasting:		
- hotel, hostel, pension en B&B	2,00	2,00
- kampeerterrein en camperplaats	1,10	1,10
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00	750,00
Precariobelasting, per m1	-	2,27

Bedragen in €

In de meicirculaire 2021 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardeverhoging van 9% voor woningen en een gemiddelde waardevermindering van -0,5% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardeverhogingen/waardeverminderingen voor Duiven zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2022 uitgegaan van de oude Duivense waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Duiven. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2021 aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.4 Regelgeving

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.

- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2022".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2022".
- "Verordening rioolheffing 2022".
- "Verordening hondenbelasting 2022".
- "Verordening toeristenbelasting 2022".
- "Verordening reclamebelasting 2022".
- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2022".
- "Verordening marktgelden 2022".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2022".
- "Legesverordening 2022".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

1.5 Beleidsvoornemen

Onroerende-zaakbelastingen

Onroerende-zaakbelastingen bestaan uit een eigenaren- en een gebruikersbelasting. De belastingen worden geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken. Voor woningen wordt alleen een eigenarenbelasting geheven. In 2021 worden alle onroerende zaken in de gemeente Duiven voorzien van een nieuwe WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2021. Deze nieuwe WOZ-waarden gelden voor het jaar 2022 en vormen de grondslag voor de berekening van de aanslagen OZB.

De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De financiële verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds over gemeenten. De Algemene Uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen en ook verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Gemeenten met veel waardevol onroerend goed ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is globaal afgeleid van het gemiddelde landelijke OZB-tarief.

Het resulterende bedrag wordt gekort op de Algemene Uitkering van de betreffende gemeente. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen enkel effect op deze aftrekpost. De rekentarieven zijn door het Rijk aangepast aan de landelijke waardeontwikkeling. De rekentarieven voor 2022 zijn 0,0838% voor OZB woningen eigenaren, 0,1631% voor OZB niet-woningen eigenaren en 0,1315% voor OZB niet-woningen gebruikers.

In 2021 wordt het volgende project uitgevoerd. De Waarderingskamer heeft aangegeven dat alle woningtaxaties inzake de Wet WOZ moeten zijn gebaseerd op de netto gebruiksoppervlakte (NEN2580). Nu gebruikt de gemeente Duiven, evenals het grootste deel van de gemeenten in Nederland, de bruto inhoud om de woningen te waarderen. Vanwege de omvangrijkheid en de deadline van het project zijn de werkzaamheden uitbesteed en worden in 2021 afgerond. De Waarderingskamer geeft aan dat de overgang van m3 naar m2 voor woningen vóór 1 januari 2022 moet zijn afgerond. Het project bevindt zich in een afrondende fase. Voor het tijdvak 2022 worden de WOZ-waarden vastgesteld op basis van m2.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt in

een vastrecht en een variabel tarief per lediging van de container voor restafval of per storting in een ondergrondse container. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 10 ledigingen of 35 stortingen per jaar. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd.

Naar aanleiding van het nieuwe Grondstoffenplan wordt voor 2022 het vastrecht van de afvalstoffenheffing lager en de variabele tarieven van de afvalstoffenheffing worden hoger. Dit heeft te maken met het stimuleren van bewuster omgaan met afval (beter scheiden van afval en afval beperken).

Rioolheffing

Rioolheffing is een kostendekkende heffing. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. In het WaterTakenPlan zijn de investeringen op het gebied van riolering opgenomen. Verder worden er vervangingen en reparaties van riolering en gemalen uitgevoerd. Al deze kosten worden gedekt uit de rioolheffing. De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven voor het houden van honden. Het aantal honden dat wordt gehouden is bepalend. Er is een uitzondering gemaakt voor blindengeleidehonden, honden die aan een gehandicapte ten dienste zijn gesteld ter bevordering van de zelfstandige deelname aan het maatschappelijk verkeer en voor honden die voor deze taken worden opgeleid. Er zijn vrijstellingen voor politiehonden, reddingshonden, asielhouders en honden jonger dan drie maanden die nog bij de moederhond verblijven. Voor kennelhouders geregistreerd bij de Raad van beheer op kynologisch gebied geldt een vast tarief. De tarieven hebben een progressieve opbouw. De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven op overnachtingen in verblijfsaccommodaties in de gemeente. Voor campinghouders geldt een lager tarief voor overnachtingen dan voor hotels en bed and breakfast accommodaties. De belasting wordt geheven op basis van het aantal overnachtingen. In Duiven wordt er toeristenbelastingtarief jaarlijks minimaal verhoogd met het indexcijfer. Dit bedrag wordt na de verhoging afgerond op € 0,05. De Liemerse Ambassade voert de Liemers Economische Visie uit. Het tarief van de toeristenbelasting is een onderdeel hiervan. Het streven is éénzelfde tarief voor toeristenbelasting in de Liemers. Aangezien de gemeente Duiven van de deelnemende gemeenten het hoogste toeristenbelasting tarief hanteert is er in de Voorjaarsnota 2021 besloten om het tarief voorlopig te bevriezen. Dit betekent dat voor de komende jaren geen inflatiecorrectie zal worden toegepast.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor het hebben van reclame-uitingen in het Duivense centrum. Het verzoek tot het heffen van de belasting komt van de centrumondernemers (OCD). Het doel van OCD is het probleem van freeriders uit te bannen en daardoor extra financiële middelen te genereren om het centrum van Duiven aantrekkelijker te maken voor bezoekers en winkelend publiek. Daarvoor is de Stichting Promotie Centrum Duiven in het leven geroepen. De belasting wordt geheven door de gemeente en komt, na aftrek van de perceptiekosten, in de vorm van een subsidie ter beschikking van de stichting. In de tussen de gemeente en de stichting gesloten overeenkomst is vastgelegd waar de gelden voor kunnen worden aangewend. In overleg met de stichting is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald. Het tarief voor 2022 is dan ook niet verhoogd en blijft dus gelijk aan het tarief voor 2021.

Precariobelasting

Gemeenten mogen tot 1 januari 2022 precariobelasting heffen over netwerken die nutsbedrijven in, op of boven gemeentegrond exploiteren. Met ingang van 1 januari 2022 wordt deze belasting afgeschaft. Er worden dan ook geen aanslagen voor belastingjaar 2022 meer opgelegd. Een voorstel tot intrekking van de verordening wordt in december 2021 aan uw raad voorgelegd.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Het

uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het uitstellen van goederen of verkoopwaren tijdens de wekelijkse markt op de daarvoor aangewezen plaatsen en tijden en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de wekelijkse markt. Het aantal ingenomen strekkende meters bepaalt de tarieven. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

Leges omgevingsvergunning

Leges omgevingsvergunning betreft leges die de gemeente kan heffen voor aanvragen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Er is gekozen voor het toepassen van kruissubsidiëring. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten (bijvoorbeeld dakkapellen) laag te kunnen houden. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2022. Door het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal de legesverordening omgevingsvergunning gewijzigd worden zonder rekening te houden met de Omgevingswet. In de eerste helft van 2022 zal er een voorstel worden voorgelegd waarin de aanpassingen worden meegenomen naar aanleiding van de invoering van de Omgevingswet. De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

Leges

Leges zijn rechten die worden geheven voor het door de gemeente verrichten van diensten. De diensten zijn opgenomen in de tarieventabel behorende bij de verordening. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

Tarieven binnensportaccommodaties

De tarieven worden aangepast met de voor 2022 verwachte inflatie van 1,6%.

1.6 Kostendekkende tarieven

Hieronder staan de lasten- en batenoverzichten van de kostendekkende tarieven. Er is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit is gedaan voor de tarieven van de belastingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn. Voor legestarieven, anders dan leges omgevingsvergunning, zijn de berekeningen niet gemaakt. Dit zal gebeuren bij de begroting voor het jaar 2022.

Afvalstoffenheffing

TV2.1 Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	43.639		
TV2.1 Doorbelasting 1Stroom openbaar gebied (33% van de kosten)	107.004		
TV7.3 Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	1.316.052		
TV7.3 Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-320.518		
TV7.3 Doorbelasting 1Stroom	715.486		
TV7.3 Afvalaanbiedstation	378.970		
TV7.3 Opbrengsten afvalaanbiedstation	-177.600		
TV7.3 Lasten heffing en invordering	8.509		
TV2.1 BTW	7.471		
TV7.3 BTW	259.957		
TV7.3 Kwijtschelding	110.000		
TV7.3 Oninbaar/leegstand	35.000		
Totale lasten		2.483.970	

TV7.3 Opbrengst belastingen	2.482.283		
Totale baten		2.482.283	
Dekking			99,93%

Bedragen in €

Rioolheffing

TV 7.2 Riool	867.658		
TV7.2 Doorbelasting 1Stroom	497.898		
TV7.2 Rioolgemalen en randvoorzieningen	448.010		
TV7.2 Lasten heffing en invordering	30.676		
TV7.2 - te compenseren BTW	380.634		
TV7.2 Bijdrage aan voorziening	532.433		
TV7.2 Vervangingsinvesteringen	0		
Totale lasten		2.757.309	
TV7.2 Baten rioolheffing	2.757.309		
Totale baten		2.757.309	
Dekking			100%

Bedragen in €

Lijkbezorgingsrechten

TV7.5 Begraafplaatsen	61.846		
TV7.5 Doorbelasting 1stroom	210.235		
Totale lasten		272.081	
TV7.5 Overige leges	59.965		
Totale baten		59.965	
Dekking			22%

Bedragen in €

Marktgelden

TV3.3 Kosten markten	6.656		
TV3.3 Doorbelasting 1Stroom	19.578		
Totale lasten		26.234	
TV3.3 Opbrengst marktgelden	3.422		
Totale baten		3.422	
Dekking			13,04%

Bedragen in €

Leges omgevingsvergunning

TV8.3 Kosten omgevingsvergunning	62.830		
TV8.3 BTW	12.701		
TV1.1 Kosten omgevingsvergunning	55.200		
TV8.3 Doorbelasting 1Stroom	636.635		
Totale lasten		767.366	
TV8.3 Opbrengst omgevingsvergunning	767.366		

Totale baten		767.366	
Dekking			100%

Bedragen in €

1.7 Lokale lastendruk

In de begroting 2022 wordt een lastendrukstijging voorzien van 2,3%. In onderstaande overzichten zijn, onder andere, de voornaamste lasten voor een gemiddeld huishouden in het jaar 2022 op een rij gezet, waarbij de procentuele stijging ten opzichte van het jaar 2021 is weergegeven. In verband met het nieuwe grondstoffenplan is het aantal ledigingen voor het jaar 2022 verlaagd van 12 naar 10 ledigingen.

Aannames

Waarde woning	€ 233.000
Ledigingen 140-liter container restafval	10 keer
Waterverbruik gezin (vier personen)	140 m3

Ontwikkeling lastendruk 2022

	2019	2020	2021	2022	Ontwikkeling t.o.v. 2021
OZB-eigenaar	335,00	315,00	318,05	323,13	1,6%
Afvalstoffenheffing	185,00	202,00	223,41	229,00	2,5%
Rioolheffing	235,00	242,00	246,40	250,34	1,6%
Totaal	755,00	759,00	787,86	802,47	1,85%

Bedragen in €

Meerjarige ontwikkeling lastendruk

	2022	2023	2024	2025
OZB-eigenaar	323,13	329,27	334,54	339,89
Afvalstoffenheffing	229,00	229,50	229,20	231,70
Rioolheffing	250,34	254,80	259,00	263,20
Totaal	802,48	813,57	822,74	834,79
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaand jaar	1,9	1,4	1,1	1,5

Bedragen in €

Vergelijking lastendruk per huishouden binnen Gelderland

	2017	2018	2019	2020	2021
Gemeente Duiven	387,00	400,00	392,00	419,00	450,00
Liemerse gemeenten (incl. Duiven)*	371,00	379,00	384,00	410,00	447,00
Gemeente Westervoort	340,00	349,00	370,00	380,00	422,00
Gemeente Zevenaar	385,00	389,00	390,00	430,00	468,00
Gelderland (incl. Duiven)	405,00	411,00	419,00	441,00	464,00

Bedragen in €

* Liemerse gemeenten: Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Bron: Provincie Gelderland, afd. KOB/IBT. Zie hiervoor de tabel Belastingdruk totaal per inwoner.

Bij de lastendruk worden de volgende opmerkingen gemaakt. Het is voor de afvalstoffenheffing lastig een vergelijk te maken aangezien iedere gemeente een eigen systeem heeft van

tariefberekening. Voor wat betreft de rioolheffing worden er in Duiven, in tegenstelling tot andere gemeenten, bedragen gereserveerd voor toekomstig onderhoud aan de rioleringstelsels. Deze bedragen worden verdisconteerd in het tarief rioolheffing. Hierdoor ontstaat een vertekend beeld bij de bepaling van de lastendruk.

1.8 Kwijtschelding

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing vastrecht, de afvalstoffenheffing ledigingen (maximaal 10 ledigingen (140-liter container of 240-liter container) en maximaal 28 stortingen) en zeer incidenteel onroerende-zaakbelastingen (eigenaren woningen). Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Voor 2022 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 111.000 voor kwijtscheldingen. Hieronder is de splitsing van de kwijtschelding naar belastingsoort weergegeven.

	Begroting 2022	Begroting 2021
Afvalstoffenheffing	110.000	107.000
Onroerende-zaakbelastingen eigenaren woningen	1.000	1.000

Bedragen in €

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Het bestaat uit twee componenten, de risico's en de weerstandscapaciteit. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan voorkomen worden dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen.

Er zijn twee soorten weerstandsvermogen, statisch en dynamisch weerstandsvermogen. Als het weerstandsvermogen betrekking heeft op een specifiek jaar spreekt men van statisch weerstandsvermogen. Gaat het om het weerstandsvermogen op middellange termijn, dan spreekt men van dynamisch weerstandsvermogen. De gemeente Duiven kiest ervoor om de focus op het dynamische weerstandsvermogen te leggen.

Hieronder wordt eerst de weerstandscapaciteit van de Gemeente Duiven toegelicht, waarna de risico's in kaart gebracht worden. Aan het einde van de paragraaf wordt het weerstandsvermogen bepaald. Om deze in een context te plaatsen, worden vervolgens de kengetallen weergegeven.

Weerstandscapaciteit

Er wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele weerstandscapaciteit, vergelijkbaar met de verschillen binnen het weerstandsvermogen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de resterende belastingcapaciteit en de in de begroting opgenomen raming voor onvoorziene uitgaven. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, onbestemde reserves en stille reserves.

Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is te berekenen door de maximaal mogelijke belastingopbrengst te verminderen met de huidige belastingopbrengst. Berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kan beperkt blijven tot de onroerende-zaakbelastingen (OZB), aangezien andere heffingen in principe kostendekkend zijn. Deze heffingen mogen niet verhoogd worden of het is niet realistisch deze te verhogen.

Er is geen wettelijk maximum voor de OZB. Als referentie voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit maken we de vergelijking met artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet (Fvw) en het hierin gegeven tarief. Dit tarief wordt berekend door 120% te nemen van het gemiddelde tarief van twee jaar geleden. Het tarief wordt jaarlijks in de meicirculaire meegedeeld aan de gemeente via de meicirculaire. Voor 2022 is het percentage vastgesteld op 0,1800% van de WOZ-waarde. Het gemiddelde tarief van gemeente Duiven ligt onder het artikel 12 Fvw tarief. Op basis van deze vergelijking is er in 2022 een vrije ruimte van € 1.216.474. In 2021 was de vrije ruimte € 1.406.712.

Berekening onbenutte capaciteit

	Geraamde opbrengsten 2022	Opbrengsten obv artikel 12	Onbenutte capaciteit 2022
OZB woningen (eigenaren)	3.848.522	4.995.054	1.146.531
OZB niet-woningen (eigenaren)	1.580.373	1.390.896	-189.477
OZB niet-woningen (gebruikers)	1.102.965	1.362.384	259.419
Totaal	6.531.860	7.748.334	1.216.474

Bedragen in €, excl. oninbaarheid en leegstand

De conclusie van het bovenstaande is dat de Duivense tarieven onder het artikel 12 tarief liggen. Aanpassing naar het artikel 12 tarief schept een budgettaire ruimte van € 1.216.474.

Incidentele weerstandscapaciteit

Stille reserves

Stille reserves zijn bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente bezit geen panden en gronden waar stille reserves op rusten. De gemeente bezit een klein aantal aandelen die voor de aanschafprijs in de balans staan. Dat zijn aandelen van Vitens, de BNG en Alliander. Deze aandelen mogen niet verkocht worden. De conclusie is daaom dat de gemeente geen stille reserves heeft.

Algemene Reserve

Stand Algemene Reserve

	Stand
Stand per 1 januari 2021	9.459
Stortingen 2021	1.177
Onttrekkingen 2021	3.285
Stand per 31 december 2021	7.351
Stortingen 2022	0
Onttrekkingen 2022	0
Prognose stand per 31 december 2022	7.351

Bedragen x € 1.000

Omvang incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om ondanks tegenvallers het beleid te kunnen handhaven. Bestemmingsreserves zijn gevormd om een bepaald doel te realiseren en zijn dus onderdeel van het beleid en geen onderdeel van de weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Structureel:	
Onbenutte belastingcapaciteit	1.216
Incidenteel:	
Algemene Reserve	7.351
Totaal	8.567

Bedragen x € 1.000

Risico's

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen moeten materieel zijn en niet op andere wijze zijn af te dekken. Denk hierbij aan het treffen van een voorziening, het vormen van een reserve, het afnemen van een verzekering of het nemen van beheersmaatregelen.

Er wordt een schatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en de financiële impact die dit zal hebben. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, wordt gewerkt met minimum- en een maximumwaarden.

Kans	Score	Kansscore
Komt gemiddeld meermalen per jaar voor	5	100%
Komt gemiddeld eenmaal per jaar voor	4	80%
Komt gemiddeld eenmaal per twee jaar voor	3	60%
Komt gemiddeld eenmaal per vijf jaar voor	2	40%
Komt gemiddeld minder dan eenmaal per vijf jaar voor	1	20%

In de navolgende inventarisatie zijn de risico's in vier categorieën verdeeld:

- Risico's van de bedrijfsvoering.
- Risico's op eigendommen.

- Aansprakelijkheidsrisico's.
- Financiële risico's.

Risico's van de bedrijfsvoering

a. Apparaatskosten Grondexploitatie

Het aandeel door te belasten ambtelijke uren vanuit 1Stroom aan de grondexploitaties zal op termijn afnemen. Op korte termijn is er nog een grote opgave als het gaat om uitgifte van kavels en bedrijventerreinen.

Minimum: 2 fte	€ 160.000
Maximum: 4 fte	€ 320.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 144.000

b. Deskundigheid personeel

Er wordt binnen de organisatie van 1Stroom bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks zijn er opleidingsfaciliteiten beschikbaar.

Minimum:	€ 10.000
Maximum:	€ 50.000
Kansscore: 1	20%
Gemiddeld:	€ 6.000

c. Wachtgeld ambtenaren

Op dit moment is er geen sprake van wachtgeld binnen de ambtelijke organisatie van 1Stroom. Ambtenaren hebben echter in bepaalde gevallen recht op wachtgeld.

Minimum: 1 fte	€ 70.000
Maximum: 2 fte	€ 140.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 63.000

d. Bovenformatieven

Op dit moment is er geen sprake van boventallig personeel.

Minimum: 0 fte	€ 0
Maximum: 1 fte	€ 70.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 14.000

e. Vennootschapsbelasting (VPB)

Overheidslichamen zijn met ingang van 1 januari 2016 belastingplichtig voor de VPB. Duiven loopt hierdoor het risico om belasting te gaan betalen over de fiscale winst die zij in enig jaar behaalt. Vooraf is moeilijk in te schatten wat de belastingclaim zal zijn in enig jaar. Die claim is sterk afhankelijk van de interpretatie van de fiscus alsmede het verloop van baten en lasten op specifieke onderdelen. Voor een VPB claim is nu nog geen budget opgenomen in onze begroting.

Minimum:	€ 0
Maximum:	€ 500.000
Kansscore: 1	20%
Gemiddeld:	€ 50.000

f. Algemene risico's

Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder

wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve. Een negatief jaarrekeningresultaat zal moeten worden opgevangen door dit algemene risico.

Minimum: 6% Algemene Uitkering/Belastingcap.	€ 2.103.000
Maximum:	€ 2.103.000
Kansscore: 5	100%
Gemiddeld:	€ 2.103.000

g. Renterisico

Het gaat hier om het risico op stijging van de rentekosten. De rente is op dit moment heel erg laag, zowel voor de korte als de lange rente. Een stijging na 2020 is niet uit te sluiten. Het risico wordt geschat op 0% tot 0,5% van € 10 miljoen.

Minimum: 0% van € 10 mln	€ 0
Maximum: 0,5% van € 10 mln	€ 50.000
Kansscore: 4	80%
Gemiddeld:	€ 20.000

Risico's op eigendommen

a. Grondexploitatie

Inleiding

De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd vooral door gronduitgifte worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2028) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Te onderscheiden zijn:

- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Hierna worden deze "bedrijfsrisico's" beschreven en nader gekwantificeerd. Bij de kwantificering wordt ook betrokken de mate waarin zich een eventueel risico kan voordoen.

Algemene economische risico's

Vooraf bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's.

In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:

- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario", dat zich kenmerkt door de volgende zaken:

- Een stijging van het rentepercentage met 1,0 procentpunt.
- Stagnering in de gronduitgifte met twee jaar in de bedrijventerreinen.

Voorraadrisico bedrijfsgronden na 2025

In de periode van 2026 t/m 2030 is gepland de uitgifte van 3,1 ha bedrijfsground in de complexen die nu al in exploitatie zijn genomen. De grondwaarde daarvan is een kleine € 3,5 mln. De aanname dat de opbrengst niet wordt gerealiseerd, is uitsluitend als risicocomponent opgenomen.

Vorraadrisico nog in exploitatie te nemen bedrijfsgroten na 2025

In de periode van 2026 t/m 2030 is de uitgifte gepland van 4 ha in een nog in exploitatie te nemen ingenomen strategische grondpositie. Louter voor de risicobepaling wordt nu verondersteld dat het risico bestaat dat de strategische grondpositie niet in exploitatie wordt genomen.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten

Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Bodem- en/of grondwaterverontreiniging en archeologische bodemschatten

In het traject van het opstellen van een ontwerp-bestemmingsplan wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Voor aangetroffen verontreinigingen worden de saneringskosten in de calculaties meegenomen. Er is echter bepaald geen zekerheid dat alle te saneren verontreinigingen bekend zijn. Hetzelfde geldt voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische bodemschatten.

Vitaal Centrum Duiven (VCD)

In het Vitaal Centrum Duiven zijn belangrijke vorderingen gemaakt. In de huidige markt staan de grondprijzen voor detailhandel en horeca onder druk. Mogelijk wordt dit nog verder versterkt na de Covid-19 crisis; meer online aankopen en faillissementen in de horeca. Ook bij de woningen kunnen de grondprijzen verder onder druk komen te staan door de mogelijk toenemende bouwkosten. Nu wordt ingeschat dat het realiseren van de geraamde grondwaarde voor fase 4 (commerciële - en woonfuncties) onder druk staat. Hetzelfde geldt voor het woonpark. De aanname nu is dat door mogelijk noodzakelijke herprogrammering een lagere grondwaarde wordt gerealiseerd.

Waarde onroerend goed

In de afgelopen jaren zijn er diverse contacten geweest met potentiële kandidaten, dit heeft echter niet geleid tot daadwerkelijke afnamen van gronden. Voor het bepalen van het risico is uitgegaan van 25% lagere grondwaarde.

Stagning in de gronduitgifte met twee jaar in de bedrijventerreinen

Het is mogelijk dat door de Covid-19 crisis de gronduitgifte op een aantal complexen stagneert. De verwachting is dat deze stagning kan optreden bij de complexen Vitaal Centrum Duiven, Innofase en Seingraaf. Bij de complexen Nieuweling en Graafstaete wordt dit risico niet verwacht vanwege de geringe omvang van de nog te verkopen gronden.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,04% i.p.v. 1,04%)	0	600.134	80%	480.107	240.054
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	168.000	80%	134.400	67.200
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	200.000	60%	120.000	60.000
Grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren	0	511.484	80%	409.187	204.594
Grondwaarde VCD Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	677.382	80%	541.906	270.953

Waarde onroerend goed VCD	0	96.250	80%	77.000	38.500
Twee jaar vertraging gronduitgifte	0	720.598	60%	432.359	216.179
Totalen				2.194.959	1.097.479

Bedragen in €

b. Bodemverontreiniging

Voor de bekende bodemverontreiniging is een voorziening opgenomen. Maar er is bepaald geen zekerheid dat alle verontreinigingen al geïnventariseerd zijn. Het gaat hier om bodemverontreinigingen die niet binnen een complex van de grondexploitatie opspelen.

Minimum: 1 sanering	€ 100.000
Maximum: 5 saneringen	€ 500.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 120.000

Aansprakelijkheidsrisico's

a. Gewaarborgde geldleningen

Per 1 januari 2021 stond de gemeente garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 14,8 miljoen. Er is voor € 28,8 miljoen via zogenaamde achtervangovereenkomsten overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Sinds de zogenaamde bruteringsoperatie van de woningbouwleningen is de rol van de gemeente bij geldleningen van de woningbouwcorporaties minimaal geworden. Slechts als de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, zijn het Rijk (50%) en de gemeenten (50%) verplicht het risicovermogen renteloos aan te vullen. Het resterende gedeelte (€ 0,4 miljoen) is voor met name lokale organisaties. De gemeente staat voor dit gedeelte voor 100% borg.

Minimum:	€ 100.000
Maximum:	€ 1.000.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 220.000

b. Schadeclaims

Het algemene beeld is dat de burgers vaker de overheid aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waarvoor we niet verzekerd zijn.

Minimum:	€ 10.000
Maximum:	€ 1.000.000
Kansscore: 2	40%
Gemiddeld:	€ 202.000

c. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

Minimum:	€ 25.000
Maximum:	€ 1.000.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 307.500

Financiële risico's

a. Open-einderegelingen

Wij kennen de volgende open-einderegelingen:

- Jeugdzorg

Uitgaven voor de Jeugdzorg zijn de afgelopen jaren flink toegenomen. De uitkomsten van de arbitragezaak die VNG en gemeenten tegen het Rijk hadden aangespannen leveren voor 2022 een bedrag van (landelijk) ruim € 1 miljard aan extra geld op. Een nieuw kabinet zal voor de overige jaren uitspraak moeten doen. Gemeenten mogen in hun cijfers voor de jaren 2023 en verder 75% van het toegezegde bedrag meenemen. Het Rijk heeft aan de toezegging echter wel allerlei maatregelen verbonden ter beheersing van de uitgaven voor Jeugdzorg. Gezien het open karakter van de regeling blijft er sprake van aanzienlijke risico's.

Minimum:	€ 1.000.000
Maximum:	€ 2.000.000
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 900.000

- Bijzondere bijstand (incl. langdurigheidstoeslag).

Minimum: 1% van budget	€ 4.223
Maximum: 10% van budget	€ 42.230
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 13.936

- Leerlingenvervoer

Minimum: 1% van budget	€ 4.397
Maximum: 10% van budget	€ 43.970
Kansscore: 3	60%
Gemiddeld:	€ 14.510

Met name binnen het speciaal onderwijs zien we ontwikkelingen die meerkosten met zich mee kunnen brengen: verdere specialisatie van scholen, die zich op specifieke stoornissen gaan toeleggen. Dit betekent dat de afstand tot een geschikte school groter kan worden.

- Verstrekkingen van voorzieningen aan gehandicapten (onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2007). Het risico bestaat dat er in één jaar meerdere dure aanpassingen aan woningen plaats moeten vinden.

Minimum: 1% van budget	€ 9.617
Maximum: 10% van budget	€ 96.170
Kansscore: 4	80%
Gemiddeld:	€ 42.315

- RSD.

Door een toename van het aantal uitkeringen kunnen de uitvoeringskosten van de RSD toenemen.

Minimum:	€ 50.000
Maximum:	€ 100.000
Kansscore: 5	100%
Gemiddeld:	€ 75.000

b. Algemene Uitkering

De systematiek van samen de trap op en af is met ingang van 2012 weer ingevoerd. Hierdoor fluctueert de algemene uitkering per jaar en bestaat het risico dat er in enig jaar een lagere uitkering wordt ontvangen. Lagere uitgaven van het Rijk werken op deze manier negatief door voor de Algemene uitkering.

Minimum:	€ 200.000
Maximum:	€ 1.200.000
Kansscore: 4	80%

Gemiddeld: € 560.000

c. Beleggingen

Gestreefd wordt naar een stabiel dividendniveau. Toch kan het jaarlijkse dividend mee- of tegenvallen. Jaarlijks wordt dividend ontvangen van de BNG, Alliander en Vitens.

Minimum: 10% van geraamd dividend € 10.800
Maximum: 25% van geraamd dividend € 27.000
Kansscore: 3 60%
Gemiddeld: € 11.340

d. Afvalinzameling

In de nieuwe manier van afval inzamelen schuilen financiële risico's. Als er in de gemeente meer gescheiden zou worden dan is aangenomen in de ramingen kan dit betekenen dat het aantal ledigingen en dus de variabele opbrengst lager is. Bovendien kan de invoering van het poorttarief bij het AAS ervoor zorgen dat er minder wordt aangeboden dan in de ramingen opgenomen.

Minimum: € 0
Maximum: € 225.000
Kansscore: 4 80%
Gemiddeld: € 90.000

e. Referendum

In onze gemeente is de mogelijkheid geschapen om een referendum te houden. De kosten hiervan worden geraamd op € 70.000. Bij het combineren met verkiezingen kan een besparing ontstaan van ongeveer € 6.000.

Minimum: € 64.000
Maximum: € 70.000
Kansscore: 1 20%
Gemiddeld: € 13.400

f. Inburgering nieuwkomers

Voor de inburgering van nieuwkomers zijn geen kosten geraamd. Het risico bestaat dat er wel kosten gemaakt worden voor de inburgering, waardoor deze gedekt worden uit de Algemene Reserve.

Minimum: € 50.000
Maximum: € 100.000
Kansscore: 1 20%
Gemiddeld: € 15.000

Als alle risico's die we tot nu toe hebben gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 4,0 miljoen en maximaal € 13,6 miljoen schade (ongewogen risico's). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet is nihil. Vandaar dat uit wordt gegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico's waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een bedrag van € 6,1 miljoen. Waarbij opgemerkt moet worden dat het hier gaat om het gemiddelde van het minimumrisico (€ 3,2 miljoen) en het maximumrisico (€ 9,0 miljoen).

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
<i>Risico's omtrent de bedrijfsvoering</i>							

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Apparaatskosten grondexploitatie	2fte-4fte	160.000	320.000	60%	96.000	192.000	144.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-2fte	70.000	140.000	60%	42.000	84.000	63.000
Bovenformatieven	1fte	0	70.000	40%	0	28.000	14.000
Vennootschapsbelasting		0	500.000	20%	0	100.000	50.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	2.103.000	2.103.000	100%	2.103.000	2.103.000	2.103.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
<i>Risico's omtrent eigendommen</i>							
Grondexploitatie rente	0-1%	0	600.134	80%	0	480.107	240.054
Twee jaar vertraging gronduitgifte		0	720.598	60%	0	432.359	216.179
Ontoereikend plankostenbudget grex-complex		0	168.000	80%	0	134.400	67.200
Bodem-/ grondwaterverontreiniging/ archeologie		0	200.000	60%	0	120.000	60.000
Lagere grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren		0	511.484	80%	0	409.187	204.594
Lagere grondwaarde VCD woonpark na herprogrammeren		0	677.382	80%	0	541.906	270.953
Waarde onroerend goed VCD		0	96.250	80%	0	77.000	38.500
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
<i>Aansprakelijkheids risico's</i>							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
<i>Financiële risico's</i>							
Open-einde regelingen:							
-Jeugdzorg		1.000.000	2.000.000	60%	600.000	1.200.000	900.000
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	4.223	42.230	60%	2.534	25.338	13.936
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.397	43.970	60%	2.638	26.382	14.510
-WVG	1-10% budget	9.617	96.170	80%	7.694	76.936	42.315
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	10.800	27.000	60%	6.480	16.200	11.340
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		3.971.037	13.611.218		3.194.146	8.970.815	6.082.480

Weerstandsvermogen

De berekening van het weerstandsvermogen vindt plaats via de formule: weerstandscapaciteit / risicobedrag = weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De incidentele weerstandscapaciteit bestaande uit de Algemene Reserve bedraagt per 1 januari 2021 € 10.636.202.

Het ratio is bij een maximaal risico op basis van de kansscore: $10.636.202 / 8.970.815 = 1,19$.

Het ratio is bij een gemiddeld risico op basis van de kansscore: $10.636.202 / 6.082.480 = 1,75$.

Bij een maximaal risico is de ratio matig en bij een gemiddeld risico is de ratio voldoende.

Uitgangspunt is een weerstandscapaciteit die ligt tussen 1,4 en 2,0 bij een gemiddeld risico. De stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2021 is ruim voldoende om het gemiddelde risico te kunnen opvangen. De onbenutte belastingcapaciteit biedt nog ruimte om eventuele tekorten in de exploitatie te kunnen dekken.

Boven- en ondergrens Algemene Reserve

Grenzen	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Ondergrens	10.300.000	7.000.000	6.100.000
Bovengrens	17.400.000	10.800.000	9.000.000

Bedragen in €

Conclusie

De ondergrens van de Algemene Reserve is becijferd op € 6,1 miljoen. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt doordat er binnen de grondexploitatie een aantal risico's zijn afgenomen.

De Algemene Reserve bedraagt per 1 januari 2021 € 10.636.202. Dit ligt nog boven de bovengrens. De mogelijkheden tot aanvulling van de Algemene Reserve zijn op dit moment beperkt. De grootste risicofactor blijft de stand van zaken rond de grondexploitatie (zie hiervoor de paragraaf grondbeleid) en de uitgaven voor de jeugdzorg.

Kengetallen

In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen. Deze geven een objectief beeld van de financiële positie van gemeente Duiven en zijn vergelijkbaar met andere gemeenten.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	42,3%	60,7%	23,8%	9,5%	-7,6%	-13,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	33,3%	45,8%	9,6%	-5,0%	-22,3%	-27,9%
Solvabiliteitsratio	30,3%	25,3%	25,9%	27,0%	28,9%	31,7%
Structurele exploitatieruimte	-0,3%	-1,7%	-1,1%	-1,0%	0,0%	1,0%
Grondexploitatie	33,6%	49,5%	17,0%	14,9%	8,1%	8,3%
Belastingcapaciteit	99,1%	105,7%	108,5%	109,9%	111,2%	112,8%

Beoordeling financiële positie

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De schulden van de gemeente worden hier afgezet tegen de middelen die de gemeente heeft. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort in 2022 met een verwachte netto schuldquote van 23,87% heel goed.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenspositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waar tegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De verwachte netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor gemeente Duiven 9,6% in 2021. Dit is een goede score.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. De verwachting voor gemeente Duiven is dat deze ratio uitkomt op 25,9% in 2022. Het streven is een solvabiliteitsratio te hebben van 35%.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit zal stijgen van -1,1% in 2022 naar -1,0% in 2023. In de jaren erna verbetert deze ratio geleidelijk om in 2025 op een plus van 1% uit te komen.

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding weer tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente Duiven. Hiermee wordt inzicht gegeven in de mate van afhankelijkheid in de baten omtrent de grondexploitatie. Deze ratio daalt in 2023 ten opzichte van 2022 met ongeveer 2%. In de opvolgende jaren neemt het percentage vervolgens nog verder af aangezien er diverse verkopen gepland staan.

De belastingcapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die binnen de gemeente Duiven geheven worden over de begrotingsjaren ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan woonlasten. Het landelijk gemiddelde betreft de situatie over 2021, ofwel het voorgaande begrotingsjaar. De belastingcapaciteit stijgt van 108,5% in 2022 naar 109,9% in 2023.

Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt een beslag op een deel van de financiële middelen. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, water en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleidsplannen legt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Met de vaststelling van de programmabegroting machtigt de raad het college van burgemeester en wethouders om de uitgaven ten laste van de betreffende onderhoudsvoorzieningen te doen.

Deze voorzieningen worden gevuld door een jaarlijkse storting vanuit de diverse taakvelden. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Wegen

Beleidskader

In 2011 is een beleidsplan onderhoud verhardingen vastgesteld. Het beheren van de openbare ruimte is efficiënter wanneer we er integraal naar kijken. Daarom is besloten Integraal Beleid voor het Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) op te stellen en geen nieuw beleid voor alleen verhardingen. Naar verwachting zal in het vierde kwartaal van 2021 het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Uitvoering wegonderhoud

Binnen het nog geldende beleid is gekozen voor het scenario 'geen kapitaalvernietiging'. Dit betekent dat het asfalt op kwaliteitsniveau 'Basis' wordt onderhouden en de elementen verhardingen op 'Laag', totdat het nieuwe IBOR beleid van kracht wordt. De wegininspectie wordt om het jaar uitgevoerd op alle verhardingen. De laatste wegininspectie is in 2021 uitgevoerd. Het daaruit gebleken noodzakelijke geprognostiseerde 'groot' onderhoud voor 2021 respectievelijk 2022 voeren we dan ook uit. Het bij de inspectie geconstateerde klein onderhoud wordt in het inspectiejaar opgelost. Het bij Fixi/KCC gemelde klein onderhoud wordt zo snel mogelijk opgelost. Voor de civiele kunstwerken geldt 'schoon, heel, veilig'. De inspectie en schouw van de kunstwerken gaat volgens een inspectieplan. Een houten brug wordt afwisselend om het jaar geschouwd of geïnspecteerd. Voor beton, staal en overige is dit 1 keer per 3 jaar. De inspectie of schouw van 2021 bepaalt het noodzakelijke onderhoud voor 2021, en dat voeren we dan uit. Voor de latere jaren wordt het onderhoud geprognostiseerd.

Kwaliteitsniveau verhardingen

Het kwaliteitsniveau van de verhardingen wordt getoetst aan de normen van CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek). De kwaliteit van het asfalt is gedaald en aan de lage kant. Het is belangrijk asfalt op redelijk niveau te houden om kapitaalvernietiging te voorkomen. Het niveau van de elementen verharding is zelfs flink gedaald ten opzichte van de vorige inspectie. De verklaring hiervoor kan gevonden worden in het feit dat onderhoud aan verhardingen die aangelegd zijn in de groeikernenperiode nu stevig toeneemt. We zien vooral een piek in 2022. De jaren erna vlakt dit weer af. Van de civiele kunstwerken wordt per hoofdonderdeel de schade in beeld gebracht. Per schade wordt een herstel advies gegeven. Dit kan ook een renovatie of vervanging zijn als daar aanleiding toe is. Indien nodig volgt nader onderzoek. Het aangetroffen kwaliteitsniveau voldoet aan de verwachtingen.

Voorziening onderhoud wegen	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	8.840	7.569	8.897	9.641
Toevoeging aan de voorziening	1.327	1.377	1.402	1.418
Onttrekking aan de voorziening	2.598	49	658	1.332
Stand per 31 december	7.569	8.897	9.641	9.727

Bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen, water**Riolering, gemalen en randvoorzieningen***Beleidskader*

De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe WTP vastgesteld door de Raad. Eind 2021/begin 2022 zal het nieuwe watertakenplan vastgesteld gaan worden in samenspraak met het programma voor klimaatadaptatie.

Uitvoering

In het Water Taken Plan zijn de projecten voor de komende jaren opgenomen voor o.a. de voorbereiding voor het renoveren van de Vergert-oost, voorbereiden afkoppelen Loostraat. Daarnaast zullen we enkele IBA's en drukunits gaan vervangen.

Naar verwachting ronden we eind 2021 het programma van maatregelen in het kader van Klimaatadaptatie af. Vervolgens zal de financiële vertaling worden opgenomen in het watertakenplan dan naar verwachting Q1 2022 aan de raad wordt voorgelegd. Er vindt samenwerking binnen de Liemerse gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel plaats. Het samenwerken heeft een hoge prioriteit omdat het een besparing zal opleveren en het vanuit de regio en het bestuursakkoord water opgedragen is. Het integraal ontwikkelen van Asset Management is daarbinnen het speerpunt. Onderdeel van asset management is het wijkgericht werken. Dit borgen we binnen het project Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Naar verwachting zal in het vierde kwartaal van 2021 het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	11.545	12.077	12.707	13.378
Toevoeging aan de voorziening	532	630	671	679
Onttrekking aan de voorziening	0	0	0	0
Stand per 31 december	12.077	12.707	13.378	14.047

Bedragen x € 1.000

Water*Beleidskader*

De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssystemen dus ook voor klimaatmaatregelen is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe WTP vastgesteld door de Raad. Eind 2021/begin 2022 zal het nieuwe watertakenplan vastgesteld gaan worden in samenspraak met het programma voor klimaatadaptatie.

Uitvoering

Het waterteam heeft gedurende het jaar overleg met de Liemerse gemeenten en het Waterschap. Voor 2021 zijn we bezig met het opstellen van een uitvoeringsprogramma voor het deltaprogramma klimaatadaptatie. Hierin beschrijven we de maatregelen die we willen gaan nemen om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen op het gebied van wateroverlast door neerslag, water te kort door droogte en de kwaliteit van het water.

water	2022	2023	2024	2025
Voorcalculaties	150	150	150	150
Totaal	150	150	150	150

Bedragen x € 1.000

Onderhoud groen

Beleidskader

Het Groenbeleidsplan 2004-2013 is nog steeds het geldende beleidskader. Dit beleidsplan loopt door tot dat nieuw integraal beleid voor de openbare ruimte is vastgesteld. In dit plan is tevens een hoofdstuk opgenomen over bomenbeleid. Met de afschaffing van de kapvergunning in 2012 is hieraan toegevoegd extra terughoudend te zijn met het kappen van gemeentebomen.

Uitvoering

Conform het geldende beleidskader zijn in 2019 nieuwe onderhoudscontracten (bestekken) opgesteld en aanbesteedt. 2021 was het tweede jaar dat hier conform de aanbesteding uitvoering aan is gegeven. Het maaibestek wordt in 2021 opnieuw aanbesteed conform de wens om te streven naar meer biodiversiteit.

Voor de uitvoering van grootschalige renovaties wordt gezocht naar maximale integraliteit met overige vakgebieden in de openbare ruimte. Naar verwachting zal in het vierde kwartaal van 2021 het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Naar verwachting wordt met het opstellen van vakspecifieke plannen gestart in 2022.

onderhoud groen	2022	2023	2024	2025
Voorcalculaties	1.510	1.495	1.495	1.495
Totaal	1.510	1.495	1.495	1.495

Bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen

Beleidskader

Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012. (11RB075)

Beheerplan

Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende twee categorieën:

- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren (rente en afschr.).

Uitgangspunt is dat de voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties en een rentetoekenning (voor inflatie/prijsstijgingen). Met de onttrekkingen voor het gepland Groot-Onderhoud wordt gezorgd dat het niveau van de voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt. Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. De mutaties zijn samengevat het gevolg van:

- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties. Bij de actualisatie van de MJOP's blijkt dat met de voorgestelde dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de drie Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt.

De Meerjarenonderhoudsplannen worden in 2022 omgezet naar een nieuw systeem.

Uitvoering

Onderwijsaccommodaties

Per 1 Januari 2015 heeft een overheveling plaats gevonden van het Groot-Onderhoud van de zogenaamde G-componenten van de Basisscholen naar de schoolbesturen.

De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud (G-comp.) en de Functionele Verbeteringen van de gymzalen van de Joannesschool en de Bernadetteschool.

Bij de vaststelling van het IHP-basisonderwijs heeft een onderzoek plaatsgevonden m.b.t. de onderhoudssituatie van de gymzalen van de Bernadetteschool en Joannesschool. Hierbij werd vastgesteld dat beide gymzalen in een goede staat van onderhoud verkeren voor een instandhoudingstermijn van ca. 15 jaar.

Vastgoedbeheer

In afwachting van een eventuele herbestemming is een aantal accommodaties toegevoegd aan de Vastgoedportefeuille van de Gemeente Duiven. Dit betreft:

- vm. Basisschool De Timp, a.d. Walcherenstraat 5 is eind 2021 gesloopt; deze locatie wordt door afdeling RO ontwikkeld voor woningbouw.
- Gebouw Regina Pacis Deze accommodatie wordt momenteel door afdeling RO herontwikkeld voor appartementen en is op de markt gezet voor Ontwikkelaars.

Momenteel wordt het pand (in het kader van anti-kraak) beheerd door de Vastgoedbeschermer.

Na een periode van leegstand van Eilandplein 302 heeft in 2021 een herbestemming plaatsgevonden van het totale complex Eilandplein 300, 302 en 304:

Eilandplein 300:

- Na een verhuizing van de WijKern naar Eilandplein 302 zullen in dit bouwdeel 2 basisschoolgroepen van IKC Het Veer gehuisvest worden.

Eilandplein 302:

Hierin zijn de volgende instanties gehuisvest:

- De WijKern
- Consultatiebureau (VGGM)
- Vluchtelingenwerk (vanuit vm. Basisschool De Timp)

Eilandplein 304:

- Huiskamerproject Mikado.

Naast een beschikbaar gesteld investeringskrediet zijn in het kader van Groot-Onderhoud ook een aantal vervangingsinvesteringen gedaan die gedekt zijn uit de Voorziening GOG.

Uitvoeringsprogramma GOG 2021-2024

De 4-jaarlijkse planning (2022-2025) Groot-Onderhoud-Gebouwen is onlangs op basis van de MJOP's en schouw-/opname-inspecties geactualiseerd en wordt in een Uitvoeringsplan ter vaststelling voorgelegd. Het uitvoeringsjaar 2022 heeft een Definitief karakter. De jaarschijven 2023-2025 hebben nog een meer voorlopig karakter.

Op basis van het Beleidsplan GOG wordt een deel van de uitvoeringscomponenten gedekt uit de desbetreffende Voorziening en een ander deel geactiveerd en de kapitaallasten opgevoerd.

Op basis van deze planning worden aan diverse panden het geplande Groot-Onderhoud uitgevoerd.

Voorziening Groot onderhoud algemene accommodaties	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	514	563	671	762
Toevoeging aan de voorziening	111	112	114	115
Onttrekking aan de voorziening	62	4	23	19
Stand per 31 december	563	671	762	858

Voorziening Groot onderhoud sportaccommodaties	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	1.184	1.327	1.458	1.469
Toevoeging aan de voorziening	158	161	163	164
Onttrekking aan de voorziening	15	30	21	0
Stand per 31 december	1.327	1.458	1.469	1.491

Voorziening Groot onderhoud culturele accommodaties	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	608	663	740	821
Toevoeging aan de voorziening	82	83	84	85
Onttrekking aan de voorziening	27	6	3	2
Stand per 31 december	663	740	821	904

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

Het streven is naar de optimale financiering van de inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven op korte en lange termijn. Om deze treasuryfunctie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) en het treasurystatuut van de gemeente Duiven vastgesteld in 2016.

Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens onze taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

- Er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende is er altijd geld om aan onze betaalverplichting te voldoen.
- De risico's die aan financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.
- De rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt.
- De interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Rentevisie

De ECB zal het monetaire beleid naar verwachting verder verruimen. De lange en korte rentetarieven blijven daardoor op zeer lage niveaus.

Rente ontwikkeling

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

- De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
- De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld in beeld gebracht (looptijd vanaf een jaar).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan een jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich bergt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote fluctuaties van de rentelasten op de korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst worden. Hiervoor is een goede liquiditeitsprognose voor de korte en lange termijn noodzakelijk. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan een jaar de aangewezen oplossing. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting (8,5%) en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	2022	2023	2024	2025
Omvang begroting (x € 1.000)	65.362	63.415	62.782	63.131
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,5	8,5	8,5	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in € 1.000	5.555	5.390	5.336	5.366

De berekende kasgeldlimiet wordt periodiek getoetst aan de werkelijke omvang van het kasgeld. Op basis van de liquiditeitsprognoses wordt bepaald of er kort of lang geld aangetrokken moet worden voor een bepaalde looptijd, rekening houdend met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Voor de gemeente Duiven betekent dit dat er gemiddeld in 2022 in een kwartaal voor € 5.555.000 geleend mag worden met kort geld. Kort geld is geld geleend voor een periode van een jaar of korter. Het is financieel gunstiger om zoveel mogelijk van kortgeld gebruik te maken.

Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinancieren en renteherziening. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijkertijd opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt ook berekend door een percentage van 20 te nemen van de jaarbegroting.

Berekening renterisiconorm

	2022	2023	2024	2025
Omvang begroting (x € 1.000)	65.362	63.415	62.782	63.131
Renterisiconorm in %	20	20	20	20
Renterisiconorm in € 1.000	13.072	12.683	12.556	12.626

Uit dit overzicht blijkt dat wij in 2022 tot € 13.072.000 opnieuw aan leningen mogen afsluiten zonder de renterisiconorm te passeren. De liquiditeitsprognose 2022-2025 geeft aan dat de gemeente Duiven in de jaren 2022 tot en met 2025 geen extra financieringsmiddelen nodig heeft.

Wet Schatkistbankieren

Medio december 2013 heeft de Eerste Kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. De wet verplicht decentrale overheden om overtollige geldmiddelen onder te brengen in 's Rijks schatkist. Vanaf 1-7-2021 is het drempelbedrag verhoogd naar 2% van de begroting, met een minimum bedrag van € 1 miljoen. Voorheen was het 0,75% van de begroting met een minimum bedrag van #€ 250.000. Voor Duiven gaat het om een drempelbedrag van € 1,3 miljoen.

Renteschema 2022

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		414.577
----	--	--	---------

b.	De externe rente baten van hypotheke		-113.870
	Saldo rentelasten en rentebaten		300.707
c1.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-128.826	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (Voorgezet onderwijs Candea)	-XXXX	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Saldo		-xxx
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen		228.977
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		-415.036
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (rente omslag 0,00%)		0
f.	Rente resultaat		-415.036

Het negatieve bedrag geeft aan dat het een voordeel is als resultaat op de rente.

Kredietrisico

Garantiestellingen

Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen op de door ons uitgeleende gelden en de door ons aan plaatselijke verenigingen en instellingen in het kader van onze publieke taak gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal hebben wij aan leningen gegarandeerd met een schuldrest per 1 januari 2021 van € 14.778.745. Voor € 28.820.000 is gegarandeerd aan de Woonstichting Vivare, Stichting Vestia en de Woonzorg Nederland. Hier kan de gemeente Duiven voor maximaal 50% aangesproken worden omdat deze via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw lopen. Voor het restant van € 368.745 staat de gemeente Duiven garant voor leningen aan sport en culturele verenigingen in Duiven.

Verstrekte leningen

De gemeente Duiven loopt risico op de verstrekte geldleningen. Op 1 januari 2021 was het saldo van de verstrekte hypotheke aan ambtenaren € 5.905.385 en voor de achtergestelde lening aan Vitens is in 2021 de laatste termijn ontvangen. Daarnaast is het saldo van de lening aan de Kredietbank Leeuwarden € 350.000 en de verstrekte lening voor starters op de woningmarkt aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting € 339.795.

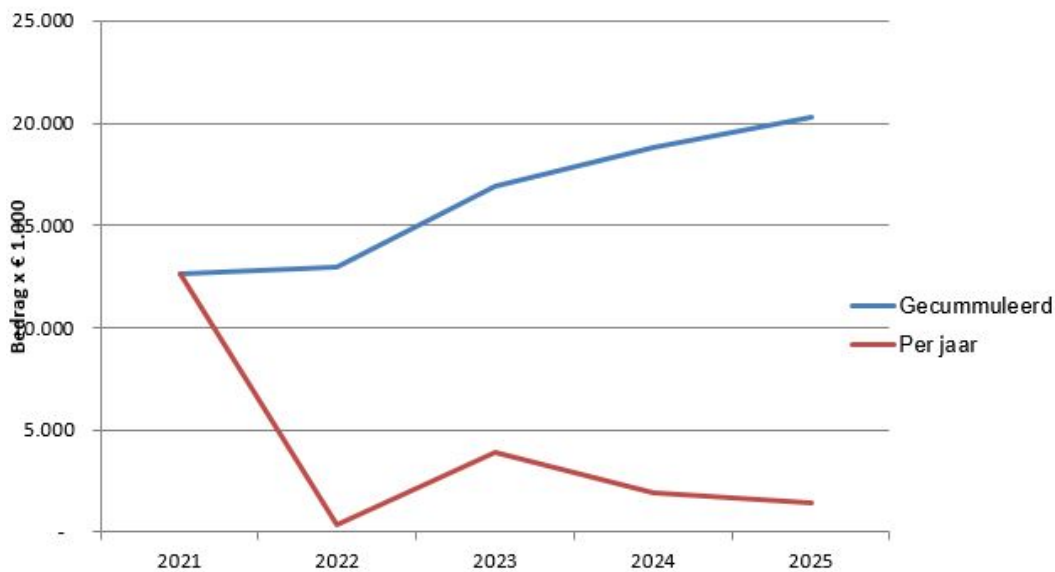
Interne financiering

Per 1-1-2022 is het totaal aan reserves en voorzieningen ruim 61 miljoen. Vanaf 1 januari 2017 wordt alleen nog 2% rente toegerekend aan de voorzieningen GOG en Raweb. Voor 2022 gaat er om een totaal bedrag aan rente van € 228.977.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente Duiven voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. Daarvoor moet rekening worden gehouden met: beginstanden banken, inkomsten en uitgaven grondexploitatie, aflossingen van geldleningen, planning investeringen en de inkomsten en uitgaven uit de reserves en voorzieningen. Hieronder staat de liquiditeitsprognose voor de komende periode 2021-2025 weergegeven.

Liquiditeitsprognose

Cumulatieve liquiditeitsprognose

	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal	12.628	374	3.892	1.952	1.428
Saldo voorgaand jaar		12.628	13.002	16.894	18.894
Cumulatief te verwachten overschot aan financieringsmiddelen:	12.628	13.002	16.894	18.846	20.274

Bedragen in € 1.000

Zoals de tabel al aangeeft, zijn er de komende jaren geen extra financieringsmiddelen nodig.

Debiteuren-/crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum volgens een vaste procedure de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, hebben we ons werk op een bepaalde wijze georganiseerd; de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de 'ambtelijke' als de 'bestuurlijke'. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten.

De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven en Westervoort). De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

Financiën, doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid

De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd. Vanaf het boekjaar 2021 dient het college een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. Het college legt met dit nieuwe instrument verantwoording af aan de Raad inzake naleving van wet- en regelgeving. De accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Daarmee geeft hij ook een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring van het college. Hij doet dus ook onderzoek waar het college deze rechtmatigheidsverantwoording op heeft gebaseerd.

Informatiebeleid

Informatievoorziening

Technische vernieuwingen blijven een aanjager van maatschappelijke ontwikkelingen. Dat zien we nadrukkelijk op het gebied van informatieverwerking. Wij positioneren ons als een slimme volger op dit terrein: we proberen op ons niveau kansen aan te pakken, vooral gericht op dienstverlening, initiatieven uit de lokale samenleving en bedrijfsvoering. Centraal staan bedrijfscontinuïteit van bestaande ICT- en informatievoorzieningen en het toepassen van wettelijke regels en het uitvoeren van afspraken ("samen organiseren") die via de VNG zijn gemaakt.

De Liemerse I-visie/-strategie zal herijkt en geactualiseerd worden.

E-depot

Voor de gemeenten Zevenaar, Doesburg, Duiven en Westervoort en de gemeenschappelijke regelingen 1Stroom en Samenwerking De Liemers is het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD) de aangewezen archiefbewaarplaats in de zin van de Archiefwet. Blijvend te bewaren archiefbescheiden dienen na de overbrengingstermijn van 20 jaar (wordt 10 jaar) overgebracht te worden naar SALD. Tot op heden zijn alleen papieren archiefbescheiden overgebracht naar SALD die berusten in de archiefdepots. Het bewaren en toegankelijk houden van de digitale informatie krijgt meer nadruk in onze dagelijkse werkzaamheden. Een volgende stap in het digitaal archiefbeheer is de ontwikkeling onder de noemer "e-depot". Een e-depot is een voorziening met functionaliteit voor de opslag en het beheer van de digitale archieven die voor blijvende bewaring in aanmerking komen.

We zoeken aansluiting bij projecten op dit gebied in de regio. In 2022 zullen hier keuzes in gemaakt worden.

Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet is bedoeld om overheden meer transparant te maken en deze wet moet er voor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Het grote verschil tussen de Wob en de Woo betreft de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. De wet zal naar verwachting medio 2022 in werking treden. Het is

nog niet duidelijk wat de reikwijdte van het juridisch kader precies zal zijn. Zeker is dat de besluitvormingsprocessen van lokale overheden en de inrichting van de informatiehuishouding in brede zin (technisch en databeheer en -kwaliteit) zonder meer worden geraakt. Het ministerie van BZK stelt incidentele en structurele middelen beschikbaar. Het is thans onduidelijk of die middelen voldoende zijn.

We stellen een actieplan op als basis voor een meerjarig implementatietraject van de Woo in onze organisatie.

Datagedreven werken

Data en monitoring helpt gemeenten om uit een stortvloed aan data de juiste informatie te filteren, en daarmee hun prestaties te verbeteren. Dat stelt ons dan in staat om beter beleid te ontwikkelen, dat beleid beter uit te voeren of het gevoerde beleid beter te verantwoorden. Op dit moment wordt er op diverse beleidsterreinen in onze organisatie geëxperimenteerd met datagedreven werken. Bijvoorbeeld door het maken van zogenaamde dashboards.

Om de organisatie stapsgewijs te laten groeien in volwassenheid en een meer datagedreven organisatie te worden zullen we een visie en een strategische aanpak op datagedreven werken opstellen.

Informatiebeveiliging en Privacybescherming

De gemeente beschikt over veel waardevolle, vertrouwelijke en privacygevoelige gegevens. Het is belangrijk dat we deze gegevens goed beschermen. Onze bedrijfsvoering en dienstverlening is voor een zeer belangrijk deel afhankelijk van de beschikbaarheid van onze ICT-systemen en ICT-infrastructuur.

Voor het bepalen van de prioritering van de maatregelen hanteren we het Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging van de Nederlandse Gemeenten, het Cybersecuritybeeld Nederland van het Nationaal Cyber Security Centrum (MJV) en de aanbevelingen naar aanleiding van de cyberaanvallen op de gemeenten Lochem en Hof van Twente.

Omdat de dreiging van buitenaf voortdurend aanwezig en veranderd is het uitermate belangrijk om een goede combinatie te realiseren tussen preventie, detectie en respons. Vooral de voortdurende dreiging van een mogelijke cyberaanval met ransomware onderstreept het belang van de invoering en het verder uitbouwen en inrichten van onze voorziening voor monitoring en response (SIEM/SOC). Met deze voorziening zijn we beter in staat om te controleren of er sprake is van verdacht gedrag, digitale aanvallen en andere beveiligingsincidenten binnen onze ICT-infrastructuur.

Om dit te realiseren maken we zoveel mogelijk gebruik van de operationele producten en diensten die door de VNG door middel van het project GGI-veilig aan de gemeenten beschikbaar worden gesteld.

De activiteiten en werkzaamheden voor wat betreft de onderwerpen informatiebeveiliging en privacy zullen zich met name concentreren op de volgende onderwerpen:

- **Bewustwording (Awareness):** Digitale veiligheid raakt ons allemaal. Daarom is het belangrijk dat zowel de bestuurders als de medewerkers structureel en periodiek geïnformeerd worden over de mogelijke risico's over informatiebeveiliging en privacy.
- **Oefenen:** Onze organisatie moet voorbereid zijn op digitale incidenten en -crises. Deze reiken vaak verder dan alleen de gemeentelijke bedrijfsvoering. Oefenen is daarom belangrijk, zodat onze organisatie in voorkomende gevallen veerkrachtig en daadkrachtig kan optreden in samenwerking met de ketenpartners.
- **Risicogericht handelen:** Onze organisatie zal extra aandacht moeten besteden aan de informatiesystemen die cruciaal zijn voor het functioneren van de gemeentelijke- en maatschappelijke processen en de interne bedrijfsvoering. Door middel van een risicoanalyse worden deze systemen doorgelicht en worden aanvullende mitigerende maatregelen genomen om de mogelijke risico's op een aanvaardbaar niveau te brengen.
- **Samen organiseren:** Onze organisatie werkt voortdurend aan de versterking van de digitale weerbaarheid. We worden daarbij ondersteund voor de Informatiebeveiligingsdienst

voor gemeenten, de IBD. De IBD heeft ook een coördinerende rol bij incidenten en is het expertisecentrum op het gebied van de digitale veiligheid voor gemeenten.

- Monitoring en response: De systemen voor monitoring en response wordt verder uitgebreid, zodat de focus op detectie en actieve preventie van incidenten versterkt wordt.
- Verwerkingsregister: Het verwerkingsregister wordt geactualiseerd en ook in overeenstemming gebracht met de nieuwe organisatiestructuur van 1Stroom. Daarnaast wordt ook geborgd dat nieuwe verwerkingen ook daadwerkelijk worden opgenomen in het register.
- Verbetering rapportage informatiebeveiliging en privacy. De aanschaf en invoering van het ISMS en PMS (Information Security Management System en Privacy Management System) zal een belangrijke bijdrage leveren aan de procesgerichte benadering van informatiebeveiliging en privacybescherming. Dit systeem zorgt tegelijkertijd voor de belangrijke bewijsvoerings- en verantwoordingsinformatie, die gebruikt kan worden voor de rapportage aan de directie, college en de gemeenteraad. De jaarlijkse kosten voor dit systeem bedragen € 16.000 en worden via de begroting van 1Stroom verwerkt.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang

Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang

Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2020, de begroting 2021 en de begroting 2022. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over de verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>			
Samenwerking De Liemers (SDL)	€ 3.085.361	€ 3.011.437	€ 2.974.239
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	€ 1.535.741	€ 1.564.000	€ 1.729.000
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	€ 813.260	€ 802.125	€ 1.140.494
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	€ 49.844	€ 48.104	€ 48.948
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	€ 258.500	€ 310.200	€ 392.000
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	€ 55.137	€ 47.233	€ 174.189
Euregio Rijn-Waal	€ 6.600	€ 6.700	€ 6.700
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	€ 629.969	€ 724.709	€ 810.213
1Stroom	€ 15.734.584	€ 17.152.356	€ 17.492.652
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Centraal Gelderland	€ 2.126.767	€ 2.217.221	€ 2.154.116
<i>Deelnemingen (dividend)</i>			
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 4.458	€ 8.000	€ 8.000

Alliander N.V.	€ 115.187	€ 125.000	€ 125.000
Vitens N.V.	€ 89.729	€ 0	€ 0

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerking De Liemers (Programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven is de bijdrage voor het jaar 2022 vastgesteld op een bedrag van € 2.974.239
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 125.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 125.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 5.252.382
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	€ 5.252.382
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
Risico's	Niet van toepassing

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	VGGM kent een dagelijks en een algemeen bestuur. Elke gemeente heeft in het algemeen bestuur een stem. De gemeente Duiven levert twee van de 30 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat voor een deel uit de brandweer/bevolkingszorg en een deel voor publieke gezondheid (GGD, Rijksvaccinatieprogramma en zorg 0-4 jarigen). Voor 2022 is de bijdrage voor brandweer en bevolkingszorg € 970.000 en € 24.000= € 994.000. De bijdrage voor publieke gezondheid bedraagt € 735.000. Dat bedrag is als volgt opgebouwd: € 382.000 voor de GGD, € 305.000 voor de Jeugdgezondheidszorg en € 48.000 voor het Rijksvaccinatieprogramma.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 5.551.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 4.492.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 45.271.000

Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	€ 43.606.000
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur de verdeelsleutel GF-OOV sub cluster brandweer als gezamenlijke oplossingsrichting gekozen (GF=Gemeentefonds, OOV=Openbare Orde en Veiligheid). De consequentie van een eventuele aanpassing van de verdeelsleutels is dat dit voor de ene gemeente tot een financieel voordeel kan leiden en voor een andere gemeente tot een nadeel. Het Algemeen Bestuur heeft gekozen voor een overgangsmodel waarin de gemeente in drie jaar toegroeien naar de nieuwe bijdrage.
Risico's	De hiervoor beschreven ontwikkeling vormt een risico. Er is een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met de VGGM over de financiële positie.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (Programma 2)

Partijen	De gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een van de drie leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is voor het jaar 2022 € 1.140.494. Dit bedrag is bepaald op basis van het aantal leerlingen van de scholen voor voortgezet onderwijs in De Liemers.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	Niet van toepassing
Resultaat 2022	Niet van toepassing
Ontwikkelingen	In 2022 wordt extra een eenmalige bijdrage geraamd om het tekort van de egaliseringsreservebijdrage op te heffen.
Risico's	De GRHVOL heeft geen rechtspersoonlijkheid en neemt geen eigen besluiten. Financiële risico's zijn hierdoor nihil. De gemeentelijke bijdrage kan wel jaarlijks verschillen, aangezien het aantal leerlingen wijzigt.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (Programma 2)

Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar. Daarnaast zijn de RID en RSD ook betrokken bij het Streekarchivariaat.
Bestuurlijk belang	Het Streekarchivariaat heeft een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. De gemeente Duiven levert een van de vier leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor Duiven 2022 bedraagt € 48.948. Deze bijdrage wordt bepaald op basis van het inwonersaantal en het aantal werkuren.

Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 2.383
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 795
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 55.178
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	€ 49.188
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	Streven is om meer aandacht te besteden aan de primaire taken. Ook zal de voorbereiding voor het opzetten van een e-depot de aandacht krijgen.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil geschat.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (Programma 3)

Partijen	De Provincie Gelderland en 10 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage is € 392.000 en deze is gebaseerd op het werkpakket/ werkprogramma dat aan de ODRA is overgedragen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 776.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 698.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 3.748.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	€ 3.609.000
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	Er is veel in beweging in het werkveld van ODRA. De planning is dat vanaf 1 juli 2022 de omgevingswet en de Wet Kwaliteitsboring in werking treden en daarnaast vinden veranderingen plaats in de bevoegdheid voor bodemtaken.
Risico's	De bovengenoemde ontwikkelingen brengt een aantal financiële onzekerheden met zich mee, die op dit moment nog moeilijk zijn te kwantificeren. Daarnaast is er nog geen zicht op het einde van de COVID-19 crisis.

Groene Metropoolregio Arnhem- Nijmegen (Programma 3)

Partijen	De deelnemende gemeenten zijn Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
-----------------	--

Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een van de 18 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op het inwoneraantal van 25.067 en bedraagt € 6,94887 per inwoner. De inwonerbijdrage bestaat uit 3 componenten: bijdrage regiobureau 25.067 à € 1,73 per inwoner) = € 43.245 bijdrage The Economic Board 25.067 à € 1,00 per inwoner) = € 25.067 bijdrage voor de vijf opgaven verbonden regio, productieve regio, circulaire regio, ontspannen regio en groene groei regio 25.067 à € 4,22 per inwoner) = € 105.877
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing.
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	Niet van toepassing.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	Niet van toepassing.
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	In 2021 is gestart met de versterkte samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen: de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen de Groene Metropoolregio. Versterking van de regionale samenwerking is nodig vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven die op de regio afkomen én het tot stand brengen van een transparante en democratisch gelegitimeerde regionale besluitvorming.
Risico's	Niet van toepassing.
Partijen	De deelnemende gemeenten zijn Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een van de 18 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op het inwoneraantal van 25.067 en bedraagt € 6,94887 per inwoner. De inwonerbijdrage bestaat uit 3 componenten: bijdrage regiobureau 25.067 à € 1,73 per inwoner) = € 43.245 bijdrage The Economic Board 25.067 à € 1,00 per inwoner) = € 25.067 bijdrage voor de vijf opgaven verbonden regio, productieve regio, circulaire regio, ontspannen regio en groene groei regio 25.067 à € 4,22 per inwoner) = € 105.877
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing.
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	Niet van toepassing.

Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	Niet van toepassing.
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	In 2021 is gestart met de versterkte samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen: de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen de Groene Metropoolregio. Versterking van de regionale samenwerking is nodig vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven die op de regio afkomen én het tot stand brengen van een transparante en democratisch gelegitimerde regionale besluitvorming.
Risico's	Niet van toepassing.

Euregio (Programma 1)

Partijen	61 gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.700 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 2.163.868
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 2.184.947
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 1.052.703
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	Meest bekende stand ultimo 2021 € 1.052.703
Resultaat 2022	Geraamd resultaat € 21.079
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Niet van toepassing.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (Programma 2)

Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten. Dit zijn in totaal 19 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een lid in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor 2022 bedraagt € 810.213
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 11.500.000

Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	€ 10.500.000
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.

1Stroom (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven en Westervoort vormen samen 1Stroom.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de twee deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie minus de kosten voor de grondexploitatie en het afvalaanbiedstation van Duiven worden voor 63% ten laste gebracht van Duiven en voor 37% ten laste gebracht van Westervoort. Voor de gemeente Duiven is de bijdrage voor het jaar 2022 vastgesteld op een bedrag van € 17.492.652.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 7.074.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	€ 7.268.000
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	<p>Vanaf 1 januari 2018 is de nieuwe organisatie 1Stroom gestart. 2018, 2019 en 2020 en 2021 stonden vooral in het teken van het wennen aan de nieuwe organisatie en alle 'kinderziektes' eruit halen. De afgelopen 4 jaar is hard gewerkt aan het op orde brengen van de basis.</p> <p>Per 1 september 2021 is een nieuwe organisatiestructuur ingevoerd bestaande uit twee organisatielagen</p> <p>In de eerste organisatielaag is er voor gekozen om een algemeen directeur en twee adjunct-directeuren gecombineerd met de functie van gemeentesecretaris aan te stellen. De algemeen directeur is verantwoordelijk voor het functioneren van 1stroom. De gemeentesecretarissen/adjunctdirecteuren zijn naast medeverantwoordelijke voor de organisatie vooral verantwoordelijk voor de verbinding tussen bestuur en organisatie.</p> <p>De tweede organisatielaag bestaat uit 10 afdelingen welke aangestuurd worden door een manager.</p>
Risico's	Niet van toepassing.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Regio Centraal Gelderland

Partijen	Een elftal gemeenten in de regio Arnhem.
-----------------	--

Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit een collegelid van deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De MGR maakt deelbegrotingen voor de verschillende modules. Wanneer een gemeente er voor kiest deze module af te nemen deelt zij ook in de kosten. De kosten van de basistaken worden op inwonertal verdeeld. Voor de verdeling van de specifieke kosten per module is per module een verdeelsleutel bepaald.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 674.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	€ 636.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 3.888.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	€ 3.296.000
Resultaat 2022	€ 0
Ontwikkelingen	De MGR kenmerkt zich in 2022 door een organisatie met een vast MT, vaste medewerkers en beperkte omvang van inhuur. De bedrijfsvoering staat en de financiële huishouding is in control. Ontwikkelingen op het terrein van informatiebeveiliging, zoals de invoering van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) en archiefwerkzaamheden voor de modules worden ondersteund. Dit leidt tot meer taken voor de MGR die in 2021 zijn opgepakt en waarvan de kosten meerjarig verwerkt zijn.
Risico's	Niet van toepassing.

Deelnemingen

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Partijen	De Nederlandse staat, gemeenten, provincies en één hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven heeft 0,0063% van het aandelenkapitaal en overeenkomstig stemrecht in de algemene ledenvergadering.
Financieel belang	Gemeente Duiven heeft 3.510 aandelen met een waarde van € 2,50 nominaal. Het totale belang is € 8.775. Jaarlijks wordt hierover dividend ontvangen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 4.991.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.887.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 132.518.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 144.802.000.000
Resultaat 2022	Meest recente resultaat bekend is € 163.000.000 over 2019.
Ontwikkelingen	Gezien de aanhoudende onzekerheden heeft de BNG geen uitspraak gedaan over de verwachte nettowinst in 2020.

Risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Daarnaast is het financiële risico beperkt tot het ingelegde bedrag.
-----------------	--

Alliander N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven heeft 0,111 % van de aandelenkapitaal en overeenkomstig stemrecht in de algemene ledenvergadering. Dit betreft 151.801 aandelen.
Financieel belang	De gemeente Duiven heeft 151.801 aandelen waarover Alliander dividend uitkeert.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.224.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 4.328.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.567.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 5.094.000.000
Resultaat 2022	Meest recente resultaat bekend betreft € 224.000.000 over 2020
Ontwikkelingen	De energietransitie vraagt om grote aanpassingen van het energiesysteem en vergt grootschalige investeringen. Om de benodigde investeringen te kunnen financieren is een verzoek gedaan aan de aandeelhouders tot versterking van de kapitaalstructuur. Eind 2021 zal, afhankelijk van het politieke besluitvormingsproces, in een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders een besluit worden genomen over de kapitaalversterking.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

Vitens N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven heeft 26.705 aandelen met stemrecht in de algemene ledenvergadering.
Financieel belang	De verkrijgingsprijs van de 26.705 aandelen is € 4.538, waarover Vitens jaarlijks dividend uitkeert.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 5.532.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2022	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 5.557.300.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 1.233.500.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2022	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 1.293.000.000
Resultaat 2022	Meest recente resultaat bekend betreft € 23.900.000 over 2020
Ontwikkelingen	Het drinkwaterbedrijf Vitens zal naar verwachting geen dividend uitkeren vanwege de noodzaak van grote investeringen in de komende jaren.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid is een instrument om *gewenste* ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen realiseren. Actief en behoedzaam zijn daarbij kernbegrippen. Het gemeentelijk grondbeleid is in een aantal decennia in belangrijke mate gevormd en bepaald door de vele in uitvoering genomen in het oog springende omvangrijke, ontwikkelingsgerichte ruimtelijke projecten zoals de groeikerntaak voor de woningbouw, de bedrijventerreinen in de A12-zone, van latere datum het Vitaal Centrum Duiven en een aantal woningbouwprojecten in alle kernen. Het actief grondbeleid in Duiven heeft de gemeente vele mogelijkheden gegeven om daarop actief sturing te geven.

Er wordt geopereerd in de lijn van de Nota Grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. Deze bevestigt bij grootschalige ontwikkelingen de gemeentelijke voorkeur voor een actief grondbeleid. Een actief grondbeleid betekent in het kort dat de gemeente zelf de gronden verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Inherent daaraan is dat de gemeente gevoeliger is voor economische ontwikkelingen. Ook biedt de vastgestelde Nota Grondbeleid ruimte voor een faciliterend grondbeleid. Dat zijn ruimtelijke ontwikkelingsprojecten waarbij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling aan de markt wordt overgelaten en op initiatief van de markt plaatsvindt. Sinds 2008 beschikt de gemeente over het specifiek publiekrechtelijk instrumentarium "de Grexwet", waarbij de belangen op het gebied van programmering, ruimtelijke inrichting, kwaliteit van realisatie en het kostenverhaal worden veiliggesteld.

Ons college staat een actualisatie van de Nota grondbeleid voor, waarbij ook de keuze voor dynamisch grondbeleid meer invulling krijgt. Hiervoor wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de nog te realiseren Omgevingswet. Deze wet zal van invloed zijn op het nog te formuleren gemeentelijke grondbeleid. De gemeente kan meerdere rollen spelen bij een gebiedsontwikkeling. Van het louter faciliteren van particuliere initiatieven (reactieve rol) tot het zelf risicovol tot ontwikkeling brengen van gronden (initiërende rol). Om zelf actief sturing te kunnen geven aan (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen blijven eigen grondposities voor de gemeente van belang. Evenwel moet worden voorkomen dat nog meer plancapaciteit wordt toegevoegd indien dat niet leidt tot realisering.

In het "Coalitieakkoord 2018 - 2022 zijn aan "het versterken van de economische structuur" en "de woonvisie en de uitvoeringsagenda" prioriteit gegeven. Speerpunt is de onverminderde inzet om de resterende bouwgronden uit te geven. Binnen de ambtelijke organisatie wordt het project "Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitatie (SKKG)" ongewijzigd voortgezet. Hiermee wordt beoogd een impuls te geven aan marketing, promotie en acquisitie met als resultaat de uitgifte van bouwgronden. Mede door de aantrekkende economie heeft dit zijn vruchten afgeworpen.

De baten en lasten van de grondexploitatie zijn opgenomen onder programma 3 (taakveld 3.2. bedrijvigheid) en (taakveld 8.2, wonen). Vanwege het projectmatig karakter van de actieve grondexploitatie wijkt dit af van de gemeentelijke begroting: de baten en lasten worden als vlottende activa geactiveerd en onder "voorraden" opgenomen op de balans.

De gemeentelijke actieve grondexploitatie

Gelijktijdig met de vaststelling van het ruimtelijk plan voor een ontwikkellocatie wordt -ingeval de gemeente over de gronden beschikt- het plan in de actieve gemeentelijke grondexploitatie opgenomen. Het betreft zowel woningbouwgebieden als bedrijventerreinen.

De actief in exploitatie genomen complexen zijn Weidekervel, PSZ Hoflaan Loo, Vitaal Centrum Duiven, Werkterp De Ploen, InnoFase, Seingraaf, Graafstaete en de Nieuweling. De tabel hierna geeft inzicht in de exploitatieduur en de omvang van de voorraad uit te geven bouwgronden.

Geplande bouwgronduitgifte actieve grondexploitatie

Complex	Geplande uitgiftetermijn t/m	Aantal woningen	Bedrijvigheid
Weidekervel	2022	12	-
PSZ Hoflaan Loo	2022	4	-
Vitaal Centrum	2026	73	1.641 m ² bvo detailhandel

Werkterp de Ploen	2025		0,4 ha
InnoFase	2026		4,9 ha
Seingraaf	2023		5,7 ha
Graafstaete	2022		0,7 ha
Nieuweling	2028	7 (bedr. woning)	2,51 ha

bron: geactualiseerde grondexploitaties peildatum 1 september 2021

In de raadsvergadering van 20 juli 2021 is de Woonvisie Duiven 2021-2030 vastgesteld. Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 zijn de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven geactualiseerd, de woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het woningbouwprogramma 2021 vastgesteld. Om tegemoet te kunnen komen aan de grote behoefte aan woningen is in de regio Arnhem-Nijmegen door de 18 gemeenten, de provincie Gelderland en het Rijk via de Woondeal onder meer afgesproken de bouwproductie te versnellen. In aansluiting daarop is in Liemers verband afgesproken dat de gemeenten en dus ook Duiven zorgt voor een plancapaciteit van 130% in ieder geval tot 2030. Dat betekent dat er tot 2040 voor bijna 1.200 woningen aan plannen moeten komen. Waarvan 900 voor 2030.

In totaal zijn er nu 12 korte termijn locaties (waaronder de uitbreidingslocaties Ploen-Noord en Plakse Weide) waar nu plannen voor worden voorbereid, naast drie projecten die in afronding zijn. Een uitbreid overzicht van alle woningbouwlocaties die in beeld zijn (zowel de kortetermijn als middellange en langetermijnlocaties) is onderdeel van de vastgestelde Woonvisie Duiven 2021-2030. Gaandeweg de uitwerking van de plannen zal op het moment van vaststellen van het ruimtelijk plan worden besloten of de locaties in de actieve gemeentelijke grondexploitatie worden genomen, dan wel onder het regime van de Grondexploitatiewet aan de markt wordt overgelaten.

In de raadsvergadering op 23 februari 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Regionaal Programma Werklocatie 2021-2024 en met het afsprakenkader om te komen tot een duurzame ruimtelijke invulling van werklocaties in de regio Arnhem-Nijmegen in het kader van de Groene Metropoolregio. In het RPW is geconstateerd dat er in de periode tot 2030 behoefte is aan 120 hectare extra ruimte op regionale bedrijventerreinen. Deze ruimte wordt toegekend in twee tranches. De eerste tranche sloot op 28 februari 2021. De gemeenten Duiven, Zevenaar, Montferland, Wijchen, Nijmegen en Lingewaard hebben hiervoor plannen ingediend met een totale omvang van ruim 90 hectare. Voor Duiven gaat het om de uitbreiding van Centerpoort-Noord met netto 10 hectare. Op 9 juni 2021 zijn de plannen van deze zes gemeenten door het Bestuurlijk Overleg Regionaal Programma Werklocaties gehonoreerd.

Het plan voor de uitbreiding van Centerpoort-Noord wordt in 2021 verder uitgewerkt en zal in het eerste kwartaal van 2022 aan de gemeenteraad worden voorgelegd met aandacht voor onder meer groen, water, klimaatadaptatie, circulariteit en biodiversiteit. Daarnaast zal er ruimte worden gegeven aan de (selectieve) uitbreiding van Graafstaete voor lokale bedrijvigheid.

Op grond van paragraaf 4.2 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geldt voor grondexploitaties een looptijd van maximaal 10 jaren (voortschrijdend). De verwachting is dat de kavels binnen deze termijn zullen zijn uitgegeven.

Kerncijfers actieve grondexploitatie (bedragen in mln €)

Complex in exploitatie per 1-1-2021	Einddatum complex	Boekwaarde 1-1-2021	Nog te realiseren kosten vanaf 1-1-2021	Nog te realiseren opbrengsten vanaf 1-1-2021	Resultaat startwaarde 1-1-2022	Resultaat eindwaarde
Weidekervel	31-12-2022	0,11	0,10	0,18	0,04	0,04
PSZ Hoflaan Loo	31-12-2022	0,03	0,24	0,31	-0,04	-0,04
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	4,03	2,18	3,64	2,75	2,90

Werkterp de Ploen	31-12-2025	0,16	0,25	0,46	-0,04	-0,05
InnoFase	31-12-2026	5,37	1,76	13,79	-6,44	-6,78
Seingraaf	31-12-2023	12,63	5,46	17,34	0,99	1,01
Graafstaete	31-12-2022	3,03	0,26	3,38	- 0,08	- 0,08
Nieuweling	31-12-2028	0,98	0,92	2,34	- 0,64	- 0,67
Totaal		26,34	11,17	41,44	-3,46	-3,67

Bron: geactualiseerde grondexploitaties peildatum 1 september 2021

Conclusie van bovenstaande cijfers is dat de investeringen in de grondexploitatie ruim € 26,34 mln. bedragen en dat om de berekende opbrengst uit gronduitgifte tot en met 2028 van ruim € 41,44 mln. te kunnen realiseren nog een investering van ruim € 11,17 mln. nodig is. Hierbij is uitgegaan van de situatie zoals deze op 1 januari 2021 was.

Doordat de verkopen van de gronden op onze bedrijventerreinen in 2021 voorspoedig verloopt, zijn deze cijfers verwerkt in de grondexploitaties. De uitkomsten hiervan komen tot uiting in de laatste 2 kolommen van de bovenstaande tabel (startwaarde en eindwaarde). Dit om een nieuw beeld te krijgen van de stand van zaken. Tot nu toe is er dit jaar (2021) alleen al voor ruim 14,2 ha aan gronden verkocht op de bedrijventerreinen Innofase, Seingraaf, Graafstaete en Nieuweling. Daarbij verwachten we dat er op de bedrijventerreinen Nieuweling en Innofase dit jaar ook nog eens 0,7 ha verkocht gaat worden. Dit heeft als gevolg dat het per saldo op eindwaarde een positief resultaat van € 3,67 mln laat zien. Omgerekend naar startwaarde per 1 januari 2022 is dit € 3,46 mln. Let wel, bij de berekening is gebruik gemaakt van de reeds verkochte gronden in 2021 en de inschatting van de nog te maken kosten. Het blijft dus een benadering van de resultaten.

Bedacht moet worden, dat er in de afgelopen jaren al een tussentijdse winstuitname heeft plaatsgevonden bij de winstgevende bedrijfsterreinen. Het BBV schrijft voor dat bij complexen een tussentijdse winst in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" bepaald moet worden. De totale tussentijdse winst over de afgelopen jaren bedraagt ruim € 8,53 mln.

Nu is met die methode berekend dat de tussentijdse winst bij de jaarrekening 2021 circa € 3,2 miljoen zou kunnen bedragen over 'het grondbedrijf'.

De omvangrijke financiële belangen en de daaraan verbonden risico's zijn redenen om jaarlijks de grondexploitatie integraal te actualiseren en te presenteren in het jaarverslag en in de jaarrekening de vereiste financiële maatregelen te nemen: zowel het op niveau brengen van zowel het gemeentelijk weerstandsvermogen voor ingeschatte risico's, als de voorziening voor nu berekende toekomstige verliezen. Daarmee wordt voldaan aan de BBV-richtlijnen.

In de systematiek van de grondexploitaties wordt winst pas genomen als deze (tussentijds) is gerealiseerd. Zodra een -onafwendbaar- verlies wordt voorzien wordt hiervoor direct een verliesvoorziening getroffen.

De resultaten uit de actieve grondexploitatie zijn onderworpen aan de heffing van de Vennootschapsbelasting. Deze belasting is geen kostenpost binnen de grondexploitatie, maar wordt verantwoord binnen de algemene middelen op concernniveau.

Strategische grondverwerving voor ruimtelijke ontwikkelingen

In paragraaf 4.4 van de Nota Grondbeleid is aangestipt dat jaarlijks een apart budget voor strategische aankopen wordt geraamd. Daarmede kan door het gemeentebestuur slagvaardig worden gehandeld op momenten dat de actualiteit dat vraagt of eist. Voor deze strategische verwervingen is apart € 1,0 mln. geraamd. Gelet op de ongewisheid over uitgifteplanning en behoefte aan bouwgrond op de middellange en lange termijn zullen wij daar zeer zorgvuldig mee omgaan. Uw raad wordt daar in betrokken.

Financiële aspecten

Resultaat en resultaatbestemming

In de begroting wordt exploitatie-technisch gezien geen rekening gehouden met een (positieve) bijdrage vanuit de grondexploitatie. Dat betekent dat de voor- en nadelen vanuit de grondexploitatie jaarlijks volledig met de Algemene Reserve worden verrekend.

Per 31 december 2020 is de voorziening verliesgevende complexen grondexploitatie € 3,54 mln. Dit betekent dat voor de op dat moment berekende verliezen een volledig toereikende voorziening is getroffen.

Resultaat jaarschijf 2020

Naarmate een grondexploitatie vordert, kan zo mogelijk onder voorwaarden tussentijds resultaat worden uitgenomen naar rato van gerealiseerde kosten en gerealiseerde opbrengsten. Het BBV is sinds 2017 daarin leidend. Wanneer is voldaan aan de voorwaarden en de winst dus niet meer is omgeven door onzekerheden, dient deze als gerealiseerd te worden beschouwd en te worden verantwoord. Niet eerder en alleen bij de opstelling van de jaarrekening wordt definitief berekend of tussentijdse resultaat kan worden genomen.

Na de laatste aanpassingen van het BBV worden de fondsafdrachten zoals bepaald in de Structuurvisie niet meer als aparte kostenpost binnen de complexen geraamd. Fondsafdrachten worden in de toekomst een apart beslispunt van de -tussentijdse- resultaatbestemming.

Risico's

De gemeentelijke actieve grondexploitatie kenmerkt zich door lange looptijden, het doen van omvangrijke voorinvesteringen die door latere gronduitgifte moeten worden terugverdiend.

De berekende / voorziene risico's van de grondexploitatie maken onderdeel uit van het gemeentelijk weerstandsvermogen. Tenminste éénmaal jaarlijks bij de actualisatie van de integrale grondexploitatie worden de risico's opnieuw bepaald en berekend. In de lijn van de concern-breed toegepaste systematiek worden de risico's gekwantificeerd en een inschatting gemaakt van de mate waarin risico's kunnen optreden. Vervolgens worden de uitkomsten verwerkt in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Maatregelen berekende risico's grondexploitatie in het weerstandsvermogen

Maximum risico	Gewogen maximum risico	Gewogen gemiddeld risico
€ 2,97 mln.	€ 2,19 mln.	€ 1,10 mln.

Bron: geactualiseerde grondexploitaties peildatum 1 januari 2021.

Uit de cijfers in de tabel blijkt dat er sprake is van omvangrijke risico's. Evenwel zijn nu afdoende maatregelen genomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Doorbelasting 1Stroom

Een deel van de formatie van 1Stroom wordt gefinancierd vanuit de Duivense grondexploitaties. Deze doorbelasting van de Algemene Dienst naar de grondexploitaties is per 2021 gebaseerd op werkelijk gemaakte uren. De doorbelasting zoals deze op dit moment plaatsvindt sluit dus aan op de daadwerkelijke ambtelijke inzet bij de complexen. Dit is nu in overeenstemming met de voorschriften vanuit het BBV (begroten op basis van werkelijk uren / reële inschatting uren) en de vennootschapsbelasting (belasting over de winst van grondexploitaties).

Kaderstelling/beslispunten

Kaderstelling en autorisatie budgetten jaarschijf 2022 e.v.

Eenmaal jaarlijks wordt parallel aan de samenstelling van het jaarverslag/de jaarrekening de gehele grondexploitatie geactualiseerd, en vervolgens één op één overgenomen in de paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag. Daarbij wordt uitvoerig inzicht gegeven in de actualiteit van de grondexploitatie. In feite is de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag het laatst geactualiseerde kader. Vervolgens wordt in de overige documenten uit de financiële cyclus op basis van besluitvorming gerapporteerd. De voorcalculaties voor de jaarschijf 2022 e.v. zijn ontleend aan de laatst geactualiseerde grondexploitaties, opgesteld per peildatum 1 januari 2022. Daarmee is ons college geautoriseerd.

Financiële begroting - Baten en Lasten

Baten en lasten per programma 2022

In onderstaand overzicht staan de mutaties van de baten en lasten per programma aangegeven. Voor een verdere specificatie van de resultaatbestemming, zie de bijlage reserves.

Baten en lasten per programma (x € 1.000)

Programma	Lasten	Baten	Resultaat voor bestemming	Mutaties reserves	Resultaat na bestemming
1. Bestuur	14.650	46.998	32.348	- 18	32.330
2. Maatschappij	36.736	7.137	- 29.599	255	- 29.344
3. Omgeving	14.583	10.705	- 3.878	641	- 3.237
Totaal	65.969	68.480	- 1.129	878	- 251

Bedragen in € 1.000

Mutaties reserves per programma

In de volgende tabellen staan per programma het totaal aan reserves opgesomd die samen de resultaatbestemming vormen voor de jaren 2022 tot en met 2025. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserve, onttrekkingen zijn toevoegingen van de reserves aan de exploitaties. Het saldo van de dotaties en onttrekkingen is de resultaatbestemming. Een positief saldo betekent een voordeel voor de exploitatie, de reserves nemen hierdoor af. Een negatief saldo betekent een verhoging van de reserve en een nadeel voor de exploitatie. Het saldo van 2022 bedraagt € 877.806 en sluit aan bij onderstaand overzicht en saldo bestemmingen in de paragraaf "Voorcalculaties in meerjarenperspectief".

Mutaties reserves 2022-2023 per programma

Programma	2022 dotaties	2022 onttrek.	2022 saldo	2023 dotaties	2023 onttrek.	2022 saldo
Bestuur	18.337	0	- 18.337	0	0	0
Maatschappij	103.900	359.033	255.133	103.900	280.740	176.840
Omgeving	26.330	667.340	641.010	6.330	509.540	503.210
Totaal	148.567	1.026.373	877.806	110.230	790.280	680.050

Bedragen in € (- is een nadeel)

Mutaties reserves 2024-2025 per programma

Programma	2024 dotaties	2024 onttrek.	2024 saldo	2025 dotaties	2025 onttrek.	2025 saldo
Bestuur	0	0	0	0	0	0
Maatschappij	103.900	0	- 103.900	103.900	0	- 103.900
Omgeving	6.330	709.540	703.210	6.330	490.640	484.310
Totaal	110.230	709.540	599.310	110.230	490.640	380.410

Bedragen in € (- is een nadeel)

Voorcalculaties in meerjarenperspectief

In onderstaande tabellen staan de voorcalculaties per programma. Deze tabellen sluiten aan bij de tabellen voor bestaand beleid, zoals deze bij de programma's staan weergegeven. In de totaaltabel staat de resultaatbestemming (mutaties reserves).

Overzicht voorcalculaties

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	13.126	14.119	14.650	14.360	14.633	14.992
Baten	45.387	43.157	46.998	46.906	47.750	48.564
Saldo voor bestemming	32.261	29.038	32.348	32.546	33.117	33.572

Bedragen x € 1.000

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	39.092	36.604	36.736	36.514	35.836	35.856
Baten	11.341	7.160	7.137	7.142	6.785	6.789
Saldo voor bestemming	- 27.751	- 29.443	- 29.599	- 29.372	- 29.051	- 29.067

Bedragen x € 1.000

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	14.473	13.336	14.583	12.972	11.998	11.877
Baten	10.699	12.109	10.705	9.231	8.033	8.100
Saldo voor bestemming	- 3.774	- 1.227	- 3.878	- 3.741	- 3.965	- 3.778

Bedragen x € 1.000

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	66.691	66.403	65.969	63.846	62.467	62.725
Baten	67.427	65.735	64.839	63.280	62.567	63.453
Saldo voor bestemming	736	- 668	- 1.129	- 566	100	727
Mutaties reserves	441	668	878	680	599	380
Saldo na bestemming	1.177	0	- 251	114	700	1.108

Bedragen x € 1.000

Financiële begroting - Financiële positie

Begrotingsrichtlijnen

Voor de samenstelling van de ramingen gelden de volgende uitgangspunten:

Personeelslasten

(Bronnen: Functieboek, Cao-akkoord 2020; Centraal Planbureau)

Uitgegaan wordt van de per 1 januari 2022 vastgestelde formatie. Bestaande vacatures worden bij de toegestane formatie geraamd op het maximum van de functieschaal. Bij de bepaling van de hoogte van de loonkosten is rekening gehouden met bevorderingen naar de functieschaal en periodieke verhogingen waar per 1 januari 2022 recht op bestaat.

Voor 2022 is het uitgangspunt een loonstijging van 1,5%. In de jaren 2023 t/m 2025 1,4%.

Btw

Is de btw compensabel dan wordt exclusief btw geraamd. Bij niet-compensabele producten is de btw een kostenpost en wordt inclusief btw geraamd.

Rente

(Bron: notitie reserves/voorzieningen, BBV voorschriften)

Richtlijn bestaand beleid:

Ingaande 2006 wordt conform de BBV-voorschriften aan de voorzieningen, met uitzondering van de voorzieningen Groot onderhoud gebouwen en Wegenonderhoud (2%), geen rente meer toegevoegd. Over vervangingsinvesteringen en investeringen nieuw beleid wordt een rente berekend van 2%.

Kapitaallasten

In de kapitaallasten zijn de besluiten tot en met de raadsvergadering van juli verwerkt. Bij het vaststellen van de nota Afschrijvingsbeleid zijn de afschrijvingstermijnen vastgesteld. Zie hiervoor de nota Afschrijvingsbeleid. Rente-omslagpercentage: 0,0%.

Voorcalculaties (bestaand beleid)

(Bron: Begroting 2021, Jaarrekening 2020, Voorjaarsnota 2021)

In de ramingen wordt uitgegaan van het beleid dat geautoriseerd is in de begroting 2021, inclusief de door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met de maand juli 2021.

De ramingen zijn aangepast aan autonome ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de ten opzichte van de peildatum 1 januari 2021 verwachte toename van woonruimten e.d. De voor de toe- of afname te hanteren eenheden en eenheidsprijzen of -normen zijn onderbouwd. Indien op grond van de rekeninguitkomsten over 2020 of anderszins uit ervaring is gebleken dat een lagere dan wel een hogere raming kan worden opgenomen, wordt uiteraard van deze lagere respectievelijk hogere raming uitgegaan.

Nieuw beleid / Vervangingsinvesteringen / Kosten bedrijfsvoering

De kosten van nieuw beleid, vervangingsinvesteringen en bedrijfsvoering worden niet in de voorcalculaties opgenomen, maar zijn in deze begroting afzonderlijk vermeld. Dekking kan plaatsvinden middels eenmalige budgetten (met name reserves) dan wel komen de kapitaal-/exploitatiekosten ten laste van het begrotingsresultaat. De kapitaallasten van nieuwe of vervangingsinvesteringen drukken, conform de nieuwe Nota Afschrijvingsbeleid, op het jaar volgend op dat van de investering. Investeringskosten onder de € 10.000 worden niet geactiveerd maar komen in het geheel ten laste van het begrotingsresultaat.

Prijsstijgingen

(Bron: CBS, Centraal Planbureau)

De ramingen in de voorcalculaties voor de jaren 2022 - 2025 zijn gebaseerd op een (verwachte) prijsstijging van 1,6% in 2022. Voor 2023 1,9%, voor 2024 en 2025 is dit 1,6%. We hebben daarvoor in die jaren een stelpost opgenomen in de voorcalculaties. Aansluiting is gezocht bij de

prijsindicator “prijsmutatie Bruto Binnenlands Product” die wordt gebruikt bij de berekening van de Algemene Uitkering.

Belastingen en heffingen

De ramingen van de opbrengsten van belastingen en tarieven zijn in de voorcalculaties gebaseerd op de tarieven 2021 en voor zover van toepassing op het aantal woonruimten en inwoners. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in deze begroting. Voor de afvalstoffenheffing en de leges worden kostendeekkende tarieven gehanteerd. De inflatiecorrectie is voor 2022 na de meicirculaire bepaald op 1,6%. Voor 2023 1,9%, voor 2024 en 2025 is het inflatiepercentage op 1,6 bepaald. Bij aanpassing van de tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre stijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Aantal inwoners en woningen

(Bron: woningbouwprognose VROG voorjaar 2021, bevolkingsprognose 2014-2034 Pronexus, CBS)

Voor ramingen die daarmee een relatie hebben, wordt per 1 januari 2021 uitgegaan van 25.126 inwoners respectievelijk 10.743 woonruimten. Op basis van de huidige demografische prognoses zal het aantal inwoners in Duiven tot 2025 licht dalen. Die daling zal in de daaropvolgende jaren doorzetten.

Aantallen woonruimten en inwoners

	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024	01-01-2025
Woonruimten	10.743	10.758	10.758	10.758	10.758
Inwoners	25.126	25.060	25.000	24.940	24.880

Begrotingsresultaten en maatregelen

Het begrotingsresultaat wordt verkregen door het totaliseren van de saldi van de voorcalculaties na bestemming (inclusief reeds vastgestelde dotaties en onttrekkingen aan reserves) inclusief de gevolgen van de Voorjaarsnota 2021 en de Meicirculaire 2021. In deze begroting worden nog enkele aanpassingen van de voorcalculatie alsook de financiële gevolgen van de raadsbesluiten van juni en juli verwerkt. Verder proberen we de gevolgen van de septembercirculaire zo goed mogelijk in te schatten.

Raming begroting 2022 - 2025

In onderstaande tabel staan de begrotingsresultaten 2022 - 2025 vermeld.

Begrotingsresultaten 2022 - 2025

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Saldo Voorjaarsnota	- 366.574	58.734	780.286	436.622
Moties bij de Voorjaarsnota:				
Duivenpost publicaties	-10.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
Uitbreiding griffie	- 15.000	- 15.000	- 15.000	- 15.000
Saldo na Voorjaarsnota	- 391.574	33.734	755.286	411.622
Aanpassingen voorcalculaties	69.395	80.284	-55.689	696.070
Vrijval stelpost prijsstijgingen	255.738			
Saldo na inbrengen cijfers	- 66.441	114.018	699.597	1.107.692
Nieuwe wensen (verwerkt in voorcalculaties)				
Communicatie projecten	- 100.000			
Ondersteuning WOB verzoeken	- 25.000			
WK volleybal dames 2022	- 15.000			
Uitbreiding strategische denk- en doekracht	- 45.000			
Ontwikkelingen na de Voorjaarsnota:				
Onderwijshuisvesting (incl. bijdrage scholen)	- 130.000	- 4.500	- 285.478	- 285.478
Verduurzamen scholen	- 53.546	- 53.546	- 53.546	- 53.546
Verordening Individuele studietoelage	- 36.300	- 36.300	- 36.300	- 36.300
Uitkomst arbitragezaak	1.726.218	1.452.000	1.363.500	1.257.000
Reeds meegenomen 300 mln		- 437.000	- 437.000	- 437.000
Maatregelen Jeugdzorg (incl pm posten)	- 300.000	- 300.000	- 300.000	- 300.000
Herverdeling Gemeentefonds (-€ 15 per inwoner)		- 375.000	- 375.000	- 375.000
Doelgroepenvervoer	pm	pm	pm	pm
Verhoging tarieven groepsbegeleiding Wmo	- 27.000	- 27.000	- 27.000	- 27.000
Verhoging tarieven jeugdbescherming	- 16.000	- 16.000	- 16.000	- 16.000
Stijging lastendruk inflatieneutraal	- 36.000	- 36.000	- 36.000	- 36.000
Gevolgen septembercirculaire	799.518	534.821	474.945	653.564
Begrotingssaldo	1.675.449	815.493	971.718	1.451.932
Saldo van incidentele baten en lasten	- 358.000	- 104.000	- 104.000	- 104.000
Structureel begrotingssaldo	1.317.449	711.493	867.718	1.347.932

Bedragen in €

Na verwerking van alle ontwikkelingen van de afgelopen maanden, de uitkomsten van de septembercirculaire en de herverdeling van het Gemeentefonds zijn de begrotingssaldi in alle jaren van deze meerjarenbegroting positief. Ook als we de incidentele baten en lasten corrigeren blijft het structurele saldo in alle jaren positief.

Niet alle posten in onze begroting kunnen de instemming van onze provinciale toezichthouder krijgen. De provincie is van mening dat gemeenten niet vooruit mogen lopen op mogelijke extra uitkeringen van het Rijk voor bepaalde onderwerpen. De stelposten die we hebben opgenomen voor abonnementstarieven Wmo en duurzaamheid worden daarom niet geaccepteerd. Structureel moeten we er daarom voor zorgen dat er een minimaal begrotingssaldo van € 285.000 staat om die correcties op te kunnen vangen.

Aanpassing voorcalculaties

In de zomerperiode zijn alle voorcalculaties (lasten en baten) voor budgetten bestaand beleid geactualiseerd. Het gaat hierbij om kleine aanpassingen (tot € 10.000) die er voor zorgen dat de budgetten toereikend zijn en aangepast aan het huidige prijsniveau. In de voorcalculaties is ook de bijgewerkte activamodule verwerkt. In het afgelopen jaar zijn een aantal investeringen afgesloten of in tijd verplaatst (vervroegd of uitgesteld) waardoor de kapitaallasten in de diverse jaren wijzigen. Verder is er een verslechterd renteresultaat verwerkt omdat we door de grote verkopen op de bedrijventerreinen minder geld aan de grondexploitatie kunnen toerekenen en het aflopende hypotheekensaldo lagere renteopbrengsten veroorzaakt. Er ontstaat een BTW-voordeel omdat we meer BTW lasten in de tarieven voor afval en riool verwerken door de stijgende verwerkingskosten. En tenslotte zijn ook alle doorbelastingen van gemeenschappelijke regelingen geactualiseerd. De bovenstaande aanpassingen zorgen er voor dat het in de Voorjaarsnota 2021 gepresenteerde saldo voor de jaren 2022, 2024 en 2025 verbeterd. Alleen 2023 valt slechter uit.

In de voorcalculaties was een stelpost voor prijsstijgingen opgenomen. Omdat alle budgetten in 2022 nu tegen de lopende prijzen zijn opgenomen kan deze stelpost komen te vervallen. Dat levert in 2022 een voordeel op.

In de voorcalculaties zijn alle wensen en speerpunten uit de vastgestelde Voorjaarsnota verwerkt.

Aanpassing voorcalculaties	2022	2023	2024	2025
Rentenadeel grex en hypotheek	- 260.000	- 260.000	- 260.000	- 260.000
BTW-voordeel afval en riool	70.000	- 42.000	- 100.000	- 140.000
Kapitaallasten	212.264	399.768	411.108	348.699
Doorbelastingen	- 264.497	- 90.718	- 211.651	- 191.952
Kleine aanpassingen	311.628	73.234	104.854	939.323
Stelpost prijsstijgingen	255.738			
Aanvullende besparing 1stroom	325.133	80.284	- 55.689	696.070

Bedragen in €

Septembercirculaire

Op 27 september 2021 is de septembercirculaire verschenen. De financiële gevolgen van de septembercirculaire zijn van groot belang voor deze begroting. Door de stijging van de accressen, het bevriezen van de opschalingskorting, de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en aanpassingen van de maatstaven ontstaan in alle jaren grote voordelen.

Het Rijk heeft na de arbitragezaak over de extra gelden voor Jeugdzorg veel extra geld toegezegd. Voorlopig is dat alleen voor 2022. Het nieuwe kabinet mag hier straks structurele uitspraken over doen. In samenspraak met de provinciale toezichthouders is echter afgesproken dat de gemeenten in de komende jaren met maximaal 75% van de extra gelden rekening mogen houden. Daarbij gaat het voor Duiven om bedragen rond de € 1 miljoen. In eerdere begrotingen is reeds structureel rekening gehouden met de eerder incidenteel toegekende € 300 miljoen (voor Duiven: € 437.000) wat verrekend wordt met de extra gelden. Een voorlopige berekening is gemaakt op basis van de nu bekende maatstaven en verdelingen.

Belastingtarieven

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2022 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijking, de tarieven voor 2021 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht.

Tarieven belastingen

Omschrijving	2022	2021
OZB eigenarenbelasting:		
-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1379	0,1365
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2033	0,2013
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1555	0,1540
Afvalstoffenheffing vastrecht	179,00	190,00
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	5,00	3,34
- per lediging 240 liter container restafval	8,90	5,75
- per storting ondergrondse container	1,40	1,14
Rioolrechten per m3	1,79	1,76
Hondenbelasting:		
1e hond	66,53	65,48
2e hond	122,71	120,78
3e hond en volgende honden, per hond	178,89	176,07
kennel	189,23	186,25
Toeristenbelasting:		
-hotel, hostel, pension en B&B	2,00	2,00
- kampeerterrein en camperplaats	1,10	1,10
Precariobelasting	0	2,27
Reclamebelasting, Centrum duiven	750,00	750,00

Bedragen in €

Afvalstoffenheffing

Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd, DIFTAR. Hiermee zijn vaste en variabele kosten gemoeid, namelijk het vastrecht en het variabele tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per lediging van de container of storting op een ondergrondse container moet worden betaald. Het vastrecht daalt dit jaar licht. De variabele tarieven stijgen.

Rioolrechten

Het tarief wordt geheven per m3 waterverbruik. We laten de tarieven stijgen met de inflatiecorrectie. De inflatiecorrectie voor de komende jaren bedraagt:

- 2022: 1,6%
- 2023: 1,9%
- 2024: 1,6%
- 2025: 1,6%

OZB

Voor 2022 wordt uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,6%, voor 2023 1,9%, voor 2023 en 2024 betreft dit percentage 1,6%. Om de lastendruk voor een gemiddeld huishouden op 1,6% te houden laten we de OZB tarieven met 1% stijgen in plaats van 1,6%.

Dekkingsvoorstel

Het overschot in 2022 wordt gestort in de Algemene Reserve. De overschotten in de overige jaren storten we ook in de Algemene Reserve.

Geprognosticeerde balans 2021-2024

Balans rubriek	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Activa				
Vaste activa	68.504	66.518	64.497	62.431
Voorraad gronden	11.000	9.450	5.089	5.264
Vlottende activa	23.285	27.028	30.920	29.503
Totaal activa	102.789	101.996	100.506	97.198
Passiva				
Reserves	26.599	27.538	29.018	30.838
Voorzieningen	37.476	41.390	45.304	45.304
Langlopende leningen	23.122	28.007	22.789	17.522
Vlottende activa	15.592	5.061	3.392	3.534
Totaal passiva	102.789	101.996	100.506	97.198

Financiering

Uit de liquiditeitsbegroting (zie financieringsparagraaf) blijkt dat er door de grondverkoop geen financieringsbehoefte is de komende jaren.

Begin 2022 heeft de gemeente Duiven een vaste schuld van € 27,2 miljoen. Deze leningen zijn allemaal aangetrokken bij de BNG. Het gemiddelde rente percentage hiervoor is in 2022 1,66% tegenover 1,57% in 2021.

Stand en verloop van reserves

Stand reserves

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Totaal reserves per 31/12	26.376	26.903	27.971	29.259

Bedragen x € 1.000

In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met toekomstige stortingen en onttrekkingen. Er is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van het dekkingsvoorstel. Zie voor een toelichting de bijlage 'Overzicht van reserves en voorzieningen' in deze begroting.

Stand en verloop van voorzieningen
Stand voorzieningen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Totaal voorzieningen per 31/12	31.482	33.009	34.805	35.088

Bedragen x € 1.000

De voorzieningen stijgen na 2022 als gevolg van de toevoegingen aan de volgende voorzieningen:

- Groot onderhoud algemene accommodaties.
- Groot onderhoud sportaccommodaties.
- Groot onderhoud culturele accommodaties.
- Onderhoud wegen.
- Riolering.
- Pensioenen wethouders.

Voor een uitgebreide toelichting op het verloop van de voorzieningen kan de nota 'Reserves en voorzieningen' en de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' worden geraadpleegd.

Overzicht Incidentele baten en lasten

Programma 1 Bestuur

Lasten		2022	2023	2024	2025
Screening wethouderskandidaten	Voor de screening naar de integriteit van de voorgedragen wethouderskandidaten na de gemeenteraadsverkiezingen is een incidenteel bedrag beschikbaar gesteld.	12			
Lasten opstal Vitaal Centrum	Incidentele lasten met de intentie dat het gebouw de OGtent verkocht gaat worden	502			
Storting BR Vastgoed	Het positief resultaat tussen de lasten en opbrengsten van de OGtent worden gestort in de hiervoor opgerichte bestemmingsreserve Vastgoed.	18			
Baten					
Opbrengst opstal Vitaal Centrum	Incidentele opbrengst huur OGtent met de intentie dat het gebouw verkocht gaat worden.	520			
Totaal	Saldo van baten en lasten	-12			

Programma 2 Maatschappij

Lasten		2022	2023	2024	2025
Stichting SHO	Voor het mogelijk maken van nieuwe initiatieven in de Duivense samenleving is incidenteel budget beschikbaar gesteld.	141			
Beheerplan groen	Voor het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR) is eenmalig een budget voor het beheerplan groen beschikbaar gesteld.	12			
VN verdrag	Voor het verbeteren van de toegankelijkheid voor mensen met een beperking is incidenteel budget beschikbaar gesteld.	10			
Onderwijsachterstand beleid	De lasten worden gedekt uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	362	362		
Uitdaagrecht	Voor het invoeren van het uitdaagrecht is incidenteel een uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld.	15			
Statushouders	Uitgaven in het kader van inzetten op het integreren en participeren van statushouders en mensen met een migratieachterstand die al langer in Duiven gevestigd zijn.	28			
Groenonderhoud en vervanging	Voor 2022 t/m 2025 wordt een storting in de reserve gedaan om in de jaren de bekostiging voor groenrenovatie en aanplant/inboet bomen te realiseren. Voor 2022 is voor de uitgaven van groenrenovatie en aanplant/inboet bomen incidenteel budget vanuit de reserve groenonderhoud en vervanging beschikbaar.	104	104	104	104

Groenonderhoud en vervanging	De uitgaven van groenrenovatie en aanplant/inboet bomen wordt gedekt uit de reserve groenonderhoud en vervanging				
Bestuursopdracht RSD	Voor de uitgaven voor de bestuursopdracht is incidenteel voor 2022 en 2023 budget beschikbaar.	281	281		
Baten					
Onderwijsachterstand beleid	Bijdrage specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	362	362		
BR Democratische vernieuwingen	De lasten voor het uitdaagrecht worden gedekt uit de reserve democratische vernieuwingen.	15			
BR Statushouders	De uitgaven voor het inzetten op het integreren en participeren van statushouders worden gedekt uit de reserve statushouders.	28			
BR Groenonderhoud en vervanging	De uitgaven van € 50.000 voor groenrenovatie en aanplant/inboet bomen worden gedekt uit de reserve groenonderhoud en vervanging.	50			
BR Bestuursopdracht RSD	De uitgaven in 2022 en 2023 voor de bestuursopdracht worden gedekt uit de reserve Bestuursopdracht RSD.	281	281		
Totaal	Saldo van baten en lasten	-217	- 104	-104	-104

Programma 3 Omgeving

Lasten		2022	2023	2024	2025
Beheerplan verhardingen en openbare verlichting	Voor het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR) is eenmalig een budget voor de beheerplannen verhardingen en openbare verlichting beschikbaar gesteld.	23			
Actieplan biodiversiteit	Voor het opstellen van een actieplan biodiversiteit is vanuit de omgevingsvisie incidenteel budget beschikbaar gesteld.	35			
Ondersteunen ondernemers	Voor het ondersteunen van ondernemers die gevolgen hebben gehad van Covid is eenmalig budget beschikbaar gesteld.	25			
Advieskosten afvalplan	Voor het opstellen van het nieuwe afvalbeleidsplan is eenmalig budget beschikbaar gesteld.	15			
Uitvoeringsagenda economische visie De Liemers	Voor de uitvoeringsagenda is incidenteel budget beschikbaar gesteld.	31			
Gevolgen grondverontreiniging Nieuwgraaf	Voor de uitgaven van bronbemaling werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf is incidenteel budget beschikbaar	80			
Groenfonds	Voor de uitgaven voor landschapsontwikkelingsprojecten is vanuit de reserve groenfonds incidenteel budget beschikbaar.	24	24	24	24
A 15	Voor de doortrekking A15 en verbreding A12 is incidenteel budget beschikbaar.	125	100	100	100
Betaalbare woningbouw	Voor de uitgaven voor het realiseren van projecten en activiteiten woonbeleid en woonagenda.	71	91	91	91

Circulaire Economie	Voor de energietransitie is incidenteel budget beschikbaar gesteld.	159	159	159	159
Implementatie omgevingswet	Door de uitgestelde invoeringsdatum van de implementatie van de nieuwe omgevingswet is incidenteel budget beschikbaar gesteld.	167	129	129	110
Baten					
Br Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	De uitgaven van bronbemaling binnen het plangebied Nieuwgraaf worden gedekt uit de reserve gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf.	80			
Br Groenfonds	Voor de uitgaven van € 30.000 voor landschapsontwikkelingsprojecten wordt de reserve groenfonds aangesproken. Er wordt een bijdrage van € 6.330 van Euris Windpark Duiven aan het windpark ontvangen en gestort in de reserve Groenfonds.	24	24	24	24
A15	De lasten voor de A15 worden gedekt uit de reserve A15.	125	100	100	100
Betaalbare woningbouw	De uitgaven en inkomsten voor projecten en activiteiten woonbeleid en woonagenda worden gedekt en toegevoegd aan de reserve betaalbare woningbouw.	71	91	91	91
Circulaire Economie	De kosten voor de energietransitie worden gedekt uit de reserve circulaire Economie.	159	159	159	159
Implementatie omgevingswet	De uitgaven voor de implementatie van de nieuwe omgevingswet worden gedekt uit de reserve implementatie omgevingswet.	167	129	129	110
Totaal	Saldo van baten en lasten	-129	0	0	0

Bedragen * € 1.000

Financiële begroting - Conclusie

In de Voorjaarsnota 2021 kondigden we al aan dat de resultaten voor de komende jaren er redelijk positief uitzagen. Mede dankzij de vorig jaar vastgestelde koersnotitie sluiten de jaren 2023 tot en met 2025 met een positief saldo. In deze meerjarenbegroting verwerken we nu ook de uitkomst van de arbitragezaak over extra geld voor de Jeugdzorg en de gevolgen van de septembercirculaire. Dat leidt er toe dat we ook voor 2022 een sluitende begroting kunnen presenteren.

Met behulp van de in de Voorjaarsnota aangegeven kaders is deze meerjarenbegroting samengesteld. In deze Meerjarenbegroting zijn alle financiële gevolgen van speerpunten en aanvullende wensen reeds verwerkt. Daarbij zijn de structurele gevolgen van de coronacrisis nog niet meegenomen. We willen onze begroting hiermee niet belasten en gaan er daarbij van uit dat het Rijk en de provincie ons voor de gevolgen zal compenseren. Tot dusver is gebleken dat de compensatie vanuit het Rijk voldoende is.

In het kader van duurzaam financieel beleid dienen we rekening te houden met de vereisten die de provinciale toezichthouder stelt aan onze begroting om niet onder toezicht te komen: als de eerste jaarschijf van de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht. Conform de eisen van onze toezichthouder, de provincie Gelderland, zijn we verplicht om de begroting sluitend te krijgen voor de jaren 2023 tot en met 2025. Vooral het sluitend krijgen van de jaarschijf 2023 leek lastig te worden. De uitkomst van de arbitragezaak over extra geld voor Jeugdzorg maakt het beeld echter ineens heel anders. Het Rijk heeft door deze uitkomst voor 2022 € 1,4 miljard extra geld toegevoegd aan de Algemene Uitkering waardoor vrijwel alle gemeenten (inclusief Duiven) het eerste jaar in hun meerjarenbegroting (2022) sluitend kunnen maken. Daarmee vervalt onze oorspronkelijke verplichting om 2023 sluitend te maken.

Het is wachten op de formatie van een nieuwe regering. De nieuwe regering zal uitspraken moeten gaan doen over het structureel toekennen van extra gelden en het compenseren van gemeenten voor uitgaven die ze op andere gebieden doen. Tot de formatie zullen er structureel geen extra gelden worden toegekend. Landelijk is met de toezichthouders afgesproken dat gemeenten 75% van de extra toegezegde gelden structureel in hun meerjarenbegroting mogen verwerken. Dit om het structurele beeld van de gemeenten niet al te zeer te vertroebelen en om te voorkomen dat gemeenten worden gedwongen tot allerlei aanvullende taakstellingen.

De herverdeling van het Gemeentefonds lijkt voor onze gemeente niet goed uit te pakken. In de Meicirculaire 2022 zal de nieuwe verdeling worden doorgevoerd. Voorlopig ziet het er naar uit dat we er zo'n € 15 per inwoner op achteruit gaan. Ook onze verbonden partijen zijn volop aan het zoeken naar mogelijkheden om in de toekomst hun taken te kunnen blijven uitvoeren. Waarbij toch vaak naar de deelnemende gemeente wordt gekeken om het financiële plaatje sluitend te maken. Zo heeft de regio Arnhem-Nijmegen al aangegeven dat de gemeentelijke bijdrage omhoog moet en is de nieuwe verdeling van de kosten voor de VGGM wel heel nadelig voor Duiven.

De winstverwachting en het moment van winstuitname van de grondexploitatie is bijgesteld. Vooralsnog is dit een reële weergave van de huidige markt. Een verslechtering van de markt kan ervoor zorgen dat er opnieuw tekorten in de begroting ontstaan. Gezien het stadium waarin onze grondexploitatie zich bevindt (veel grond ligt bouwrijp klaar en moet alleen nog verkocht worden) kan een verder herstel van de markt direct positieve gevolgen voor de grondexploitatie hebben. En dat herstel is duidelijk merkbaar. In 2022 hebben we al een paar grote verkopen weten te realiseren.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, vennootschapsbelastingplichtig. Lang is er veel onduidelijk geweest over te hanteren uitgangspunten. Eind 2018 en begin 2019 zijn door de belastingdienst een aantal uitgangspunten gedefinieerd om eenduidigheid, met name over de resultaatbepaling bij de grondexploitaties, te creëren. De aangiften tot en met 2019 zijn allemaal ingediend. Voor de aangifte over het jaar 2020 is uitstel verleend tot 1 mei 2022. Wij verwachten de aangifte in de tweede helft van dit jaar (2021)

te kunnen doen. Vooralsnog verwachten wij de komende jaren nog geen daadwerkelijke betaling te moeten doen.

Algemene Uitkering

De Algemene Uitkering en de hoogte daarvan blijven erg onzeker. Een groot deel van de gelden voor het Sociaal Domein zijn inmiddels onderdeel van de Algemene Uitkering. In de septembercirculaire 2021 worden de uitkomsten van de arbitragezaak inzake extra geld voor Jeugdzorg verwerkt. Het onderzoek naar meer (structurele) middelen voor duurzaamheidsmaatregelen is gestart. In deze regeringsperiode worden geen structurele middelen meer toegevoegd in het Gemeentefonds.

De stand van de Algemene Reserve

Naar verwachting wordt de stand van de Algemene Reserve eind 2021 € 7,3 miljoen. De Algemene Reserve is onderdeel van de berekening van het weerstandsratio en dit ratio bedraagt per 1 januari 2022 1,75 bij een gemiddeld risico. Het uitgangspunt omtrent dit ratio is dat deze ligt tussen 1,4 en 2,0 (ruim voldoende). Dit betekent dat het weerstandsvermogen van de gemeente Duiven ruim voldoende is om de beschreven risico's te dekken.

Daarnaast is het streven van de gemeente Duiven om een solvabiliteitsratio te behalen van 35%. Dit betreft een vergelijking van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. In 2022 wordt een solvabiliteitsratio van 25,9% verwacht. Dit ratio groeit in 2025 naar 31,7%.

Speerpunten/nieuw beleid

In totaal is er in deze begroting voor ruim € 544.000 in 2022 aan extra kosten ingebracht om in te spelen op speerpunten en aanvullende wensen. Door de stand van de Algemene Reserve en het ruim voldoende weerstandsvermogen kunnen we deze incidentele kosten eenmalig opvangen. De structurele gevolgen van de Voorjaarsnota zijn in deze begroting verwerkt. De vorig jaar in de "Koersnotitie" vastgestelde bezuinigingsmaatregelen zijn in deze begroting gerealiseerd.

Conclusie

De financiële positie van de gemeente Duiven is redelijk. De stand van de Algemene Reserve is boven het minimale niveau en het weerstandsvermogen is ruim voldoende. Met de structurele doortelling van de extra Rijksgelden kan het uitgavenpatroon worden afgedekt. De ontwikkelingen op woningbouwgebied kunnen in de toekomst nog extra risico's geven. Ook de Circulaire Economie zal in de komende jaren meer van ons gaan vragen aan personeel en middelen. De hoogte van de Algemene Uitkering is ook onzeker. Het blijft zaak de bestaande ambities te spiegelen aan de financiële mogelijkheden. De structurele doorwerking van maatregelen moet wel binnen de financiële ruimte passen.

Bijlagen

Kerngegevens

	Werkelijk per 1 januari 2021	Geraamd per 1 januari 2022
<i>Inwoners:</i>		
Jonger dan 20 jaar	5.299	5.298
van 20 - 64 jaar	14.795	14.795
van 65 jaar en ouder	4.971	4.968
Totaal	25.065	25.060
<i>Bijstandsgerechtigden:</i>		
IOAW	43	44
IOAZ	3	3
BBZ	1	1
WWB	386	394
Totaal	433	442
Fysieke structuur		
Woningen	10.755	10.753
Bijzondere woongebouwen	5	5
Aantal woonruimten	10.760	10.758
Oppervlakte gemeente	3.516 ha	3.516 ha
Waarvan binnenwater	126 ha	126 ha
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	226	226
- Weg - licht belast	332	332
- Weg in woongebied	631	631
- Weg in verblijfsgebied	343	343
- Fietspaden	148	148
Openbaar groen (in m² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m² x 1.000)	185	185
Bermen (in m² x 1.000)	309	309
Bermen (in m x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.512	5.517
Financiële structuur (bedragen x € 1.000)		
	Rekening 2020	Begroting 2022
Uitgaven/inkomsten voorcalculaties	67.408	65.362
Opbrengst belastingen/retributies:	12.283	13.156
- Onroerende-zaakbelastingen	5.731	6.429
- Hondenbelasting	174	174
- Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	2.187	2.482
- Rioolheffing	2.429	2.757
- Toeristenbelasting	125	177
- Precariobelasting	265	0
- Reclamebelasting	48	50
- Marktgelden	0	3
- Lijkbezorgingsrechten	51	60
- Leges omgevingsvergunning	800	767
- Overige leges	473	257
Algemene Uitkering Gemeentefonds	36.295	35.048
Stand reserves en voorzieningen		
	per 31/12/2020	per 31/12/2021
Algemene Reserve	9.459	7.351
Bestemmingsreserves	19.868	19.903

Voorzieningen	25.077	26.220
Totaal	54.404	53.474
<i>Bedragen x € 1.000</i>		

Berekening tarieven afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
<i>Voorcalculaties</i>				
Reinigen openbaar gebied (33% van de kosten)	43.639	43.551	43.551	43.551
Salariskosten reinigen openbaar gebied (33% van de kosten)	107.004	107.004	107.004	107.004
Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	1.316.052	1.308.353	1.316.613	1.333.742
Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-320.518	-320.518	-320.518	-320.518
Afvalaanbiedstation	378.971	380.731	379.306	379.306
Opbrengsten afvalaanbiedstation	-177.600	-177.600	-177.600	-177.600
Kosten heffing en invordering	8.509	10.602	10.602	10.602
Salariskosten TV 7.3	715.486	715.486	715.486	715.486
Vervangingsinvesteringen				
	2.071.543	2.067.609	2.074.444	2.091.572
BTW 21%	267.428	275.800	265.747	275.381
Totaal	2.338.970	2.343.409	2.340.191	2.366.954
Kwijtschelding	110.000	110.000	110.000	110.000
Oninbaar/leegstand	35.000	35.000	35.000	35.000
Totale kosten voor afvalstoffenheffing	2.483.970	2.488.409	2.485.191	2.511.954
Containers				
Grondgebonden aansluiting	9.413	9.413	9.413	9.413
Hoogbouwaansluitingen	1.345	1.345	1.345	1.345
Nieuwbouw 1/2	0	0	0	0
Totaal aantal containers	10.758	10.758	10.758	10.758
Grondgebonden huishoudens				
Vastrecht	1.684.927	1.689.634	1.686.810	1.710.342
Variabel rest uitgaande van 10 ledigingen	444.950	444.950	444.950	444.950
Variabel rest 240 liter	45.746	45.746	45.746	45.746
Hoogbouw aansluitingen				
Vastrecht	240.755	241.428	241.024	244.387
Variabel uitgaande van 35 stortingen	65.905	65.905	65.905	65.905
Nieuwbouw 1/2				
Vastrecht	0	0	0	0
Variabel rest uitgaande van 10 ledigingen	0	0	0	0
Opbrengsten afvalstoffenheffing	2.482.283	2.487.662	2.484.435	2.511.330

Bedragen in €

Tarieven in €

	2021	2022	2023	2024	2025
Vastrecht grondgebonden huishoudens	190,00	179,00	179,50	179,20	181,70

	2021	2022	2023	2024	2025
Variabel tarief rest 140 liter	3,34	5,00	5,00	5,00	5,00
Variabel tarief rest 240 liter	5,75	8,90	8,90	8,90	8,90
Vastrecht hoogbouw aansluitingen	190,00	179,00	179,50	179,20	181,70
Variabel tarief hoogbouwaansluitingen	1,14	1,40	1,40	1,40	1,40
Tarief:					
Grondgebonden huishoudens (10 aanbiedingen)	230,08	229,00	229,50	229,20	231,70
Hoogbouw aansluitingen (35 aanbiedingen)	229,90	228,00	228,50	228,20	230,70

Berekening tarieven rioolrecht**Rioolrecht 2022-2025**

	2022	2023	2024	2025
Kosten				
<i>Op basis van voorcalculaties</i>				
Water Taken Plan	0	3.000	0	20.000
- te compenseren BTW	0	630	0	4.200
Wegen	20.000	20.000	20.000	20.000
- te compenseren BTW	4.200	4.200	4.200	4.200
Riool	845.421	852.088	854.171	856.254
- te compenseren BTW	122.739	117.489	117.489	117.489
Rioolgemalen en randvoorzieningen	450.247	452.909	455.790	459.790
- te compenseren BTW	45.045	45.045	45.045	45.045
Lasten heffing en invordering (excl. deurwaarder)	30.676	27.176	27.176	27.176
- te compenseren BTW	5.392	5.392	5.392	5.392
Totale salariskosten	497.898	497.898	497.898	497.898
- te compenseren BTW	104.559	104.559	104.559	104.559
Vervangingsinvesteringen in het kader van het Water Taken Plan	98.700	45.150	45.150	52.500
Totaal	2.224.877	2.175.535	2.176.869	2.214.502
Bijdrage in voorziening	532.433	630.769	670.891	678.822
Totale kosten	2.757.309	2.806.304	2.847.760	2.893.324
Opbrengsten	2.713.887	2.710.609	2.707.334	2.707.334
Opbrengsten + 1,6% in 2022, in 2023 1,9%, in 2024 en in 2025 1,6% prijsindex.	2.757.309	2.806.304	2.847.760	2.893.324
Tekort	0	0	0	0
In percentages per jaar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Tarief

	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	€ 1,76	€ 1,79	€ 1,82	€ 1,85	€ 1,88

Bedragen in €

Overzicht van reserves en voorzieningen

Overzicht verloop reserves

	Beginstand 1-1-2021	mutatie 2021	Beginstand 1-1-2022	Mutatie 2022	Eindstand 31-12-2022
Algemene Reserve	9.458.916	-2.107.861	7.351.055	0	7.351.055
Bestemmingsreserves:					
Bestemmingsreserve Vastgoed	274.064	18.338	292.402	18.337	310.739
Protocol agressie	10.000	0	10.000	0	10.000
Combinatiefuncties	41.509	0	41.509	0	41.509
Bijzondere bijstand	106.695	0	106.695	0	106.695
Statushouders	177.151	-28.293	148.858	-28.293	120.565
Nieuwe Wet inburgering	71.000	0	71.000	0	71.000
Bestuursopdracht RSD	0	561.480	561.480	-280.740	280.740
Groen Onderhoud en vervanging	445.727	103.900	549.627	53.900	603.527
Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	281.124	0	281.124	-80.000	201.124
Het groenfonds	197.472	-24.104	173.368	-23.670	149.698
Ontwikkeling A15	1.077.719	-165.000	912.719	-125.000	787.719
Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.974.140	-809.500	1.164.640	0	1.164.640
Erfgoed- en archeologiefonds	3.300	-3.300	0	0	0
Kwaliteit openbare ruimte	4.244	-4.244	0	0	0
Betaalbare woningbouw	880.147	94.000	974.147	-71.000	903.147
Circulaire economie	826.116	-159.390	666.726	-159.390	507.336
Vitale dorpen en wijken	394.803	-20.000	374.803	0	374.803
Implementatie nieuwe omgevingswet	0	535.500	535.500	-166.950	368.550
Experimenten Democratische vernieuwingen	33.500	0	33.500	-15.000	18.500
Totaal bestemmingsreserves	6.798.711	99.387	6.898.099	-877.806	6.020.293
Geblokkeerde Bestemmingsreserves					
3e kunstgrasveld hockey	23.611	-23.611	0	0	0
Stimuleringsfonds	339.795	0	339.795	0	332.442
Geblokkeerde reserve	12.664.793	0	12.664.793	0	12.664.793
Totaal geblokkeerde bestemmingsreserves	13.028.199	-23.611	13.004.588	0	13.004.588
Totaal	29.285.826	-2.032.085	27.253.742	-877.806	26.375.936

Bedragen in €

Algemene Reserve

Beheerder: Ondersteuning/Team advies

Doel

De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente.

Besteding

De reserve wordt gevoed met eventuele jaarrekeningsaldi en positieve resultaten van grondexploitaties. Onttrekkingen worden geraamd op basis van specifieke voorstellen of negatieve rekeningsaldo /resultaten grondexploitaties.

Omvang en mutaties

Stand per 01-01-2021 € **9.458.916**

Onttrekkingen 2021

Implementatie Omgevingswet € 535.500

Bestuursopdracht RSD € 561.480

Versnellen woningbouw € 364.000

Aankoop Biezenkamp € 1.488.920

Sloop Tempelstraat 1 € 11.246

Sloop Walcherenstraat 5 € 324.001

Totaal onttrekkingen € **3.285.147**

Stortingen 2021

Rekeningsaldo 2020 € 1.177.286

Totaal stortingen € **1.177.286**

Stand per 31-12-2021 € **7.351.055**

Onttrekkingen 2022: € 0

Stortingen 2022: € 0

Stand per 31-12-2022 € **7.351.055**

Bestemmingsreserves Programma Bestuur**Bestemmingsreserve "Protocol agressie"**

Beheerder: Griffie Duiven

Doel

Het treffen van een voorziening voor raads-, collegeleden en fractieassistenten tegen eventuele niet gedekte kosten voor psychosociale ondersteuning en nazorg als gevolg van agressie.

Besteding

Onbekend.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022 € **10.000**

Onttrekkingen 2022: €

Stortingen 2022: €

Stand per 31-12-2022 € **10.000**

Bestemmingsreserve "Vastgoed"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ordening

Doel

Deze reserve is gevormd om nadelige resultaten op de exploitatie van het gebouw in het Vitaal Centrum te kunnen opvangen. De reserve wordt gevoed met positieve resultaten die zich voordoen in de exploitatie.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022 € **292.402**

Onttrekkingen 2022: €

Stortingen 2022: € 18.337

Stand per 31-12-2022 € **310.739**

Besteding

Deze reserve wordt ingezet voor eventuele afschrijvingen, kleine aanpassingen en onvoorziene uitgaven ten behoeve van het pand in het Vitaal Centrum.

Bestemmingsreserves Programma Maatschappij**Bestemmingsreserve "Combinatiefuncties"**

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Besteding

Ter dekking van kosten van activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van de combinatiefunctionarissen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2022	€	41.509
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	41.509

Bestemmingsreserve "Bijzondere bijstand"

Beheerder: Team Wijk Overstijgend Team

Doel

Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter egalisatie van het exploitatieoverschot of -tekort van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitgaven bijzondere bijstand.

Besteding

Voor egalisatie exploitatie overschot of tekort.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2022	€	106.695
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	106.695

Bestemmingsreserve "Groenonderhoud en - vervanging"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Het in enig jaar kunnen renoveren van het groen en ter egalisatie van kosten.

Besteding

De komende jaren staan groenrenovaties en aanplant/inboet bomen in de planning waarvoor de reserve zal worden ingezet.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2022	€	549.627
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	50.000
<i>Stortingen 2022:</i>		
storting vanuit exploitatie	€	40.000
storting vanuit exploitatie	€	63.900
Stand per 31-12-2022	€	603.527

Bestemmingsreserve "Democratische vernieuwingen"

Beheerder: Team Binnenste Buiten

Doel

Onze inwoners in de gelegenheid te stellen om te participeren bij experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.

Besteding

Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven van nieuwe experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2022	€	33.500
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	15.000
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	18.500

Bestemmingsreserve "Statushouders"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Ter dekking van de uitgaven in het kader van nieuwe aanpak integratie statushouders. De nieuwe aanpak houdt drie sporen:

- verder inzetten op het integreren en participeren van statushouders en mensen met een migratieachtergrond die al langer in Duiven gevestigd zijn. Met ingang van 2019 is met de nieuwe aanpak gestart.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	148.858
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
1e turap 2021	€	28.293
<i>Stortingen 2022:</i>		
	€	
Stand per 31-12-2022	€	120.565

- Verder inzetten op integrale aanpak van participatie en integratie van nieuwkomers (statushouders en mensen met een migratieachtergrond)
- Voorbereiding implementatie landelijke wetwijziging wet inburgering.

Besteding

De hoogte van de exacte uitgaven in dit kader voor 2020 zijn (nog) niet bekend.

Bestemmingsreserve "Nieuwe wet inburgering"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Deze bestemmingsreserve is gereserveerd ter dekking van de kosten voor de invoering / implementatie van de Nieuwe Wet Inburgering.

Besteding

Ter dekking van de uitgaven voor de invoering van de Nieuwe Wet Inburgering

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	71.000
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
	€	
<i>Stortingen 2022:</i>		
	€	
Stand per 31-12-2022	€	71.000

Bestemmingsreserve "Bestuursopdracht RSD"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

De Bestuursopdracht aan de RSD zal in 2022 en 2023 leiden tot een investering van in totaliteit € 561.840 en zal uiteindelijk in 2023 t/m 2025 leiden tot een besparing.

Besteding**Omvang en mutaties**

Stand per 1-1-2022	€	561.480
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
	€	280.740
<i>Stortingen 2022:</i>		
	€	
Stand per 31-12-2022	€	280.740

Bestemmingsreserve Programma Omgeving**Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"**

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging, afkomstig van stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	281.124
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
Bodemsanering Fresh & Fast	€	80.000
<i>Stortingen 2022:</i>		
	€	
Stand per 31-12-2022	€	201.124

Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves "Vuilstort Westervoort" (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en "Wasserij Nieuwgraaf 19". Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Besteding

Een deel van de reserve wordt in 2022 aangewend voor de bodemsanering op de kavel van Fresh en Fast. Daarnaast zal de retourbemaling ook verwijderd worden. Aanwending van de resterende reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijpmaken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2022	€	173.368
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
Landschapsontwikkelingsprojecten	€	30.000
<i>Stortingen 2022:</i>		
Bijdrage windpark	€	6.330
Stand per 31-12-2022	€	149.698

Besteding

De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordien zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog uitgaven voor het lopende project "gronden voor natuur".

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"

Beheerder: Team Projectenbureau

Doel

Reserve is gevormd ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2022	€	912.719
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
	€	125.000
<i>Stortingen 2022:</i>		
	€	
Stand per 31-12-2022	€	787.719

Besteding

In de begroting is voor 2021 en 2022 een bedrag van € 125.000 en voor 2023 en 2024 een bedrag van € 100.000 opgenomen voor externe inhuur en specifieke advieskosten voor externe deskundigheid en expertise. Daarbij is inzet niet ieder jaar hetzelfde. In de Tussenrapportage 2020 is bepaald dat de hierboven genoemde jaarbudgetten niet meer uit de algemene middelen maar uit deze reserve worden gedekt om zodoende het begrotingssaldo hier niet mee te belasten. Dit lijkt voor de Bestemmingsreserve A15 echter een zware aderlating te kunnen worden. Met als gevolg dat de Bestemmingsreserve A15 aan het eind of zelfs gedurende de periode tot en met 2026 aangevuld moet worden zodat we aan de geormerkte verplichtingen kunnen voldoen.

Bestemmingsreserve "Fonds bovenwijkse voorzieningen"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent "Bovenwijkse voorzieningen" op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	1.164.640
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	1.164.640

Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een opdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.

Besteding

In de Structuurvisie, vastgesteld in 2015, is een meerjarenbegroting Fonds Bovenwijks opgesteld met de te ontvangen bijdragen uit ruimtelijke ontwikkelingen, alsmede een investeringsschema voor de uitvoering van voorgenomen en geplande projecten.

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-)woningvoorraad. De raad heeft het nieuwe woonbeleid vastgesteld op 8 mei 2017.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	974.147
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
versnelling woningbouw	€	91.000
<i>Stortingen 2022:</i>		
PSZ Hoflaan Loo	€	20.000
Stand per 31-12-2022	€	903.147

Besteding

Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

In de raadsvergadering van 22 juni 2021 is de grondexploitatie 'PSZ Hoflaan Loo vastgesteld'. Hierbij wordt € 20.000 aan het eind van deze grondexploitatie gestort in de bestemmingsreserve 'Betaalbare woningbouw'. Voorwaarde is dat de grondexploitatie met een winst van meer dan € 20.000 afsluit.

Bestemmingsreserve "Circulaire economie"

Beheerder: Team

Doel

Deze reserve is gevormd naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2019. Het bedrag wordt ingezet om de benodigde middelen voor de Energietransitie en de vastgestelde ambitie hiervan te bekostigen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	666.726
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
Conform Voorjaarsnota 2019	€	159.390
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	507.336

Besteding

De uitgaven betreffen organisatiekosten, planvoorbereidingskosten en andere proceskosten in het kader van energietransitie. De exacte hoogte van deze uitgaven is voor 2022 niet bekend, geschat wordt dat hiermee met ingang van 2020 € 159.390 is gemoeid.

Bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken"

Beheerder: Team Binnenste Buiten

Doel

Zoals aangegeven in de Voorjaarsnota 2019 is deze reserve gevormd om de kosten te dekken voor het faciliteren van nieuwe initiatieven en het kunnen inrichten en uitvoeren van nieuwe samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	374.803
<i>Onttrekkingen 2022</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	374.803

Besteding

Ter dekking van projecten voor Vitale dorpen en wijken. Voor 2022 is niet bekend welke uitgaven in dit kader worden gedaan.

Bestemmingsreserve "implementatie Omgevingswet"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Zoals aangegeven in de Voorjaarsnota 2021 is deze reserve gevormd om de kosten te dekken voor de implementatie van de nieuwe Omgevingswet.

Besteding

Ter dekking van diverse kosten voor implementatie van de nieuwe Omgevingswet.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	535.500
<i>Onttrekkingen 2022</i>	€	166.950
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	368.550

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds"

Beheerder: Team Ruimtelijke ontwikkeling

Doel

In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van "zachte leningen". De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	339.795
<i>Onttrekkingen 2022</i>	€	p.m.
<i>Stortingen 2022:</i>	€	p.m.
Stand per 31-12-2022	€	339.795

Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Besteding

In totaal staan er eind 2020 nog 10 startersleningen open met een saldo van € 118.734.

Bestemmingsreserve Geblokkeerde reserve

Beheerder: Team financieel advies

Doel

Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer. Deze reserve is gevormd door de geblokkeerde bestemmingsreserves van Nuon Vattenfall, Bouwfonds en Vitens samen te voegen tot een geblokkeerde reserve.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€ 12.664.793
<i>Onttrekkingen 2022</i>	€
<i>Stortingen 2022:</i>	€
Stand per 31-12-2022	€ 12.664.793

Besteding

Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

Voorzieningen
Overzicht verloop voorzieningen

	Beginstand 1-1-2021	Mutaties 2021	Beginstand 1-1-2022	Mutaties 2022	Eindstand 2022
Pensioenen wethouders	2.449.389	58.880	2.508.269	58.800	2.567.149
Voorziening vastgoed ontwikkeling	1.683.493	0	1.683.493	0	1.683.493
Dubieuze debiteuren	132.866	-500	132.366	-500	131.866
Groot onderhoud algemene accommodaties	572.693	-58.221	514.472	48.381	562.853
Ontslaguitkering burgemeester	240.728	-100.000	140.748	-80.000	60.748
Dubieuze debiteuren RSD	436.768	0	436.768	0	436.768
Groot onderhoud sportaccommodaties	1.102.095	82.872	1.184.967	143.409	1.328.376
Groot onderhoud culturele accommodaties	553.331	55.148	608.479	54.972	663.451
Onderhoud wegen	8.066.436	773.602	8.840.038	-1.271.147	7.568.891
Riolering artikel 44 lid 2	10.283.977	721.326	11.545.303	532.433	12.077.736
Verliesgevende complexen grex	3.540.863	91	3.540.954	0	3.540.941
Afwikkeling complexen grex	490.235	390.735	99.500	0	99.500
Kapitaallasten afvalinzameling	28.068	0	28.068	0	28.068
Afvalinzameling	235.650	0	235.650	0	235.650
A15	514.142	0	514.142	0	514.142
Totaal voorzieningen	30.870.754	1.142.463	32.013.216	-513.572	31.499.644

Bedragen in €
Voorzieningen programma Bestuur
Voorziening "Pensioenen wethouders"

Beheerder: Team HR

Doel

De voorziening is gevormd voor de direct opeisbare verplichtingen van de toekomstige pensioenen wethouders.

Besteding

De besteding is afhankelijk van de "rekenrente" en toekomstige pensioenverplichtingen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	2.508.269
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	20.000
<i>Stortingen 2022:</i>	€	78.880
Stand per 31-12-2022	€	2.567.149

Voorziening "ontslaguitkering burgemeester"

Beheerder: Team HR

Doel

De gemeente is op basis van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verplicht om wachtgeld en een tegemoetkoming in de verhuiskosten te betalen. Daarnaast is de gemeente verplicht om op basis van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers een voorziening voor de kosten hiervan te vormen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	140.748
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	80.000
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	60.748

Besteding

Uit deze voorziening zal het wachtgeld van de burgemeester betaald worden.

Voorziening "Vastgoed ontwikkeling"

Beheerder: Team Projectenbureau

Doel

Voorziening ten behoeve van verschil vervaardigingskosten en getaxeerde waarde per ultimo van het jaar. Voor de bepaling van deze actuele waarde is een taxatierapport opgesteld. De getaxeerde waarde was op de peildatum 31 december 2016 lager dan de vervaardigingskosten van het vastgoed.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	1.683.493
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	1.683.493

Besteding

Bij verkoop van het vastgoed wordt de voorziening aangesproken voor een (boek)verlies.

Voorziening "Dubieuze debiteuren"

Beheerder: Team Financiële Administratie

Doel

Deze voorziening is gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Besteding

De mutaties zijn afhankelijk van afwikkeling debiteuren in enig jaar. Onderbouwing saldo:

- oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 82.366
- oninbare debiteuren belastingen € 50.000.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	132.366
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	50.000
<i>Stortingen 2022:</i>	€	49.500
Stand per 31-12-2022	€	131.866

Voorziening "Groot onderhoud algemene accommodaties"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Voorziening ten behoeve van egalisatie kosten groot onderhoud algemene accommodaties.

Rente

Inflatiecorrectie 2%.

Besteding

Jaarlijkse onttrekking voor werkelijke kosten groot onderhoud van de betreffende gebouwen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	514.472
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
Onderhoudsmaatregelen	€	72.675
<i>Stortingen 2022:</i>		
Rente	€	12.559
Dotatie onderhoud	€	100.292
Stand per 31-12-2022	€	554.648

Voorzieningen programma Maatschappij

Voorziening "Dubieuze debiteuren RSD"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Voorziening voor dubieuze debiteuren in het kader van artikel 69 Participatiewet waarvan uitvoering plaatsvindt bij de RSD.

Besteding

Op basis van informatie van de RSD vindt jaarlijks een berekening plaats van de stand van de voorziening. In de jaarrekening brengen we de voorziening op peil.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	436.768
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	436.768

Voorziening "Groot onderhoud sportaccommodaties"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Voorziening ten behoeve van egalisatie kosten groot onderhoud sport accommodaties.

Rente

Om de prijsstijgingen te compenseren wordt jaarlijks 2% inflatiecorrectie toegevoegd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	1.184.967
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	14.500
<i>Stortingen 2022:</i>		
Rente	€	23.699
Dotatie onderhoud	€	134.210
Stand per 31-12-2022	€	1.328.376

Besteding

Rekening houdende met vrijval wegens te amoveren accommodaties en een acceptabele marge van ongeveer 5% tussen enerzijds de planning en anderzijds de waarde van reserveringen op een termijn van 25 jaren binnen de volle breedte van het GOG, wordt deze voorziening toereikend geacht. De onttrekking betreft vervanging lichtbronnen en re-topping sportvloer. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 bedraagt de raming totaal € 208.200.

Voorziening "Groot onderhoud culturele accommodaties"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Voorziening ten behoeve van egalisatie kosten groot onderhoud culturele accommodaties. Het betreft hier het wijkhuis van Droo, het kleutergebouw van de Joannesschool en het gebouw aan het Eilandplein.

Rente

Om de prijsstijgingen te compenseren wordt jaarlijks 2% inflatiecorrectie toegevoegd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	608.479
<i>Onttrekkingen 2022</i>	€	27.000
<i>Stortingen 2022</i>		
Rente	€	12.170
Dotatie onderhoud	€	69.802
Stand per 31-12-2022	€	663.451

Besteding

Rekening houdende met vrijval wegens te amoveren accommodaties en een acceptabele marge van ongeveer 5% tussen de planning en de waarde van reserveringen op een termijn van 25 jaren binnen de volle breedte van het GOG, wordt deze voorziening toereikend geacht. De onttrekking betreft vervanging accu's noodverlichtingen schilderwerk. Voor de jaren 2022-2025 bedraagt de raming totaal € 36.500.

Voorzieningen programma Omgeving

Voorziening "Onderhoud wegen"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen rechtstreeks op deze voorziening worden geboekt.

Rente

Om de prijsstijgingen te compenseren wordt jaarlijks 2% inflatiecorrectie toegevoegd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	8.840.038
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
Onderhoudsmaatregelen	€	2.597.948
<i>Stortingen 2022:</i>		
Rente	€	176.801
Stortingen vanuit jaarschijf 2022	€	1.150.000
Stand per 31-12-2022	€	7.568.891

Besteding:

Verwachte ontwikkelingen 2022 tot en met 2025:

Voorziening wegbeheer	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	8.840	7.569	8.897	9.641
Toevoeging aan de voorziening	1.327	1.377	1.402	1.418
Onttrekking aan de voorziening	2.598	49	658	1.332
Stand per 31 december	7.569	8.897	9.641	9.727

Vanaf 2015 worden de onderhoudskosten voor civiele kunstwerken uit deze voorziening gedekt omdat de bestemmingsreserve "Civiele kunstwerken" vanaf dat moment niet meer toereikend is.

Voorziening "Riolering artikel 44 lid 2 BBV"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringen in de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	11.545.303
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
	€	
<i>Stortingen 2022:</i>		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	532.433
Stand per 31-12-2021	€	12.077.736

Besteding

Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen te kunnen bekostigen.

Voorziening "Verliesgevende complexen grondexploitaties"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen van de grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	3.540.953
<i>Onttrekkingen 2022:</i>		
	€	pm
<i>Stortingen 2022:</i>		
	€	pm
Stand per 31-12-2022	€	3.540.953

De herziene exploitatieberekening van de complexen Vitaal Centrum Duiven en Seingraaf geven een verlies op einddatum aan van in totaal € 3.919.158. Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op startwaarde) conform BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel. Het rentepercentage (disconteringsvoet) bij deze berekening is door de BBV gesteld op 2%. Jaarlijks zal na de herziening van de exploitatieberekeningen worden bekeken of de voorziening nog toereikend is.

Besteding

In de voorziening is een bijdrage opgenomen voor de afwikkeling van een verwacht verlies op de volgende complexen:

Exploitatie	Resultaat
Vitaal Centrum Duiven	€ 2.485.892
Seingraaf	€ 1.055.062
Totaal	€ 3.540.954

Voorziening "Afwikkeling complexen"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel

Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied. De kosten voor afwikkelingen van eerder afgesloten complexen worden uit de voorziening betaald.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	99.500
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	99.500

Besteding na 31 december 2021

Wrm/nazorg afgesloten complexen	€ 17.500
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	€ 17.500
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	€ 10.000
Stelpost onvoorzien, diversen en prijsstijgingen	€ 7.500
Publiekrechtelijke heffingen	€ 1.000
Verplaatsen boom Rijksweg 64 (Vergertlaan)	€ 5.000
Welleveld grex 2018 t/m 2020	€ 41.000
Totaal	€ 99.500

Voorziening "Afvalinzameling (kapitaallasten)"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Besteding

Afhankelijk van de mate waarin investeringen worden ingehaald of uitgesteld.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	28.068
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	28.068

Voorziening "Afvalinzameling"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel

Deze voorziening wordt ingezet om de uitgaven met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval te bekostigen.

Besteding

Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van kosten met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	235.650
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	235.650

Voorziening "A15"

Beheerder: Team Projecten

Doel

Deze voorziening wordt ingezet om alle gemeentelijke kosten en inkomsten met betrekking tot een voortvarende vergunningverlening en toezicht tot aan de oplevering (inclusief nazorg) van het Project ViA15 te egaliseren.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2022	€	514.142
<i>Onttrekkingen 2022:</i>	€	
<i>Stortingen 2022:</i>	€	
Stand per 31-12-2022	€	514.142

Besteding

Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de vergunningverlening en het bouwtoezicht ook alle extra (inhuur) kosten voor een voortvarende afhandeling.

Vervangingsinvesteringen

Overzicht vervangingsinvesteringen 2022-2025

Omschrijving	Investering	Jaar	2022	2023	2024	2025
Groen						
renovatieprojecten 2021	60.000	2022		3.200	3.200	3.200
rotonde Graafsingel, Westsingel, Oostsingel	40.000	2022		2.133	2.133	2.133
Herinrichting groen Groessen	82.000	2022		4.373	4.373	4.373
Openbare verlichting						
Vervanging armaturen	110.000	ieder jaar		6.600	13.200	19.800
Rioleringsplan *1						
Voorbereiden renovatie Vergert Oost	25.000	2022		917	917	917
Afkoppelen riolering Loostraat	250.000	2022		9.167	9.167	9.167
Meekoppelkansen klimaatregelen	125.000	ieder jaar		4.583	9.167	13.750
Vervanging iba's	30.000	ieder jaar		2.600	5.200	7.800
Vervanging rioolgemalen	40.000	2022		3.467	3.467	3.467
Vervanging rioolgemalen	60.000	vanaf 2023 ieder jaar			5.200	10.400
Vervanging gemalen bouwkundig	35.000	2025				
Speeltuinen/-weiden						
Speeltoestellen	20.000	ieder jaar		2.400	4.800	7.200
Sporthal Triominos						
Vervanging turnvloer	27.500	2022		3.300	3.300	3.300
Buissportterreinen						
Veldverlichting trainingsvelden	65.750	2022		4.603	4.603	4.603
Toplaagrenovatie trainingsveld Immerloo	15.000	2023			1.300	1.300
Toplaagrenovatie veld 5 DVV	45.000	2023			3.900	3.900
Toplaagrenovatie veld 6 DVV	45.000	2023			3.900	3.900
Trainingsvelden DVV	80.000	2023			9.600	9.600
Toplaagrenovatie MHC de Westerduiven	100.000	2022		12.000	12.000	12.000
Renovatie MHC de Westerduiven	165.000	2022		8.800	8.800	8.800
Hekwerken MHC de Westerduiven	50.000	2022		3.500	3.500	3.500
Huishoudelijk afval/afvalaanbiedstation						
Vervanging ondergrondse glascontainers	10.000	2022		1.450	1.450	1.450
Vervanging ondergrondse papiercontainers	10.000	2022		1.450	1.450	1.450
Vervanging afvalaanbiedstation	21.000	2022		2.520	2.520	2.520
Vervanging ondergrondse restcontainers	20.000	2023			2.900	2.900
Vervanging ondergrondse papiercontainers	20.000	2023			2.900	2.900
Vervangingen afvalaanbiedstation	33.500	2023			4.020	4.020
Vervanging ondergrondse restcontainers	10.000	2024				1.450
Vervanging ondergrondse restcontainers	20.000	2025				

Omschrijving	Investering	Jaar	2022	2023	2024	2025
Vervanging ondergrondse papiercontainers	20.000	2025				
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen						
Gemeentehuis Duiven elektrotechnische installaties	31.000	2022		1.860	1.860	1.860
Gemeentewerf Duiven	27.700	2022		1.662	1.662	1.662
Algemene accommodaties < 25	106.700	voorz. GOG				
Culturele accommodaties < 25	36.500	voorz. GOG				
Sportaccommodaties < 26	65.000	voorz. GOG				
Totalen	2.021.650			80.585	130.488	153.321

Bedragen in €

*1 ten laste van de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, c.q. rioolrechten.

EMU-saldo

In het bestuurlijk overleg (Ministerie van Financiën, VNG en IPO) is afgesproken dat het EMU-saldo over het begrotingsjaar, het voorgaande jaar en het navolgende jaar in de begroting wordt opgenomen.

	EMU-saldo	2021	2022	2023
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV, art 17c)	-1.411	- 944	- 566
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.544	2.472	2.490
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.372	2.342	2.496
-4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-1.071	-1.394	- 642
+5	De in mindering op onder vier bedoelde investeringen gebrachte bijdragen van het Rijk, de Provincies, de Europese Unie en overigen			
+6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)			
-6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa			
-7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	-1.546	-3.785	- 2.288
+8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	1.335	2.269	10.010
-8b	Boekwinst op grondverkoop			
-9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	-2.372	-2.874	- 219
-10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder een van de andere genoemde posten			
11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
	Berekend EMU-saldo	-149	- 1.914	11.281

Bedragen in € 1.000

Toelichting

1. Saldi voor bestemming (zie financiële begroting).
2. De afschrijvingen per jaar.
3. Zie de Staat van reserves en voorzieningen 2022.
4. Voor de jaren 2021, 2022 en 2023 zijn de geactiveerde investeringen van de wensenlijst en de lijst vervangingsinvesteringen opgenomen.
9. Zie de Staat van reserves en voorzieningen 2022.

Baten en Lasten per Taakveld

TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Gemeenteraad en (raads)-commissies	0	1.881.324	-1.881.324
0.2	Burgerzaken	217.934	475.413	-257.479
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	770.195	929.040	-158.845
0.4	Ondersteuning organisatie	281.781	9.146.708	-8.864.927
0.5	Treasury	579.673	81.924	497.749
0.61	OZB-woningen	3.848.522	239.551	3.608.971
0.62	OZB-niet woningen	2.683.339	145.568	2.537.771
0.64	Belastingen overig	266.717	99.597	167.120
0.7	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	38.299.272	0	38.299.272
0.8	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	0	62.931	-62.931
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	1.040.036	-1.040.036
1.2	Openbare orde en veiligheid	50.256	422.951	-372.695
Programma 1 Bestuur		46.997.689	14.525.043	32.472.646
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	82.411	-82.411
4.2	Onderwijshuisvesting	40.000	1.229.711	-1.189.711
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	370.785	1.229.386	-858.601
5.1	Sportbeleid en activering	2.353	300.686	-298.333
5.2	Sportaccommodaties	297.179	1.316.635	-1.019.456
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	2.500	243.113	-240.613
5.4	Musea	0	116.729	-116.729
5.5	Cultureel erfgoed	0	57.100	-57.100
5.6	Media	0	289.293	-289.293
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	19.916	2.017.284	-1.997.368
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	128.967	2.942.071	-2.813.104
6.2	Wijkteams	0	172.207	-172.207
6.3	Inkomensregelingen	6.089.592	8.408.230	-2.318.638
6.4	Begeleide participatie	0	2.047.909	-2.047.909
6.5	Arbeidsparticipatie	0	1.385.791	-1.385.791
6.6	Maatwerkvoorzieningen Wmo	35.815	1.353.916	-1.318.101
6.71	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	150.000	4.818.398	-4.668.398
6.72	Sociaal Domein: Jeugdzorg	0	6.309.313	-6.309.313
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	391.356	-391.356
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	739.944	-739.944
7.1	Volksgezondheid JGZ	0	1.269.380	-1.269.380
Programma 2 Maatschappij		7.137.107	36.720.863	-29.583.756
2.1	Verkeer en vervoer	59.484	2.987.789	-2.928.305
2.2	Parkeren	953	20.442	-19.489
2.5	Openbaar vervoer	0	51.105	-51.105
3.1	Economische ontwikkeling	0	67.154	-67.154

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.451.215	3.516.215	-65.000
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	8.922	12.785	-3.863
3.4	Economische promotie	187.420	483.729	-296.309
7.2	Gemeentelijke rioleringsplan	2.713.887	2.141.469	572.418
7.3	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	2.980.402	2.123.250	857.152
7.4	Milieubeheer	5.072	594.853	-589.781
7.5	Begraafplaatsen	59.965	135.544	-75.579
8.1	Ruimtelijke ordening	97.486	1.019.741	-922.255
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	329.852	329.852	0
8.3	Wonen en bouwen	810.044	1.053.911	-243.867
Programma 3 Omgeving		10.704.702	14.537.839	-3.833.137
0.10	Mutaties reserves	1.026.373	148.567	877.806
Totaal na bestemming		65.865.871	65.932.312	-66.441

Bedragen in €

Overheadkosten

Vanaf 1 januari 2018 is de gemeenschappelijke regeling 1Stroom in werking getreden. Dit betreft de fusie van de ambtelijke organisaties van de gemeente Duiven en de gemeente Westervoort. Alle kosten die voorheen op taakveld 0.4 van beide gemeenten werden verantwoord, worden vanaf 1 januari 2018 verzameld op taakveld 0.4 van de organisatie 1Stroom. Vervolgens worden de totale kosten op dit taakveld verdeeld naar de gemeente aan de hand van een doorbelastingspercentage. De gemeente Duiven krijgt 63% doorbelast en de gemeente Westervoort krijgt 37% doorbelast. Twee uitzonderingen zijn hierbij te maken, namelijk de kosten rondom de grondexploitatie en de kosten voor het afvalaanbiedstation van de gemeente Duiven. Deze komen volledig ten laste van de gemeente Duiven. Binnen Duiven worden kosten die rechtstreeks betrekking hebben op bepaalde taakvelden ook daaraan doorbelast. Op taakveld 0.4 blijven dan de overheadkosten staan. Afgezet tegen de totale omzet geeft dat het overheadpercentage.

Op taakveld 0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie komt één totaalbedrag te staan, de bijdrage 1Stroom.

Bijdrage 1Stroom	8.864.927
-------------------------	------------------

Berekening overheadpercentage

Totaal overheadkosten (= bijdrage 1Stroom)	8.864.927
Totale lasten begroting	65.783.745
Overheadpercentage	13,48%

Indicatoren

Overzicht verplichte indicatoren

Indicator	Duiven	Nederland
Formatie fte per 1.000 inwoners	6,79	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6,79	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	700	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	10,76	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	13,48	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	648	733
Woonlasten meerpersoonshuishouden	826	810
WOZ-waarde woningen	241	270
Nieuwbouw woningen	1,9	8,9
Huishoudelijk restafval	102	161
Hernieuwbare elektriciteit	93,5%	20,1%
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	0,8	2,3
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,0	4,6
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1,4	2,3
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	2,7	6,2
Verwijzingen HALT	16	13.386
Jongeren met delict voor rechter	30	22.960
Demografische druk	52,4%	54,6%
Niet-sporters	45,7%	48,7%
Banen	921	679
Vestigingen	112,3	135,2
Netto arbeidsparticipatie	70,7%	68,4%
Bruto gemeentelijk product	100	100
Functiemenging	62,6%	53,2%
Bijstandsuitkeringen	327,9	466,5
Lopende re-integratievoorzieningen	246,6	202,0
Wmo-clients met een maatwerkarrangement	43	650
%kinderen in uitkeringsgezin	5%	6%
% achterstandsleerlingen	3,9%	11,61%
% werkloze jongeren	1%	2%
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	0,4%	2,0%
Absoluut verzuim	0,0	1,8
Relatief verzuim	22	26

Jongeren met jeugdhulp	11,0	10,1
Jongeren met jeugdreclassering	0,3%	0,3%
Jongeren met jeugdbescherming	0,7%	1,1%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Voor een toelichting op de verschillende indicatoren verwijzen wij naar de website www.waarstaatjegemeente.nl. Bovenstaande indicatoren worden op deze site verversd zodra er nieuwe informatie beschikbaar is. Bovenstaand cijfers geven de stand weer op 25 augustus 2021.

Model E

Staat van geldleningen

Leningen ten behoeve van de gemeente	Leenbedrag	Datum	laatste aflossing	Rente %	Saldo 1-1	2022	Rente	Aflossing	Saldo 31-12
76a/BNG/40.87845	5.207.720	26-2-1998	26-02-2023	5,360%	416.618		12.878	208.309	208.309
87/BNG/40.87884	5.218.472	4-3-1998	4-3-2023	5,500%	417.477		13.462	208.739	208.738
102/BNG/40.109840	10.000.000	2-11-2015	2-11-2025	0,985%	4.000.000		37.808	1.000.000	3.000.000
103/BNG/40.110568	6.000.000	21-6-2016	21-6-2026	0,430%	3.000.000		11.536	600.000	2.400.000
104/BNG	10.000.000	19-7-2018	19-7-2028	0,518%	7.000.000		33.918	1.000.000	6.000.000
105/BNG/40.113408	10.000.000	16-12-2019	16-12-2026	-0,085%	7.142.857		-6.022	1.428.571	5.714.286
					21.976.951		-	4.445.619	17.531.332
Leningen ten behoeve van het Candeacollege									
88/BNG/40.87869	7.260.483	26-2-1998	1-7-2039	6,030%	5.232.755		310.996	168.833	5.063.921
					5.232.755		310.996	168.833	5.063.921
					27.209.706	-	414.577	4.614.452	22.595.254

